akis

HAFTALIK AKTÜALİTE DERGİSİ

SAYI : 2

YILDÖNÜMÜNDE

BÜTÜN İÇYÜZÜYLE

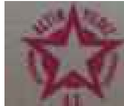
Bu hafta 52 Sayfa

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER

15 yıllık titiz bir
çalışmanın semeresi...

Altınyıldız kumaşları Avrupa ve Amerika'daki mağazalarda da satılıyor!

Altınyıldız, yıllardan beri ve muntazaman Avrupa piyasalarına yünlü kumaş ihraç eden özel sektöre mensup tek Türk müessesesidir.
Dış piyasaların artan talebini karşılamak üzere Altınyıldız Fabrikaları bu yıl yeniden ve en son sistem makinelerle takviye edilmiştir.
Altınyıldız kumaşları Avrupa kalitesindedir. Elinizle dokunduğunuz zaman, kumaşın cinsine göre Avustralya yününün sıcaklık ve yumuşaklığını veya Türk tiftiğinin canlılığını parmaklarınızın ucunda hissedersiniz.
Altınyıldız çeşitlerini görmeden kışlık kumaşlarınızı seçmeyiniz.

Altınyıldız

Avrupa'da aranan yerli kumaşlar

akis*den*

Size

DOĞRUSUNU söylemek gerekirse, yad AKİS'in Türkiye'de bu denli bir ilgiye mazhar olacağını ummamıştık. Hergün gelen pek çok mektuptan, Türkiye'nin, beklediği dergiye kavuşmuş olduğunu anlamaktayız. Bu, Başyazarından matbaada çalışan ustasına kadar, AKİS ailesinin yorulmak bilmez çabasının ve emeğinin eseridir.

Bu hafta sizlere sunduğumuz AKİS, 52 sayfadır. Öyle sanıyorum ki, AKİS çeşidinde hiç bir dergi, bu derece zengin bir muhteva ile okuyucu karşısına çıkmış değildir.

AKİS okuyucuları, 52 sayfalık muhteva içinde, aradıkları hemen herşeyi bulabileceklerdir. Okuyuculardan gelmeğe başlıyan mektuplardan edindiğimiz bilgilerle eksiklerimizi tamamlamağa çalışmaktayız. Nitekim bu hafta, bir okuyucumuzun -Manisa'dan Dr. Nezih Sağlam- öğütlerine kulak vererek, SPOR sayfasını koymuş bulunmaktayız. SPOR sayfalarında, hiç bir yerde bulamayacağınız bilgiyi bulabileceksiniz.

Yeni AKİS'in ilgi çekici bir başka yanı da, "Hediyeli Abone Servisi" olmuştur. Derginin içinde ilâve olarak verdiğimiz hediyeli abone kuponları, AKİS'in bu lale ilgili servisine âdeta yağmaktadır. Korkarım ki, elimizdeki AKİS Yayınları, talepleri karşılamağa güç yetecektir. Hele bu sayıdan itibaren dört haftalık mühlet kalmış olması, sanırım, ilgiyi ve talebi ziyadesiyle artırmaktadır.

Okuyucuların göndermeğe başladıkları mektuplardan yayımlanmağa elverişli olanlar sıraya konulmaktadır ve zaman zaman yayımlanacaktır.

Sargılarımla

İÇİNDEKİLER

MEHMET ALİ AYBAR VE..

CHP TİP ÇATIŞMASI

CHP GENEL SEKRETERİ BÜLENT ECEVİT
Fitil alev aldı!

Ankara'da, TİP'in Genel Merkezinde, sadece sıkıntılı değil, aynı **zamanda endişeli bir** hava esiyordu. Yüzler gergindi ve arzulanmayan bir olayın patlak verdiği hissediliyordu.

Kenarda oturmuş olanlardan biri:

"— Kardeşim, bildiri dedikleri şeyi bir okusanız ya.. Türkçeyi bu kadar bilen adam mı sosyalizmi bilecek, **TİP** adına konuşacak, doktrin konularında söz sahibi olacak" dedi.

Etrafındakiler **"'açık** yürekli zat"ı susturdular. Söyledikleri doğru idi ama, söylenmesi gereken bu da değildi. TİP eli nasırlıların, marabaların, ırgatların partisi olduğu iddiasında bulunmuyor muydu? O halde, Türkçeyi doğru dürüst yazamıyor diye bunlardan biri nasıl olur da "bilinçli sosyalizm "e lâyık görülmezdi?

Halbuki marifetin sahibi eli nasırlı, maraba veya ırgat da değildi. Karslı bir milyonerin kardeşi olan, TİP'in Kars il başkanı Hayati Tuncer'di!

TİP Genel Merkezindeki hava, Kars'ın bu il başkam tarafından yayınlanmış CHP aleyhtarı bir bildiriye karşı (Bk. Sayfa: 6) CHP Genel Sekreteri Bülent Ecevit'in Ardahan'da verdiği cevabın sonucuydu. Ecevit, ilk defa olarak TİP'e açıktan hücum ediyordu. **CHP** ile TİP arasındaki benzemezlikleri söylemekle yetinmiyor, bu partinin aşırılık yolunda olduğunu **bildiriyordu.**

Bunu, Karslı TİP il başkanının CHP'ye şiddetli, ağır, hattâ hakaret dolu tecavüzüne karşı bir savunma olarak yaptığından dolayı kuvvetli durumdaydı da.. İşte, Parti Meclisinin son tebliğinde belirtildiği gibi CHP "aşın solundan gelen iftiralar"ın bir yenisiyle ve altında bir TİP il başkanının imzası bulunanıyla karşı karşıyaydı .

Kars'tan Ardahan'a giderken..

Olay, CHP Genel Sekreterinin Doğu gezisi esnasında uğradığı Kars'ta yaptığı konuşmadan doğdu. Bülent Ecevit düzenlenen toplantıda TİP'ten hiç bahsetmedi. Onun hakkında tek kelime söylemedi. Çok yerde olduğu gibi Ortanın Solunun mânasını, mahiyetini anlattı. Bu politikanın hangi dertlere çare getireceğini söyledi. Hedefi, Anayasa düzenine uymayan sosyal ve ekonomik düzen ile onun savunucusu AP İktidarı idi.

CHP Genel Sekreteri Ortanın Solu politikasını mahalli meselelerden örnekler vererek açıkladı. Kars'ın dâvalarına bu politikanın nasıl tesir edeceğini belirtti.

Bülent Ecevit'in, konusunu iyi bildiği, iyi incelediği anlaşılıyordu. Kendisini dinleyenler ve dalga dalga bütün halk CHP Genel Sekreterinden memnun, tatmin edilmiş ayrıldı,

Belki de TİP'in ateşli ve milyonerzade il başka-

AYBAR BAŞKANLIĞINDAKİ BİR TİP HEYETİ İNÖNÜ'YÜ ZİYARET EDİYOR

Bardak olan eski çamlar

nına gıcık veren buydu. Genel Merkezîn hiç haberi olmaksızın, kırık dökük Ttirkçesiyle, kriptoların gazetelerde yaptıkları yutturmaca edebiyatının kötü örneğini teşkil eden bildiriyi yayınladı.

Ecevit bildiriden, Kars'tayken haberdar olmadı. Metin, eline ancak Ardahan'da geçti. Cevap vermeye mecburdu. Verdi.

"— Biz şimdiye kadar TİP'e, onun başına çorap örmek isteyen AP'nin ekmeğine yağ sürmemek için ilişmedik" diyordu ve belli ediyordu ki, madem kaşınanlar çıkmıştır, onları kaşımak artık görevi olmuştur.

AP'liler gerçekten, ekmeklerine yağ sürülmüşcesine bir "mesut tepki" gösterdiler. İşte, CHP intibaha gelmişti! Halbuki kamuoyu, CHP'nin aşın sola karşı bu çıkışını gayet müsbet karşıladı.

Keşke AP de, her gün "Hilâfet!", "Şeriat!" diye haykıran aşırı sağa karşı aynı vatanperverâne celâdeti gösterebilseydi..

Hamamda şarkı

Olay, TİP çevresinde önce, derin bir şaşkınlık doğurdu. O an, kendisine en fazla kızılan kimse, şüphesiz, patavatsız Kars il başkanıydı. Fakat Ecevit'i cevapsız bırakmak da, partililerin maneviyatını kırabilecekti. Ondan dolayıdır ki, bir kesin tutum tasarlanıncaya kadar demeçler "ikinci sınıf adamlar" tarafından verildi. Bunlar, CHP Genel **Sek*"** reterinin "himayekâr tavrı"nı ele aldılar ve hiç bir hamiye muhtaç bulunmadıklarım belirttiler.

Konya milletvekili Yunus Koçak şöyle, diyordu;

"— Bu konuşmayı, Ecevit'in formasyonuyla bağdaştıramadım. Her aklı başında adam bilir ki, TİP'in bir koruyucuya ihtiyacı yoktur.."

Halbuki TİP'in Genel Merkezi, partinin şu ortamda bir koruyucuya ihtiyacı bulunduğuna inandığı için Ortamın Soluna karşı partili kalemlerin "Bu bir burjuva revizyonizmidir" diye başlayan hücumlarım derhal durdurtmuş, hattâ CHP ile birlikte girilecek bir Sol Cephe teması üzerinde flörtlere başlamıştı.

Bu teşebbüslerin soğuk karşılanması teşebbüsleri kesmiş, fakat genel politikada bir değişiklik yapmamıştı.

TİP'in Genel Sekreter Yardımcısı Minnetullah Haydaroğlu ise dedi ki:

"— Demirel paralelindeki bu blöfler Ecevit'in şahsına yakışmamaktadır."

Haydaroğlu'na göre CHP Genel Sekreterinin konuşması bir blöftü ve "AP ile birleşirsek, sizi ezeriz!" anlamını taşıyordu.

Bununla beraber TİP'liler CHP ile "zamansız bir doktrin tartışması"na girişmeye niyetli olmadıklarını söylüyorlar ve sadece Ecevit'in takındığı "ebeveyn havası "na tutulmuş görünüyorlardı.

BİLDİRİ

KİMİ KANDIRIYORSUNUZ?

Daha dün denecek kadar taze, CHP'nin faşistleri, sol diyenleri Emniyetin tabutluklarında inletmelerini unutmuş olacaklar ki, bugün apayrı postla halkın karşısına çıkmışlardır.

İçerisinde, sömürücü burjuvalardan tutun da toprak ağası kapkaççı tüccarlar ve halka ihanet içinde olan Arif Taşçı -CHP'li Kars Belediye Başkam- tipi aydınlan ile CHP. yeni girdiği Ortanın Solu postuyla halkı kandırarak iktidarı kapacaklarım zannediyorlar.

Oysa CHP'deki Ortanın Solu oyunu, hakim çevrelerin yeni bir oyunudur. Emekçi halkımızın tek kurtuluş yolu olan sosyalizmin hızla büyümesi, ayriyeten, emekten yatta aydınların sosyalizme sarılması hakim çevreleri tedirgin etmiştir. Bu tedirginlik, hakim çevreleri CHP'ye el atmaya zorlamış, ilk önce CHP içindeki Amerikan hakim çevreleri ile irtibat kuran bir grupu elde ederek, bunlarla sosyalist cepheye hücum edilmiş; sonra, CHP içindeki bazı burjuvaların, itibarını gittikçe kaybeden burjuvaziye yeni bir itibar kazandırmak için buldukları Ortanın Solu desteklenmiş, hattâ Amerikan hakim çevreleri bile Ortanın Soluna alkış tutmuşlardır. Mesele gayet basittir: Ortanın Solu oyunu ile emekçi halkımızın son kurtuluş yolu olan sosyalizmi yozlaştırmak, bunda da başarıya ulaşılmazsa bir müddet sosyalizmi duraklatmak...

Sınıf mücadelesini reddeden, üretim araçlarının yine özel mülkiyette kalmasını savunan, çıkarcı, bir antlemperyalist savaşa yanaşmayan CHP yöneticileri açıkça diyorlar ki, biz, sömürücü burjuva, toprak ağası ve kapkaççı tüccarlarla, sömürücü komprador denilen kurtlarla kuzuları birarada yaşatacağız.

Hiç, bir fabrika ağasının menfaati ile fabrikada çalışan işçinin menfaati bir midir?

Hiç, bir toprak ağası ile ağanın toprağında çalışan yancı veya ırgadın menfaati bir midir?

Hiç, bir ithalâtçı, ihracatçı, kapkaççı tüccarın menfaati ile küçük bakkalın, tenekeci, berber, marangoz, sıvacı, demirci gibi küçük zanatkârların menfaati bir midir? Birdir derseniz, yalan söylemiş olursunuz.

Ama CHP yöneticileri, gerçekleri ballan gözünden saklayarak, işçiden, köylüden, küçük esnaftan, arkasız memurdan rey isteyerek, sizleri toprak ağası, sömürücü burjuva, kapkaççı tüccar gibi kurtlarla birarada yaşatıp, size refah sağlayacağız, diyorlar. Olmaz ve bu oyun sosyalist felsefeye aykırıdır. İster istemez, kurtlar birgün kuzuları yiyecektir ve bu değişmez bir kaidedir. Artık, bu kadar küçük bir gerçeği, yarım olmuş aydınlar görmelidir.

Köylünün, işçinin, küçük esnaf, arkasız memur, emekçi sınılın tek kurtuluş yolu, emekten yana aydınlarla elele vererek iktidarı ele geçirip, sosyalizmin emrettiği reformları yaparak, her köylüye toprak vermektir. Bankalar devletleştirilerek emekçi ballan denetimi altına verilmeli, ağır sanayi devletleştirilerek kârın işçi kardeşlerimize dönüşümü sağlanmalıdır.

Biz Kars emekçileri, yarım olmuş aydınları uyanr ve deriz ki; CHP'li kodamanlar kuzu postuna bürünerek bize yeni oyunlar oynama peşindedirler. Ama kuzu denilen biz emekçiler de uyanmışızdır. Biz diyoruz ki, kodamanlar emekçileri sömürmekten başka birşey düşünmezler.

TİP Kars İl Başkanlığı

Aslına bakılırsa TİP, Doğu Mitingi adı verilen, toplantılardaki bazı olaylar dolayısıyla CHP'nin midesinin bulandığını hissediyordu. CHP Genel Merkezi tarafından, partinin Doğulu mahalli liderlerine, dikkatli olmaları talimatının verildiğinden haberdardı. Başta, TİP'liler CHP'lilerle işbirliği **yap*** mışlar, sonradan, tertip komitelerinde inisyatifi ele geçirerek **CHP'**-yi bir paravana durumuna sokmuşlardı. Ancak CHP bunun farkına varmıştı.

Diğer taraftan, Ortanın Solunun iyi anlatılması da, yavaş yavaş, CHP ile TİP arasındaki farkları daha iyi ortaya çıkarıyor, ve armut-

YUNUS KOÇAK
İkinci kategori

larla elmaların birarada toplanmasına imkân olmadığı gerçeği beliriyordu.

TİP Genel Merkezini endişeli bir üzüntüye garkeden, belki de kaçınılmaz hale gelmiş bir hesaplaşmanın tadsız bir hava içine, bir TİP'li il başkanı tarafından sokulmuş olmasıydı.

Hele, bilhassa, TİP'li militanların dışındaki geniş bir genç, aydın kütle bir takım klişelerin ve dogmaların bilinçli tartışmasını yapmaya başlamışken ve al, kızılcık ve kızıl arasındaki farkları daha iyi görüp daha doğru teşhisler koyarken..

BİR ASTAR Kİ, YÜZÜNDEN PAHALI

BİR gerçek var: İsmet İnönü'ye milleti, normal şartlar altında oy vermiyor. Bu gerçeği AP biliyor, görüyor. DP de görür ve bi lirdi. Olayın sebebini uzun uzun tartışmak da mümkündür» değişik fikirlere sahip olmak da.. Bence bu, bütün "güç zamanların adamı" olanların kaderidir.

Ama, söylemek istediğim bu değil.

Bir gerçek daha var: Milleti, İsmet İnönü'ye saygısızlık yapılmasını, onunla uğraşılmasını kabul etmiyor. Bu gerçeği DP görmedi, anlamadı. Demirel görüyor ve anlıyor gibi. Buna rağmen AP'de bir temayül ve yer yer müfritler bu partiyi DP'nin hatasına düşürmek istiyorlar. Orada burada İsmet İnönü adım değil, bir şanlı savaş yeri olan inönü'nün ismini taşıyan caddelere AP'li akılsız belediyeler musallat oluyorlar. İsmet İnönü'nün nadir resim veya heykelleri hakaret edici bir şekilde kaldırılıyor. DP'nin başını yemiş yazarlar tarzındaki AP yazarları İnönü'ye çirkince saldırıyorlar.

Bir gerçek daha söyleyeyim: Milleti, ölüp gitmiş olan Adnan Menderesin arkasından da kötü lâf edilmesini sevmiyor. O millet ki, Menderes uğrunda küçük parmağını kaldırmayı reddetmiştir ve o halk M, eğer 27 Mayıs günü Menderes kendisine teslim edilseydi ona, Bağdatlıların Nuri Sait'e yaptığını yapardı.

Bir takım gerçekleri, bunlar kütleyle ilgiliyse, fazla mantık aramadan ve toplum psikolojisinin inceliklerine vererek öylece, oldukları gibi kabul etmede fayda vardır.

İsmet İnönü'nün halk gözündeki durumu böyle bir haldir.

HİÇ unutmam, İsmet İnönü'lerle bir akşam Operadaydık. Onlar ön sıranın ortasındaydılar. Biz, ikinci sırada oturuyorduk. Bizim arkamızda AP milletvekillerinden biri, bir ateşlisi, Sadi Pehlivanlı vardı. İktidarda AP idi. İnönü, eşiyle birlikte salona girdiğinde hemen herkes ayağa kalktı ve kendilerine büyük sevgi gösterisi yaptı. Hemen herkes İnönü'leri derin ve samimi bir saygıyla alkışlıyordu.

Pehlivanlı, kalkmayan ender kişilerden biriydi. Göze battığım farketti. Yarandaki, sanırım eşiydi. Ona hitaben ve başkalarına da işittirecek tarzda, bir küçümsemeyle "İşte, bunun seçmeni de bu kadar!" dedi.

Etrafındakiler bunu söyleyen genç adama kötü kötü baktılar.

METİN TOKER

NE kadar hatalı bir değerlendirme! O akşam salonu dolduranların, hattâ İnönü'yü alkışlayanların çoğunluğu, belki de İnönü'nün partisine oy vermemiş olanlardandı. Bunlar "İnönü'nün seçmeni" değillerdi. Ama, ömrü memleket hizmetinde geçmiş ve en ağır sorumlulukları, çoğu vakit gık demeden yüklenmiş bu seksen yaşındaki millî şahsiyete saygı göstermeyi insanlık ve türklük görevi sayıyorlardı.

DP müfritlerinin yıllar yılı anlamadıkları bu olmuştur. DP'nin liderleri de, pahalı ödedikleri bir takt hatası yapmışlardır. Partileri içinde ne zaman daha bir tesanüt kurmak isteseler, kendilerine karşı ağırlaşan tenkitleri durdurmak lüzumunu hissetseler vasıta olarak "İnönü'ye saldırı"yı kullanmışlardır. Menderes, nezakettinden de, serinkanlılığından da bir şey kaybetmemiş İsmet İnönü'nün yüzüne karşı "profesyonel cani" diye haykırdığı gün, belki devrin bir avuç Pehlivanlısını hayran bırakmış, bunlar, onun İçin "Ne adam, be!" demişlerdir ama bu davranış halkın çak büyük çoğunluğunu rencide etmiştir.

BEN, gözlerimle görmüşümdür: İnönü'ye halkın düşkünlüğü iki halde zirve noktasına çıkar. Bunların birincisi, ufukta dış veya iç bir millî tehlikenin belirdiği zamanlardır.

İkincisi de, kudret sahiplerinin İnönü'ye tasallutları arttığında.

Emin olmak lâzımdır ki halk, kendi basit, fakat kuvvetli sezisiyle İnönü'nün şahsı ile onun partisini, politikasını, siyasî fikirlerini, görüşlerini birbirinden tamamile ayırıyor. Bu ikincilere normal şartlar altında oy vermiyor. Sakat her şartta İnönü'nün şahsına saygı gösteriyor, sevgi gösteriyor, onu alkışlıyor, ona biraz da iftihar eden gözlerle bakıyor.

Bu, politika esnafının AP'yi de ilkel davranışlara itmekte olduğu şu sırada, partinin yüksek idarecilerine iyiniyetle yapılmış bir hatırlatmadır.

RUSYA'DAN SEVGİLERLE — Başbakan Demirel'in Sovyetler Birligi'ne yaptığı geziyle ilgili olan Rus menşeli fotoğraflar da, ilk defa elimize geçmiş bulunuyor. Bunların arasında gerçekten ilginç olanlar vardır. Yukardaki resimde Demirel ile Mehmet Turgut ve Refet Sezgin, heyetin diğer başka üyeleriyle birlikte Lenin'in Leningraddaki Smolni Enstitüsünde bulunan odasındalar. Yüzlerdeki hûşû dikkati çekmektedir. Soldaki fotoğrafta Demirel Uzbekistan'ın Taşkent şehrinde Uzbek kavunu yiyor. Başbakanı bu halde görenler, Türkiye'de insanların başlarında fötr şapkalarım muhafaza ederek mi yemek yediklerini sormuşlar ve bunun, ancak Demirde has bir özellik olduğunu öğrenmişlerdir.

PARLAMENTO

Esrarlı aday kim?

Meclis ve Senato Başkanlık Divanlarının seçimine bir hafta kala meraklar, Meclis Başkanından ziyade, Senato Başkanının kim olacağı meselesine yöneldi. Zira, "aklı başındalar grupu"nun etkisiyle AP'-nin, Meclis Başkanı adayı olarak Bozbeyli'yi destekliyeceği artık kesinlikle belli olmuş gibidir. Buna karşılık, protokolün *2* numaralı sandalyesi olan Senato Başkanlığına kimin seçileceği, "Başkan . toto" oyununa vesile verecek derecede, karışıktır. AP içinde bir grup, aday olarak isimleri dolaşan ibrahim Şevki Atasagun ve Cahit Okurer'e karşı kazanma 'şansı daha kuvvetli bir aday çıkaracağını söylemekte, bu adayın ismi sorulunca da, "Yeminliyiz, söyliyemeyiz" diyerek, sadece şu bilgiyi vermektedir:

"— Ne Hükümete aşırı derecede yakın, ne de Yaylacı olan. Tutumu ile Osman Sabit Avcı'yı andıran. Toparlayıcı ve yaşlıca bir senatör..."

İşin meraklıları şimdi, bu bilmeceyi çözmeğe çalışmaktadırlar. Ama, bilmece çözülünceye kadar adayın isminin tedavüle çıkarılması daha kuvvetli ihtimaldir. Esrarlı adayın destekleyicileri, kim olduğunu açıklarlarsa, adaylarının yıpra--acağından endişe etmektedirler.

Adaylar listesi

Senato Başkanı seçiminin hararetli geçeceği artık belli olmuştur. Çünkü, şimdiki Başkan İbrahim Şevki Atasagun'dan duyulan memnuniyetsizlik geneldir. Muhalefet, Atasagun'a, Başbakana fazla râm olduğu için kızmaktadır. AP'li senatörler ise kendilerinin. Parti içinde, Meclis Grupuna göre çok arka plâna itilmelerinin başlıca sebeplerinden biri olarak Atasagun'u görmek tedirler. Atasagun'u değiştirmek isteyenler, onun, mevkiinin gerektindiği ağırlığı gösteremediğini, Senato Başkanlığı fonksiyonunu lâyıkı ile yerine getiremediğini söylemektedirler. Gerçekten Atasagun, Senato oturumlarına başkanlık ettiği sıradan celselerde bile başarı kazanamamıştır.

Atasagun'a yöneltilen bir başka itiraz, Cumhurbaşkanının sık sık geziye çıktığı bir memlekette, ona vekâlet edecek şahısta kuvvetli nitetiklerin bulunması zorunluğudur.

Atasagun'a alternatif olarak ismi şimdiden ortaya atılan Cahit Okurer ise şu anda yurt dışındadır. Kulisten uzak bulunması, aleyhine işlemektedir. Nitekim, AP Senato Grupunda onu aday olarak destekliyebilecek olan bir grup, o yokken, yukarıda tarifi verilen "bir başka aday" üzerinde konuşmağa başlamıştır.

Senato Başkanlığı için bahsi geçen, ilgi çekici, fakat fazla sansasyonel isim, İhsan Sabri Çağlayangil'dir!

Bundan bir süre önce politika kulislerinde bir söylenti dolaşmış, "Çağlayangil'in nefesini * zaman zaman ensesinde duymaktan sıkılan Demirel'in, Dışişleri Bakanını daha pasif bir duruma getirmek için Senato Başkanlığına oturtacağı" ifade edilmiştir. Ancak, Dışişleri Bakanını Senato Başkanlığına kaydırmak zor ve büyük bir operasyondur. Hem, çok da sakıncası vardır. Örneğin, sakıncalardan biri, Dışişleri Bakanının değiştirilmesinin dış âlemde "Türk dış politikasında önemli bir değişiklik" olarak yorumlanması" ihtimalidir.

Meclis canibinde

Meclis Başkanlık seçimindeki en büyük düğüm olan "AP kimi

destekliyecek?" sorusu artık önemini kaybetmiştir. AP'nin Bozbeyli'yi desteklemesi, kulislerde aşağı - yukarı kararlaştırılmıştır. Birtakım küçük hesaplar içindeki grupcukların gücü, Bozbeyli'yi yıkmağa yetmemiştir. AP'yi yönetenler, çetin ve dikenli bir yasama dönemine çevrilirken, riskli bir denemeden kaçınmayı uygun bulmuşlardır. AP'nin, Başkan Vekili olarak Nurettin Ok'u göstereceği de anlaşılmaktadır. Bu, Bozbeyli'nin "tarafsızlık"ını kısmen telafi edecektir.

CHP ise, Başkan Vekilliği için İsmail Arar'ı yine aday gösterecektir.

Üçüncü Başkan Vekilliği, bu dönem, GP'ye ait olacaktır. Bu mesele, GP içinde epey hararetle halledilecektir; Çünkü parti küçük, sandalye az, ama ihtiraslar büyüktür.

İBRAHİM ŞEVKİ ATASAGUN
Yel üfürdü, su götürdü

GP'liler, Meclis Başkan Vekilliği için "Coşkun Kırca olmıyacak" demektedirler. Bu laf, "korkulan ihtimal varit değil" havası içinde söylenmektedir. Mevki için arzulu GP'lilerden biri, Kemal Beyazıt'tır.

KÂRLI İŞLER

Ne sihirdir, ne keramet!

Spor sahaları dışında "Yılın Transferi"ni Sümerbank'ın yapmış bulunduğu, bu hafta içinde ortaya çıktı. Sümerbank, kıymeti 100 bin lira civarında biçilmiş bir elemanı almış, üstelik transfer ücretini kendisi değil, bu elemanı veren müessese ödemiştir! Böylesine elverişli bir takası rüyalarında görseler inanamıyacak spor klüpleri, Sümerbank'a hayranlıklarını söylemektedirler ama, ödeme şeklindeki bazı "özellikler" Ankara'da dikkatleri çekmiştir.

Transferi Sümerbank'la birlikte organize eden, Mehmet Turgut; transfer edilen eleman, Hulusi Çetinoğlu; transfer ücretini ödeyen müessese ise Korkut Özalın yönetimindeki TPAO'dur.

Hulûsi Çetinoğlu, Mehmet Turgut kendisini Sümerbank'ın başına getirmeden önce, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığında Materyel ve Mühendislik İşleri Grup Başkam idi. Fazla dikkati çekmiyen bir tipti. Sadece, Mehmet Turgut'un okul ve dernekçilik arkadaşı olduğu biliniyordu.

Gün geldi, Mehmet Turgut'un emin bir Sümerbank Genel Müdürüne ihtiyacı oldu. Aklına, "kadîm arkadaşı" Çetinoğlu geldi. -Demirel Devri "arkadaşları işbaşına getirme devri" olarak anılacaktır-. Ona niyetini açtı. Çetinoğlu, bir tereddüt devresinden sonra, "okey" dedi.

Aman, ne tesadüf!

Şimdi sıra, prensip anlaşmasına bağlanan transferi uygulamağa gelmişti. Çetinoğlu'nu memnun edecek şekil için bazı zorluklar vardı. TPAO'daki normal uygulamaya göre, ancak, Genel Müdürlükçe işine son verilen ve fakat kötü hali bulunmayan kimse tazminat alabiliyordu. Kötü halleri görüldüğü için işten atılanlarla istifa edenler tazminattan yararlanamıyorlardı. Bu durum, Çetinoğlu için üzücüydü. Fakat mesele halledildi ve Çetinoğlu tazminatını -daha doğrusu transfer ücretini- aldı.

HULUSİ ÇETİNOĞLU
Transfer dediğin...

Tuhaf bir tesadüf, Çetinoğlu tam Mehmet Turgut'un teklifine "okey" dediği sırada, Materyel ve Mühendislik İşleri Grup Başkanlığı lâğvedildi. Böylece, Çetinoğlu açıkta kalmış ve tazminata hak kazanmış oluyordu. Transfer ücretini alan eleman, hemen Sümerbank Genel Müdürlüğüne atandı.

Lâğvedilen Grup Başkanlığı ise aynı anda ikiye bölünmüş olarak yeniden organize ediliverdi.

Kulağa Küpe

Sır küpü delindi!

Ankara'da bazı çiftlerde bir telâş: "Aman, acaba bize de bu kalleşliği yaptılar mı?" diye..

Telaşlananlar, "Demirel Heyeti'nin Moskova yolcuları

Duydunuz değil mi? Rus casusları, bırakınız Moskova-yı, Bonn'da, misafir gelen İngiltere Kraliçesiyle kocasının, yatak odalarında neler konuştuklarını dinlemeye muvaffak olmuşlar.

ÖĞRETMENLER

Viyolonselci viyolonseli çalamayınca

Ankara Devlet Konservatuvarı'ndaki öğrenci orkestrasının çalışmalarına gidenler,) borada ilginç bir zatla karşılaşmaktadırlar. Davranışlarından ecnebi olduğu anlaşılan, tedirginliği ve konuya yabancılığı gözden kaçmıyan bu yaşlı zat, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 4500 lira maaşla Konservatuvar öğretmenliğine getirilmiş olan, Imre Toth adında bir Macardır.

Resmi kayıtlarda "Musiki Profesörü" olarak görülen Imre Toth, **bundan iki yıl önce Türkiye'ye gelmiş ve gösterdiği belgelere dayanılarak Devlet Konservatuvarı'na viyolonsel öğretmeni olarak alınmıştır. Fakat bir süre sonra, bu 56 yaşındaki Macar "Musiki Profesörü"nün değil viyolonsel öğretmenliği yapmak, viyolonseli çalmasını dahi beceremeyen bir kimse olduğu hayretle görülmüştür. Bunun üzerine, kendisini; bir Alman dergisine bizzat verdiği "Macar Millî Konservatuvarı eski profesörlerinden birisi, iş arıyor" şeklindeki ilâna kanarak Türkiye'ye çağıran ve Konservatuvar'a yerleştiren ilgililerin etekleri tutuşmuş, o öğretim yılının sonunda anlaşmayı feshetmişlerdir.**

Fakat, asıl komedi bundan sonra başlamıştır. Macar İhtilâli üzerine memleketinden kaçan anti - komünist Toth'u, o zamanki Kültür Müsteşarı, hızlı anti - komünist Adnan Ötüken bağrına basmış ve Konservatuvar yöneticilerine emir vererek, lmre Toth'un sözleşmesini 1967-1968 ders yılı için yeniletmiştir.

Bu garip durumu kafacıkları birtürlü almayan okul yöneticileri de, ehliyetsizliğini belgeleyerek, lmre Toth'u öğrenci korosunda görevlendirmişlerdir.

Çifttik, mübarek!

Konservatuvar yöneticileri kadar, üstad Imre Toth da durumdan tedirginlik duymaktadır. Fakat ne yapsın ki, sırf anti - komünist olduğu için kendisini "Musiki Profesörü" olarak kabul edecek ve devlet kesesinden binlerce lira ödeyecek bir başka ülke daha yeryüzünde mevcut değildir. Bu sebeple, üstad Toth, bu sıkıntıya katlanmaktadır. ,

Ankara Devlet Konservatuvarı'nda, sanat çevrelerine yakın bazı kişilerin tabii karşıladıkları bir başka garabet daha mevcuttur. Bu da, 53 ve 68 yaşlarındaki bir İngiliz çiftin halen burada bale öğretmenliği yapmakta olmasıdır. Yıllardır Türkiye'de bulundukları halde Türkçeyi yeni yeni sökmeğe başlayan Travis Kempf ve Mary Kempf adındaki bu yabancı öğretmenlerden, genellikle öğrenciler ve bazı veliler şikâyetçidirler. Bunların iddiasına göre, karı-koca İngilizlerin öğrettikleri danslar, Kraliçe Viktorya devrinden kalmadır.

YILMAZ GÜMÜŞBAŞ •

MACAR ÜSTAD EMRE TOTH

Gerçek hayatla ve fo*toğraf albümü için*

ANKARA PALASIN BUGÜNKÜ DIŞI VE İÇİ
Geçmiş zaman olur ki hayali cihan değer..

OTELLER

Üç otel ve üç devir

Ağustos ayının başında kapısına mühür vurulan ve sadece arsa olarak değeri 22 milyon liranın üzerinde tahmin edilen tarihî Ankara Palas, son günlerde, çok çeşitli düşünce ve tekliflerin hedefi halindedir.

Mülkiyeti Vakıflar'a ait olan binaya göz dikenler arasında, burasını kumarhane olarak işletmek isteyen Amerikalı: iş adamları, Genel Merkez yapmak isteyen AP, tesisleri eğlence sitesi olarak organize etmek isteyen ve kendisine ."Türkiye'nin Eğlence Kralı" denilen Fahrettin Arslan -Maksim gazinosunun sahibi- sayılabilir.

Bunlardan başka, İş Bankası Genel Müdürü, binayı daire , olarak düzenlemek, Orta Doğu Teknik Üniversitesi "Devrim Müzesi" haline getirmek için teşebbüslerde bulunmaktadırlar. Ankara Gazeteciler Cemiyetinin de bir teklifi vardır: Cemiyet, binada, Milli Misafirhane, Cumhuriyet Müzesi, Gazeteciler Dispanseri ve Türk Basın Merkezî kurmak istemektedir.

Tesisleri otel olarak işletmek için Ankara'dan müracaat edenler ise Oleyis Sendikası, ve Dedeman Otelinin sahibidir. İstanbul'daki Elhamra Otelinin sahibi Corc Karayusufun ise bu iş için son zamanlarda birkaç defa Amerika'ya gidip geldiği, Amerikalı sermayedarlarla temaslar kurduğu bildirilmektedir.

Otelin sahibi olan Vakıflar, bir karara varabilmek için, Oteli bugüne kadar işletmiş olan Şirketin iflâsının tamamlanmasını beklemektedir.

Otelin hayat hikâyesi

Tarihî otelin bugünkü durumu hazindir. Kapıları mühürlü, üst kat pencerelerinin bazıları kırık, duvarları badanasız ve kirlidir. 7 ağustos 1967 günü kapısı mühürlenerek kapatıldığında Otel, 40 yaşında idi. O gün Otel, Atatürk'ün ölümünden bu yana en yaslı gününü yaşadı. Başta, 30 yılını bu otelde geçirmiş olan "Guernat" Şevki Kalkan olmak üzere, bütün müstahdem hüngür hüngür ağladı.

Ankara Palas'ın inşası için direktifi, Kurtuluş Savaşından hemen sonra Atatürk vermişti. Kurtuluş Savaşının galipleri ,yeni bir başkent kurmanın karan ve heyecanı içindeydiler. Para Vakıflar'dan temin edildi, otelin plânlarını Mimar Kemalettin Bey yaptı.

Otel, 1927 yılının güzel bir gününde İşletmeye açıldı. Tamam Fransa'dan getirtilen eşyalar pek şık ve bina, zamanın Ankarasına göre çok muhteşemdi. Taşhan'dan Ankara Palas'a geçmekse, zamanın devlet ricali için çok önemli bir değişiklik oldu.

MÜHÜRLÜ KAPI
Mini etek uzunu öldürdü

Otel, Türk politika kulisinin merkezi olarak, bütün devirleri gördü, geçirdi. Kalpaklı, sade kıyafetli bakan ve milletvekillerini misafir etti. O zamanlar. Otelin bir

müdavimi Atatürk'tü. Atatürk, daima, büyük salonun batı ucunda, O telin fransız işleticilerinin kendisi için özel olarak döşedikleri locasında uzun saatler geçirirdi.

Sonra, casusların cirit attığı İkinci Dünya Savaşı yılları... Alman ve ingiliz ajanları, Otelin salon ve lobilerinde pek heyecanlı ve karışık işler çevirdiler. Otel 1950-60 ara sında, Celâl Bayar'ı, Fransız strip tizcisi Colette'i, dolar tahsisindeı. veya politikadan konuşan DP rica lini barındırdık Millet Meclisinde işi geç saatlere kadar devam eder se, Menderes de Otele gelir, Müdür odasında kurulan sofrada yemek yer, giderdi. O, Bayar gibi, büyük salonda oturmayı sevmezdi.

Otelin itibarım yitirmesi, hemen karşısında bulunan Büyük Millet Meclisinin Yenişehir'deki yeni binaya taşınmasıyla başladı. Siyâsî kulis, Meclisle birlikte, Yenişehir'e kaymıştı. İşletmeci şirketin büyük hataları yüzünden, Vakiflar'a kira ödenemez duruma gelindi ve nihayet, beklenen iflâs, kapıyı 1967'de çaldı.

Siyaset kulisinin yeni merkezi

Şimdi Otel, haciz memurları tarafından, yedd-i emin sıfâtiyle, en kıdemli beş müstahdeme teslim edilmiş durumda, akıbetini beklemektedir. Üst kattaki kral daireleri, birinci kattaki misafirhane, büyük salon, pavyon ve bahçe, ıpıssızdır. Birinci kattaki misafir dairesinde, son müşteri Settar İksel'in kitapları dolaba kitlenmiş olarak muhafaza edilmektedir. Hatıralara değer veren eski diplomat İksel, Otel açılırsa, yine aynı dairede kalacağını söylemiştir.

Yedd-i emin olarak Oteli devralan müstahdem ise yaslı, fakat yine de biraz ümitlidir. Yerler üç günde bir silinmekte, tozlar alınmaktadır. Eski debdebeli günlerin geri gelebileceğiü onlar için, zayıf da olsa, bir ümittir.

Bunlardan biri, geçen hafta, Atatürk'ün locasını gösterdiği gazeteciye.

"— Çok kırıldık,' çok' kırıldık? Başbakan, bir defa olsun gelip de, su Ata hatırası otel ne oluyor, diye bakmadı diye yakınmıştır.

Oysa ki devir değişmiştir. Şimdiki Başbakanın sevdiği ve gitmeyi tercih ettiği otel de Meclisin karşısındadır. Ama bu otelin ismi "Ankara Palas" değil, "Büyük Ankara Oteli"dir: Ankara Palas'ın saçaklı, kemerli, kaba duvarlı, yüksek tavanlı inşaat tarzına karşılık, devrin gözdesi "Büyük Ankara Oteli", bir gökdelendir. En modern eşya ile dolu, camdan kapıları kendiliğinden açılıp kapanan bir gökdelen...

Fabrikada dokunmuş kaim halıları adımlayan, Lobby'de yahut Rof'ta viski yudumlıyan yeni devir politikacıları, bakalım, geride nasıl hatıralar bırakacaklar?

TEOMAN EREL •

YAVAŞÇA— DEMİREL — SEZGİN
At apdestini, ver pabucumu..

GENEL MÜDÜRLER

Bekleyen dana kuyruğu

Etibank Genel Müdürlüğündeki görevlilerden çoğu, şu anda,. "Beyfendı"siz, kaldıklarının farkında değildirler. Çünkü, Genel **Müdür** Suphi Yavaşça, Enerji ve Tabiî Kaynaklar , Bakanı Refet Sezgin'le aralarından anlaşmazlığı bahane ederek, görevinden ayrılmış ve basıp Amerika'ya gitmiştir..

Kabinede önemli değişikliklerin yapılacağına dair haberlerin çıktığı şü günlerde Enerji Bakanı Sezgin devamlı surette "meşgul" sinyali verdiğinden haberi, Bakanlık Müsteşarı Kemal Noyan doğrulamıştır:

"— İzne çıkmadan önce istifasını vermiş!"

Müsteşar Noyan'ı bile "miş"li konuşturan olayın başlangıcı, bu haziran aynım başlarına uzanmaktadır. Amerika'dan davet aldığını bildiren Suphi Yavaşça, Sezgin'den izin istemiş, fakat Sezgin, bir ay sürecek bu geziye "evet" demeğe yanaşmamıştır. Bir iddiaya göre Amerika Hükümeti, bir başka iddiaya göre de Amerika'daki bir özel firma tarafından davet edildiği söylenen Yavaşça ise, daveti ve yapacağı geziyi çok "cazip" bulmuş olmalı ki diretmiş, sonunda da istifayı dayamıştır.

Bazı kaynaklar daha da ilginç bir iddia ortaya atmışlardır. Bir senatör, geçtiğimiz hafta, Etibank' taki bir yetkiliye, Yavaşça'nın bir Amerikan firmasıyla anlaştığını, hattâ mukavele bile imzaladığını söylemiştir.

Olayda iki husus dikkati çekmektedir: Biri, istifanın Bakan Sezgin tarafından dikkatle saklanmaşıdır. İkincisi, Yavaşça'nın, eğer iddialar doğruysa, Amerikan firmasıyla yapmış olduğu anlaşmayı en yakın arkadaşlarından ve bağlı bulunduğu Bakanlıktan gizlemiş olmasıdır.

Fakat olaylar, Bakan Şezgin'in, Etibank Genel Müdürünü zaten değiştirmeye niyetli olduğunu doğrular mahiyettedir. Bir kaynak, Bakanın bu konuda çok önceden kararlı olduğunu ve boşalacak Genel Müdürlük makamı için Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı Yatı-

rımlar Dairesi Başkanı Rasim Kurşuncu'yu düşündüğünü ifade etmektedir. Kurşuncu ise bundan haberi bulunmadığım söylemiştir.

Halen Amerika'da olan Suphi Yavaşça'nın 10 kasımda geri döneceğini bildiren bir yetkili ise, dananın kuyruğunun asıl ondan sonra kopacağını bildirmektedir.

ÖZEL OKULLAR

Eğitimdeki "Montaj Sanayii"

Hacı Ali Demirel -Başbakan Süleyman Demirel'in kardeşidir-, koltuğunda kaykıldı, dudakları arasından dökülecek birkaç kelimeyi sabırla bekleyen iki gence:

"— İnşaat doldu. Makine'ye belki birşeyler yapabiliriz. Hem, mühendislik değil mi be? Ha İnşaat olmuş, ha Makine, va mı bunun farkı?" dedi.

Gençler boyunlarını büktüler. Hacı Ali Demirel, lütfettiği şeyin değerini anlatmak istercesine devam etti:

"— Bak, söz vermiyorum. Elimden geleni yapacağım, diyorum. Haydi, siz, Makine bölümü için namzet kaydınızı yaptırın!."

Hacı Ali Demirel, yeni açılan Özel Yükseliş Mimarlık ve Mühendislik Yüksek Okulu'nun sahibidir ve son günlerde, yukardakine benzer sahneler, onun günlük mesaisini teşkil etmektedir. Kimi Isparta'dan hemşehrisi olduğunu, kimi uzaktan tanış bulunduğunu öne sürmekte, Demirel biraderlerin bu en küçüğü ne kartvizit yağmaktadır. Özel Yükselis Koleji'nin Maltepe'deki binasını dolduran yüzlerce gencin istekleri hep aynıdır: Hangisi olursa olsun, Okulun bir bölümüne kaydolabilmek...

Ancak, eşiği aşındırılan sadece, Hacı Ali Demirel'in Özel Yükseliş Koleji değildir. Başkentteki, Muammer Kıraner'in Zafer Mühendislik ve Mimarlık Okulu ile bunların İzmir ve İstanbul'daki benzerleri de aynı problemle karşıkarşıyadır Bu okullar bölümlerini, sınıf sayısını artırmışlar, fakat gene de müraçatların ardı kesilmemiştir.

BİR ÖZEL OKUL
Mühendis monte ediyor.

"Paralar cebe" felsefesi

Özel yüksek okullarla birlikte Türkiye'de yeni bir furya başlamıştır: Eğitim ticareti. Bu konuda, Ankara Mimarlar Odası Başkanı Vedat Dalokay:

"— Bir işletme düşününüz ki, daha üretime geçmeden sermayesini amorti etmektedir. Bundan daha tatlı İş olabilir mi? Ama, meseleyi sadece, bir ticarî işletmenin rantabilite hesapları olarak ele almama lıdır. Bir eğitim sorunu olarak durum, farklıdır.." demektedir.

Gerçekten, daha ilk yıl cirosu 5 milyonu bulan bir özel okul öğrenciden ilk taksiti, aday kaydı sırasında almakta ve böylece, işin başında 1 milyon 650 bin liralık bir sermayeye kavuşmaktadır. İkinci ve üçüncü taksitlerin bir kısmı işletme masraflarına ayrılmakta, küçümsenmiyecek bir miktar da yine kâr kalmaktadır. Bu, yeni açılmış ve sadece her bölümde birer sınıfı bulunan bir özel yüksek okulun hesabıdır. Sınıflar ve bölümlerin sayısı arttıkça, kâr, astronomik rakamlara ulaşmaktadır.

Eğitim açısından bakıldığında durum, okul sahibinin kasasına akan binlikler kadar parlak değildir. İlk ve en Önemli sakınca, bu okullardan birisinin kapanması halinde, öğrencilerin hiçbir garantisinin bulunmayışıdır. Bir binayı yirmi yıl

ÖZEL OKULDA DERS
Bektaşi imam olunca

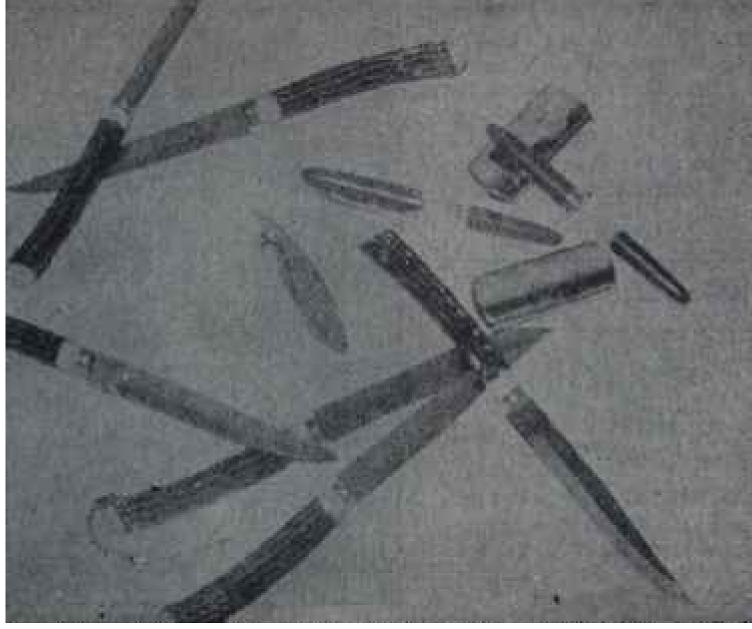
süreyle kiraladığına dair cebine kontratı koyan herkes, bir "gecekondu yüksele okul" kurabilmektedir.

Bir değir sakınca, eğitim standardı ile ilgilidir. Bu okullardan yetişenlerle devlet okullarım bitirenler

arasında, ilmî yeterlik açısından eşitlik bulunup bulunmadığı tartışma konusudur. Bu tereddüt daha çok, öğretim üyeleri yönündendir. Nitekim, Zafer Özel Mimarlık ve Mühendislik Okulu 'Müdürü İsmail Şengel, Okulun 80 kişiyi bulan öğretim, üyesi kadrosunda ancak dört profesörle üç doçent bulunduğunu söyledi. Okulun diğer öğretmenleri, akademik karyerden gelmiyen öğretim görevlileridir.

Ayrıca, üniversite eğitiminin devlete ait olduğu yolundaki Anayasa hükmü gereğince, Mimarlar Odası yöneticileri, bu okullardan mezun olanları, Mimarlar Odasına kayıt konusunda tereddüt etmektedirler. İzmir Mimarlar Odası'na gelen talepler bu yüzden bekletilmekte, üyelik dilekçelerine olumlu veya olumsuz bir cevap verilmemektedir.

Ancak, bu sakıncalar, bir mimar veya mühendis diplomasına sahip olmanın cazibesi - yanında sönük kalmakta Kıranerlerin, Hacı Ali Demircilerin okullarının önünde aday kuyrukları uzayıp gitmektedir.

ÇİN'DEN GELEN KAÇAK EŞYA
Çin işi, Japon işi..

KAÇAKÇILIK

Kızıl Çin uzak değil!

Geçenlerde bir geceyarısı, Ankara - İstanbul yolu üzerinde gitmekte olan bir otobüs, trafik ekipleriyle işbirliği halinde kontrole çıkmış bulunan uzman mali polislerin dikkatini çekti. Araba boştu ama, lâstikleri yassılmış, makasları iyice esnemiş ti. Bu, arabada, kaçak mal dolu bir "zula"mn -yani "gizleme yeri"nin- bulunduğunun tipik belirtisiydi.

Yapılan aramada, karoserinin altında "zula" tesbit edildi ve boşaltıldığında, ortaya 2 bin 331 adet çakmak ve 18 bin 30 adet kolye zinciri çıktı.

Mallara şöyle bir göz atan tecrübeli polis,

"— Hay allah!.. Yine Çin malı.." dedi. -

Bu olaydan iki gün sonra, Türkiye'de kaçakçılıkla mücadeleyi yönetenlerden biri,

"— Evet, bu, artık tam manasıyla bir dampingdir. Çin mallan Türkiye'ye girmeye başlıyalı bir seneden biraz fazla oluyor. Gittikçe hızlandı. Yaz aylarında biraz yavaşlamıştı, ama şimdi hızı iyice arttı" dedi.

"Kiloyla saat satılırdı" diye, hikâyeleri Anadolu'da hâlâ anlatılan Japonların meşhur dampinginden sonra, yine, Uzak Doğunun sarı insanlarının ellerinden çıkmış, son derece ucuz mallar Türkiye'yi isti* lâ etmiştir.

Bunun adı; Çin dampingi!

Bu mallar orta veya kötü kaliteli, fakat çok ucuzdurlar. Belki halk, bu malları kilo ile satın almamaktadır ama, öyle tahmin edilmektedir ki, işportacılar veya onlara dağıtımı yapan iri kaçakçılar, bu malları, yerinden kilo ile almaktadırlar. 2.5, hattâ 2 liraya satılan çakmaklar, benzerleri 5-6 liraya temin edilebilecek kalitededir.

Uzmanların verdiği bilgiye göre Çin, sadece Türkiye'ye değil, bütün dünya piyasasına, doğrudan doğruya veya dolaylı yoldan, ucuz ve bol miktarda mal sürmektedir. Çin, bazı ülkelerle diplomatik temas ve ticarî ilişkiler kurmuştur. 8u ülkelere doğrudan doğruya mal göndermektedir. Örneğin, İngiltere bu ülkelerden biridir. Bazı ülkelere ise Çin malları dolaylı yoldan girmektedir. Örneğin, San Francisco'**da satılmakta olan Kızıl Çin malı "tütsü" önce İngiltere'ye ihraç edilmekte, oradan da Amerika'ya gitmektedir. Çin, bu yollarla mal sokamadığı ülkelere,, kaçakçıların yardımıyla mal götürmektedir.**

Kazanç, kazançtır!

Çin malları Türkiye'ye, aşağı yukarı, tamamen kaçak gelmektedir. Gerçi Çin ile ticarî ilişkiler kurulması için bazı çabalar vardır ama, bunun sonucu henüz alınabilmiş değildir. Odalar Birliği'nden bir heyet, bir süre önce Çin'e gitmiş, ihracat ve ithalât imkânlarım incelemiş, Çin mallarını görmüştür. Şu günlerde Ticaret Odası, Çin Dış Ticaret Dairesi, ile bir anlaşma imzalamak için müzakere halindedir. Bu anlaşma, Kızıl Çin ile Türkiye arasında diplomatik ilişki bulunmadığı için, "hususi" olacak ve ancak 1968-69 dönemine yetişebilecektir. Yani, o zamana kadar Çin mallan kaçak olarak Türkiye'ye girmekte devam edecektir.

Kaçak Çin mallarının Türkiye'ye giriş yolu özellikle güneyde, Suriye sinindir. Suriye ile çok sıkı ilişkiler kurmuş olan Çin, bu ülkeye deniz yoluyla binlerce ton çeşitli mal göndermekte ve bu mallar, kaçakçılık şebekelerinin marifetiyle Türkiye'ye akmaktadır.

akis

hediyeli abone servisi

1 yıl abone olmakla neler kazanılacak?

1. Dergi elinize daha erken geçecek
2. Dergi satıcılarda tükense de siz onu almış olacaksınız
3. Hiç bir dergiyi atlamayacaksınız
4. Dergi size ucuza malolacak

ve

akis YAYINLARINDAN bizzat seçeceğiniz bir kitap size hediye edilecek

4 Haftalık mühlet kaldı

DIŞ OLAYLAR

ÖLÜM HALİNDEKİ TEŞKİLAT

1 — U Thant

2 — T. Lee

3 — Hammarskjoelo

ÇORBA İÇMEYEN TEKKECİLER

Bu satırları okuduğunuz sıralarda, Birleşmiş Milletler Teşkilâtı yirmiüçüncü yaşına basmış olacak. 1945 San Francisco Konferansında hazırlanan Birleşmiş Milletler Andlaşması, imzacı devletlerin üçte ikisinin onaylama işlemini tamamladıktan 24 Ekim 1945 tarihinde yürürlüğe girmişti.

Yirmiüç yaş, genellikle insanlarda tam sağlık, kaygısız bir delikanlılık çağıdır. Oysa Birleşmiş Milletler, yirmiüçüncü yaşında, çeşitli hastalıklara tutulmuş, sırtı kamburlaşmış, beli bükülmüş bir ihtiyardan farksızdır.

Birleşmiş Milletlerin genç yaşında ihtiyarlaması, herkesten çok, onu kuranlar yüzündendir. Eğer bu teşkilât bugün bir Vietnam savaşını durdurmaktan, bir Orta Doğu buhranını çözmekten, bir Güney Afrika Birliği'ne, bir Rodezya'ya ırk ayrımı konusundaki kararlarını dinletmekten âcizse, bunun nedenlerini onu kuranların kısa görüşlülüğünde aramak gerekir. Gerçekten, İkinci Dünya Savaşını Batılılar adına yürüten ünlü Roosevelt, Churchill ve Stalin üçlüsü, savaş sonrası dünyasının barış ve güvenliğini korumak, uluslararası anlaşmazlıkları barışçı yollardan çözmek görevini, Birleşmiş Milletler diye adlandırılacak bir kuruluşa bırakmayı, daha çarpışmaların en ateşli günlerinde kararlaştırmışlardı. Fakat bu kuruluşun en önemli yetkilerini Güvenlik Konseyine vermek ve Konseyde alınacak kararları kendi aralarındaki oybirliğine dayamakla, Teşkilâtı daha başından iyi işlemezliğe, etkisizliğe mahkûm etmişlerdir. Büyük devletler arasında savaş içinde yapılan işbirliğinin savaştan sonra devam edemiyeceğini anlamak için, herhalde falcı olmaya lüzum yoktu. Fakat Roosevelt, böyle birşeyi düşünmekten bile kaçınmıştır.

Aslan payı politikası

Kararlarını ancak beş devamlı üyesinin -A.B.D., İngiltere, Fransa, Sovyetler Birliği ve **Çin-** oybirliğiyle alabilen Güvenlik Konseyinin, **iki** büyük dev ülke arasındaki görüş ve davranış ayrılıklarına rağmen, dünya barışını tehdit eden bazı konularda etkili kararlara vardığı görülmemiş değildir. Örneğin, Filistin'in bölüşülmesini, Kore savaşma müdahaleyi, Kongo'ya ve Kıbrıs'a barış güçleri göndermeyi Güvenlik Konseyi kararlaştırmıştır. Ancak, bu konudaki kararlar kaynaklarını büyükler arasındaki görüş birliğinden değil, günün şartlarından aldıkları için, Birleşmiş Milletler **hakimindin,** geçici birer başarı olmaktan öteye gidememişlerdir. Filistin'in taksimi konusunda şişi ve kebabı yakmamak için çekimser kalan Sovyetler Birliği, sonradan Arap ülkelerine dünyanın silâhını yığarak Orta Doğu'nun bir barut fıçısı durumuna gelmesinde büyük rol oynamıştır. Kore'ye müdahale kararı, Sovyetler Birliği'nin, Çin Halk Cumhuriyeti'nin Birleşmiş Milletlere bir türlü alın mamasını protesto için o sırada Kcnsey toplantılarını boykot etmesinden yararlanılarak alınmıştır. Kongo ve Kıbrıs'a barış güçlerinin gönderilmesine Sovyetler Birliği razı olmuştur ama, bu güçlerin gi-

BİRLEŞMİŞ MİLLETLERDE KULİS
Hep: üç aşağı, beş yukarı!

denerine Katılmaktan devamlı olarak kaçınmıştır. Bu Sovyet tutumusun Birleşmiş Milletler içinde yarattığı siyasal ve malî buhran, bugün bile kesin olarak giderilememiştir,

. Washington ile Moskova arasındaki uçurumlar kapatılmadıkça Güvenlik Konseyinin iyi işlemeyeceğini anlayan Birleşik Amerika, 1950 yılında, Konseyin barış ve güvenlikle ilgili yetkilerinin bir kısmını, Andlaşmanın açık hükümlerine rağmen, Genel Kurula aktarmayı denemiştir. Çünkü o sıralarda Genel Kurul çoğunluğu Batının yanında bulunuyordu. Bugün "Barış İçin Birleşme" adıyla tanınan bir Genel Kurul karan sayesinde, Birleşik Amerika, Güvenlik Konseyinin veto yüzünden işleyemediği durumlarda anlaşmazlıkların Genel Kurul tarafından görüşülüp karara bağlanmasını sağlamış ve ondan sonra da, her fırsatta, Kurulun Önünde yalnızca kendi çıkar ve görüşlerine göre düzenlediği bir blok politikası izlemeye başlamıştır. Gerçi eski sömürgelerin teker teker bağımsızlıklarını kazanıp Birleşmiş Milletlere üye olmaları sonunda bugün Genel Kuruldaki Amerikan egemenliği sona ermiştir ama, Birleşik Amerika'nın başlattığı blok politikası şimdi onun şikâyetleri arasında, Asya - Afrika devletlerinin keyfince devam edip gitmektedir.

Genel Sekreterler resmigeçidi

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, büyük devletlerin; içtenlikten uzak tutumları ve küçük devletlerin kaypaklıkları yüzünden gerek Güvenlik Konseyinde, gerek Genel Kurulda esen soğuk rüzgârlar arasında yalpalayıp duran, bir yapayalnız adamdır. Andlaşmanın kendilerine verdiği sınırlı yetkileri zorlayarak dünya barışına hizmette bulunmaya çalışan ilk Genel Sekreter Trygve Lee ile "sessiz diplomasi"nin en başarılı uygulayıcısı ikinci Genel Sekreter Dag Ham marskjoeld, görevlerinin şu veya bu safhasında, kendi ayakları arasında dolaşan bu dışarıdan gazel okuyuculara kızan Washington ve Moskova'nın şimşeklerini üzerlerine çekmekten kurtulamamışlardır. Üçüncü Genel Sekreter U Thant ise, Orta Doğu ve Vietnam'daki devler çatışmasını elindeki ufacık sopayla, durdurmaya çalışan bir iyiniyetli, fakat çaresiz, kişidir. Kendisinden öncekilerden üstünlüğü, büyük anlaşmazlıkların küçük devletler kalabalığında değil fakat büyük devletler arasında çözülebileceğini iyice anlamış olmasıdır.

Büyük devletlerin iyi niyetlerine ve işbirliğine bağlı kaldığı, Güvenlik Konseyinde üstünlük yarışmalarına, Genel Kurulda da blok politikasına âlet olduğu sürece Birleşmiş Milletlerin hergün biraz daha hızla yaşlanması ve günün birinde, tıpkı İkinci Dünya Savaşının gürültüsü içinde yıkılan Milletler Cemiyeti gibi, bir Vietnam, Bir Orta Doğu veya bir Almanya sorunu yüzünden çıkabilecek büyük bir çatışmayla birlikte tarihin yapraklan arasına karışması, kimşeyi şaşırtmamalıdır.

ÇEKOSLOVAKYA

Bu masallar başka Hoffmann'ın

Geçtiğimiz haziran ayında Prag'da toplanan Çek Yazarlar Kongresinden bu yana, Çekoslovak edebiyat dünyası devamlı bir çalkantı içinde. Aralarında Kohut, Klima, Liehm ve Vakulik gibi tanınmış yazarların da bulunduğu bir kanat, bu kongre sırasında Çekoslovakyada edebiyat ve fikir hayatının ekonomik hayattaki liberalleşme eğiliminden uzak kaldığından yalanmışlar ve Partinin aydınlar üzerindeki baskısını hafifletmesini istemişlerdi. Bu istekler Çek Komünist Partisi tarafından dehşetle karşılanmış ve bu yazarların son üçü, geçtiğimiz aylarda, Partiden çıkarılmışlardır.

İşte, gürültü bundan sonra başlamıştır. Üç meslekdaşlarının uğradığı gazaba fena halde sinirlenen Çek yazarları, Ünlü edebiyat dergisi Literarni Noviny'yi boykota karar vermişler ve bunun üzerine, Kültür Bakanı Karl Hoffmann, bu derginin yayımlanması işini kendi omuzlarına yüklenmekten başka çare görememiştir. Literarni Noviny'nin bu şekilde yayımlanan sayısına bir başyazı yazan Hoffmann, derginin kapağını çizen ressamın artık bu işi yapmayacağını, Jean - Paul Sartre tarafından bundan yirmiüç yıl önce yazılmış bir makale dizisini çeviren yazana da çevirilerini geri aldığını açıklamak zorunda kalmıştır.

Dahası var... Dergiye abone olan 150 bin kadar okuyucu, dergiyi boykot eden yazarları desteklediklerini göstermek amacıyla, bunlara para yardımı yapmaya başlamışlardır. Yazarlar, bunun yanısıra, işsizlik sandığından ücretlerini almaya da devam etmektedirler.

Kuvvet denemesi

Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, geçtiğimiz hafta yapılan Yazarlar,, Birliği toplantısında, Kültür Bakanı Hoffmann'ın Birlik Yönetim Kurulu için ileri sürdüğü yeni isimler bir yana itilmiş ve Yazarlar Kongresinde bozuk sesler çıkaranları açıkça destekleyen eski Yönetim Kurulu, bir istisnasıyla, yeniden işbaşına getirilmiştir. Seçilmeyen tek eski üye, kendi isteğiyle Yönetim Kurulundan ayrılan Jiri Prochazka'dır.

Düşünce ve yazı özgürlüğü isteyen genç kuşaklarla Partinin sertleri arasında başlayan bu kuvvet denemesinin kimin başarısıyla sonuçlanacağı, henüz bilinememektedir. Şimdilik kesinlikle bilinen tek şey, Haziran Kongresinde ileri - geri konuşanların Çek yazarlarını temsilden uzak olduğunu ileri süren görevlilerin, Hazarlar Birliği toplantısından sonra fena halde bozum olduklarıdır.

İNGİLİZ "MÜFETTİŞ MAIGRET" — Ian Forbes 52 yaşındadır ve Scotland Yard'ın en ünlü de tektifidir. Forbes, şimdiye kadar hiç bir başarısızlığa uğramamıştır ve peşine düştüğü canilerin hepsini ele geçirmiştir. Ama şimdi, hiddetli tenkit oklarının altındadır ve İngilizler kendi meşhur polis teşkilâtlarının çalışma metodları hakkında şüpheler beslemektedirler. Bunun sebebi, yılda 7 bin 500 dolar maaş alan şişman ve sakin İngiliz "Maigret"sinin hâlâ, kaçırılıp tecavüz edilen dört küçük kızın katilini yakalayamamış olmasıdır.

Seri cinayetlerin bir seksomanyak tarafından işlendiği hususunda İngiltere'de hiç kimsede bir şüphe yoktur. Belki de bunun sebebi, onda Çetin Altan tarzı yazarların bulunmamasıdır. Zira TİP yazarı geçenlerde, İstanbul'da bir çukurda cesedi bulunan ve ırzına geçilmiş olan çocuğun katili olarak "Amerikalı sömürücülerin ortağı komprador burjuvazimin siyasî hâkimiyeti altındaki toplum"u göstermişti!

İNGİLTERE

İki cami arasında

Fransa Maliye Bakanı Michel Debre'nin, Paris'te yayınlanan Les Echos gazetesine verdiği bir demeçte İngiltere ile Ortak Pazar arasında bir ortaklık anlaşması veya ticaret sözleşmesi imzalanmasının İngiltere'nin Ortak Pazara tam Üye olarak katılmasından daha uygun düşeceğini söylemesi belki İngilizler için büyük bir sürpriz olmadı ama, gene de Londra'da gözle görülür bir hayal kırıklığı yaratmaktan geri kalmadı. Oysa, İngiliz hükümeti, Debre'nin bu demecinden birkaç gün önce, Ortak Pazara girebilmek için, Brüksel'deki temsilcisi Lord Chanfont'ın ağzından, Birleşik A-

TRAFİK

TÜRK "devlet ve hükümet büyükleri", bir süredir, Ankara'da birkaç ay üstüste oturamaz oldular. Birbirini kovalayan dış gezilerin, bu gidişle, sonu geleceğe benzemiyor.

Bilindiği gibi, Devlet Başkanı Sayın Sunay, işbaşına geldiği günden bu yana Tunus, İran, Pakistan, A.B.D. ve Fransa'yı dolaşmıştır. Şimdi de, önümüzdeki ayın başında, İngiltere'ye gidecektir. Başbakan Demirel'in son iki yıl içinde ziyaret ettiği ülkelerin ise artık sayısını unuttuk. Romanya ve Sovyetler Birliği'nden sonra, şimdi de Irak'a gitmeye hazırlanıyor.

Yeryüzünde hiçbir devlet elbette ki kendi içine kapanık, başkalarıyla temastan kaçan bir dış politika izleyemez. Nasıl ki insanlar konuşa konuşa anlaşırlarsa, devletler de çeşitli yöneticiler kademelerinde yapacakları görüşmelerle, buluşmalarla anlaşırlar, dostluk ve çıkar bağları kurarlar. Kendini uluslararası alanda gereksiz bir yalnızlığa iten devlet, ulusal çıkarlarını korumakta büyük güçlüklerle karşılaşır.

Genel kural bu olmakla birlikte, yüksek kademede bulunan yöneticilerin yabancı ülkelere yaptıkları ziyaretlerde çok dikkatli olmak, ölçüyü bir an için bile elden kaçırmamak gerekir. Unutulmamalıdır ki, günümüzde, geçen yüzyıl diplomasisinin bir nevi aile ziyareti sayılan imparator gezileri, bir nevi dinlenme ve eğlenme fırsatı sayılan başbakanlar buluşmaları artık tarihe karışmıştır. Kaldı ki, o zamanlarda bile, Avrupalı devletler, kendilerinden saymadıklarının dış gezileri karşısında pek dikkatli davranmışlardır. Örneğin, Osmanlı Padişahı Abdülâziz, 1867 yılında, yani bundan tam bir yüzyıl önce İngiltere'ye gittiği zaman, Kraliçe Viktorya'yı Abdülâziz'i karşılayıp ağırlamaya yönelten, Lord Derby'nin ısrarları olmuştur. O da ancak, "başa gelen çekilir" gibilerden...

Bugün bir devlet başkanının, bir başbakanın yurt dışına çıkması, devlet yönetimini ciddiye alan ülkelerde, üzerinde çok düşünülen, inceden inceye hesaplanan bir iştir. Bir kere, çağdaş devlette yüksek kademeli hiçbir yöneticinin ülke dışında yalnızca bir itibar, bir gösteriş gezisi için kaybedecek fazla zamanı yoktur. Bir devletin dış ülkelerdeki itibarı ve propagandası, tantanalı devlet gezilerinden çok, başka araçlarla sağlanmaktadır. Yüksek kademedeki yöneticiler, itibar ve propaganda endişesiyle değil, ancak o kademede çözülebilecek sorunları, yapılacak anlaşmaları varsa birbirleriyle karşıkarşıya gelmekte, gezilerine turistik bir görünüş vermekten dikkatle kaçınmaktadırlar. Biraz önce devletler arasında yapılmasının kaçınılmaz olduğunu söylediğimiz buluşmaları, görüşmeleri de, çoğu kere, teknisyenler, en fazla dışişleri bakanları düzeyinde yapmaktadırlar.

A. Halûk Ülman

İkincisi, yüksek kademede yapılan bir dış gezi belirli amaçlara değil de yalnızca bir dış itibar endişesine dayanırsa, ortaya, çözülmesi güç pek çok protokol sorunu çıkmaktadır. Devlet başkanları, böyle turistik geziler sırasında, makamlarına lâyık olmayan karşılama ve uğurlanmalara tanık olmakta, gene kendi makamları için fazla hafif sayılabilecek göstermeliklere gitmek zorunda kalmakta, bir anlamsız kabul töreninden ötekine sürüklenip durmaktadırlar. Üstelik, daveti yapanlar çok defa propaganda sanatında davet edilenlerden daha usta oldukları için, gezinin sonunda tam tersine durumlar doğmakta, ava gidenler avlanmaktadırlar.

BÜTÜN dünyadaki gidiş bu yoldayken bizim son yıllarda aksi yola girmemiz, eğer bir acemilik veya işgüzarlık sonucu değilse, bilmiyoruz, nasıl açıklanabilir? Herhalde, bugün iktidarda olanların, muhalefet sıralarındayken durmadan İstedikleri "aktif politika" bu olmasa gerektir. Yapılan bunca yolculuğa rağmen Kıbrıs sorununun hâlâ çözülemeden ortada durması, hattâ, The Times gazetesinin söylediği gibi, hergün biraz daha Kıbrıslı Rumların lehine gelişmesi; ikili anlaşmalar konusunda yapılan görüşmelerin hâlâ yerinde sayması; Ortak Pazarla ilişkilerin bir ölü noktaya sıkışıp kalması, harekette her zaman bereket olmadığını bütün açıklığıyla göstermektedir. Türk dış politikasını yönetenler "aktif politika" deyiminden yüksek kademedeki trafiği anladıkları sürece de bu, böyle olacaktır.

Bir ülkenin dış politikada ba şarısını sağlayan etkenlerin birisi de, kendi söylediği söze kendisinin verdiği önemdir. Başka bir deyişle, bir devleti başkalarının ciddiye alabilmesi için, bu devletin Önce kendi kendisini ciddiye alması gerekir. İtibar ve propaganda amacıyla yapılan yüksek kademeli geziler, günümüzün dünyasında pek ciddiye alınan davranışlar değildir. Hele bu gezilerin dozu kaçırlırsa..

Başı dertte Başbakan

- Siyasî skandaller ülkesi İngiltere gene bir büyük dedikoduyla kaynıyor. Hem bu sefer adı geçen kimse, doğrudan doğruya Başbakan Wilson. Avrupa'nın Herald Tribune - Internati onal gazetesi söylentileri açıkça yazmış, buna İngiltere basını da dokunmuştur. Başbakan Wilson'un yıllardır "sekreter"i olan Marcia Williams İngiltere'nin en "kudretli kadın"ı olarak ve çeşitli imalar yapılarak takdim edilmektedir. "Sekreter bayan" evli olduğu halde boşanmıştır ve her yerde, Başbakan Wilson ile birlikte görülmektedir. Wilson'un Mrs. Williams'ın sözünden asla çıkmadığı belirtilmektedir. Buna mukabil Wilson, imalar biraz daha açıklık kazanırsa derhal dâva yoluna gideceğini söylemiştir.

merika ile ilişkilerini bozacak kadar ileri gitmişti.

İngiliz hükümeti 1962 sonlarında Ortak *Pazara* katılmak istediği zaman, Fransız Devlet Başkanı General, De Gaulle, İngiltere'nin İngiliz Devletler Topluluğu -Commonwealth- ve Birleşik Amerika ile olan özel ilişkilerinin Roma Andlaşmasıyla bağdaşamıyacağını ileri sürerek, Ortak Pazarın kapısını 1963 ocağında Londra'nın suratına kapayıvermişti. O zamandan bu yana köprülerin altından çok sular akmış ve İngiliz Devletler Topluluğu, artık, adı var kendisi yok, modası geçmiş bir kuruluş durumuna gelmiştir. O kadar kî, bu topluluğun Afrikalı üyeleri İngiltere'nin ekonomik etkisinden hızla kurtulmakta, hattâ bunlardan bazıları Ortak Pazar ile ilişkiler kurmaya çalışmaktadırlar. Böyle olunca, İngiltere artık İngiliz Devletler Topluluğuyla mevcut özel ilişkilerini önemsemeye başlamıştır ve endüstrisine Avrupa - içi pazarlar bulabilmek için, bunlardan vazgeçmeye çoktan razıdır. İşte bu düşünce iledir ki, muhalefette bulunduğu sıralarda Ortak Pazara pek sempati beslemeyen İngiliz lideri Wilson, başbakanlığa geldikten sonra, Ortak Pazarın kapısını bir kere daha çalmıştır.

Ancak, Fransız Devlet Başkanının İngiltere'nin bu ikinci müracaatine verdiği cevap da, "hayır" olmuştur. Daha doğrusu. General De Gaulle, "Hayır değil, ama..." demiştir. Bu "ama," İçine pek çok şey almaktadır.

Birinin ümidi, birinin inadı

General De Gaulle, bu yılın başlarında yaptığı bir açıklamada, İngiltere'nin Ortak Pazara katılmasının bu kuruluşun bütün yapı ve niteliğini değiştireceğini ileri sürmüştür. De Gaulle'e göre, İngiltere, Birleşik Amerika ile özel ilişkileri bulunan, dış ticaret açığı büyük ve parası zayıf bir ülkedir. Böyle bir ülkeyi Ortak Pazar içine almak, o kadar zahmetlerle kurulmuş Avrupa ekonomik bütünlüğünü çok sulandıracaktır. Bu bakımdan, Ortak Pazarın İngiltere'ye en çok yapabileceği, onunla ya bir ortaklık anlaşma sı, ya da ticaret sözleşmesi imzalamaktır. Görüldüğü gibi, Debre'nin geçen hafta söylediği sözler, De Gaulle'ün bu yılın başlarında söylediği sözlere pek uymaktadır.

İngiltere, De Gaulle'ün elindeki son itiraz kozlarını da alabilmek için bir süredir büyük çaba harcıyordu. Bu çabalar sonunda dış ticaret açığı kapanmış ve -Birleşik Amerika'nın da yardımıyla- sterlinin dış değeri düzelmiştir. Bunlardan sonra, ortada, kala kala, Birleşik Amerika ile olan özel siyasal ve ekonomik bağları kalıyordu. Birleşik Amerika'nın, geçen ayın sonlarında çıkarma gemileri konusunda verdiği sözü bozması İngiltere'yi pek kızdırmış olacak ki, Ortak Pazar nezdindeki devamlı temsilcisi Lord Chanfont'ın ağzından, Avrupa Ekonomik Topluluğuna girebilmek için, bu bağları keseceğini de açıklamıştır.

Ancak, Birleşik Amerika'yı pek gücendiren bu açıklamanın General De . Gaulle'ü, eski itirazlarından vazgeçiremediği görülmektedir. Nitekim, Maliye Bakanı Debre'nin ağzından, bu konudaki görüşlerinin değişmediği anlaşılmaktadır. De Gaulle, İngiltere'yi Ortak Pazar içine alarak, burada Fransa'nın karşısına kuvvetli bir rakip çıkarmak niyetinde değildir. Debre'nin yaptığı bu açıklamadan sonra, şimdi İngiltere'nin bütün ümidi Ortak Pazarın öteki üyelerindedir. Topluluk içindeki Fransız hegemonyasından usanmış olan ve İngiltere'nin üyeliğinde kendileri için yeni ekonomik imkânlar gören öteki beş üye, önümüzdeki haftalarda İngiltere'nin yanında yer alırlarsa, Ortak Pazar içinde epey sarsıntılar olacak demektir.

GENERAL DE GAULLE
XIV. Louis

ÜNLÜ AİLESİ MUTFAKTA
İdeal ev erkeği mutfakta olur.

Soru şu idi:

"— Eşinizin, yılın ideal ev kadını seçilmesi sizin için sürpriz oldu mu?"

Uzun boylu, kumral, şık ve centilmen hareketli erkeğin cevabı şu oldu:

" —Hem de nasıl!"

Fakat, sözlerinin başka anlama gelebileceği endişesiyle hemen ekledi:

"— Çünkü, onun yarışmaya katıldığını bilmiyordum.."

Şaşırma sırası bu defa muhatabına gelmişti:

"— Demek, ideal bir ev kadını, eşine söylemeden, bazı hareketler de bulunabiliyor, öyle mi?"

Âdil Ünlü, gayet rahat bir eda île,

"— İdeal bir ev kadını, herşeyden önce, hayatı yeknesaklıktan kurtarır. Lâle, bana ve çocuklara daima güzel sürprizler hazırlamıştır. Meselâ bir akşam, yorgun-argın eve dönerim ve kendimi yepyeni bir odada bulurum. Eşyalarımız hep o eski emektarlardır, bir fevkalâdelikleri yoktur. Ama Lâle onların yerlerini değiştirmiş, biraz çiçek, biraz buluşla yepyeni bir dekorasyon yaratmıştır. Sonra, çocukların özledikleri bir yemek, sofrada, ansızın karşılarına çıkar. İdeal ev kadınlığı hikâyesi de böyle bir hikâyeydi işte!" cevabını verdi.

Bir sanatın alfabesi

Adil Ünlü, son günlerde adından çok çevrede bahsedilen, kendisiyle röportajlar yapılan bir kadının,

Lâle Ünlü, Hayat dergisinin tertiplediği İdeal Ev Kadını yarışmasını kazanıp da 1967 yılı için Türkiye'nin İdeal Ev Kadını ilân edilince ramp ışıklarına kavuştu. Buna mukabil, gölgedeki bir adam erkekler bakımından en önemli sırrı elinde tutuyordu. Acaba, İdeal Ev Kadınının eşi olmak sanatının anahtarı nedir? Bütün röportajlar Bayan Ünlü ile yapılırken Jale Candan Bay Ünlü'yü bulup bu sırrı onun ağzından almaya çalıştı. Bu sayfalarda okuyacağınız yazı, Âdil Ünlünün, sırrından ne kadarını verdiğini gösterecektir.

Lâle Ünlü'nün eşidir. Şimdiye kadar politika sahasında ünlü olan Âdil Ünlü, eşi Hayat dergisinin düzenlediği "İdeal Ev Kadını" yarışmasında "Türkiye'nin İdeal Ev Kadını" ilân edilince sosyetede ününü Lâle Ünlü'ye bırakmıştır.

Anlattıkları, "İdeal ev kadınının kocası olmak sanatı"nın, eşinin hep hoş taraflarını görmek ve belirtmekle başladığını ispatlıyordu.

Nitekim, konuşma şöyle devam etti:

"— İdeal ev kadınının eşi olduğunuzu duyunca arkadaşlarınız nasıl bir tepki gösterdiler?"

Adil Ünlü, tatlı tatlı güldü:

"— Hepsi telefonlara sarılıp, yılın İdeal Ev Erkeğini kutladılar!."

"— Nasıl? Nasıl?"

"— Yılın İdeal Ev Erkeği seçildiğimi söyledim! Öyle ya, ancak ideal bir ev erkeğinin eşi ideal bir ev kadın olabilir, değil mi? Yarışmayı karımla beraber kazandık."

"— Ev işlerinde bari becerileri-, niz var mı?"

Âdil Ünlü, yumuşak, san koltuğa gömüldü:

" —Mükemmel bulaşık yıkarım Sonra, efendime söyliyim, çamaşır..."

Bu sırada misafirlere nefis ev likörü ikram eden sarışın, biraz toplu, uzun boylu, ideal ev kadını Lâle Ünlü, tatlı bir sesle söze karıttı:

"— Evet, çamaşırın üçüncü suyunu, makinede, gerçekten çok güzel yıkar!" .

Lâle Ünlü misafirlerine daima, "nefis ev likörü" ikram eder.

Zira, dükkândan likör almak İdeal Ev Kadınını rahatsız eder. Eşinin şakacı anlarında söylediğine bakılırsa "Lâle'nin **cebinde** akrep vardır!"

Ama bu da, ideal ev kadını vasıflarından biri değil midir?

Bir de, mayonezin alfabesi

Ünlü ailesi, şimdi Mithatpaşa caddesi üzerinde temiz ve şirin döşenmiş bir apartman katında oturuyor. Daire kendilerinin ve evin kadınının tutumluluğunun sonucu. Cumhurbaşkanlığı kontenjanından senatör olan Âdil Ünlü'nün, bazen içinden geçer:

"— Ah, bir de bu tutumluluğu mübalâğa etmese!"

Ama bir İdeal Ev Erkeği, aklından geçirdiğini tabii, her zaman herkese söylemez!

Ankara Kız Lisesi Fransızca öğretmenlerinden Lâle Ünlü, İstanbul Edebiyat Fakültesi Fransız Filolojisiyle birlikte Cağaloğlu Kız Sanat Enstitüsünü de bitirmiş. Şimdiyse, eşinin mesleği dolayısıyla bir yandan en ciddi yayınları ve memleket sorunlarını izlerken, bir yandan da Maltepe Kız Sanat Enstitüsüne devam etmekte, boş zamanlarım yeni el becerileri öğrenerek değerlendilmektedir.

Âdil Ünlü, eşinin hayat hikâyesi**ni** anlatırken bir soluk sustu, sonra ekledi:

"— Lâle, ev kadınlığını, kendi kendini devamlı şekilde yenileme, **yeni** birşeyler öğrenme ve yeniliklere yönelme şeklinde kabul etmiştir. Bazı şeyleri de beraber öğrendik."

"— Meselâ?

"— Meselâ, mayonez yapmasını!.. Hiç unutamıyorum. Yeni evliydik. Misafir çağırmıştık. Evde makine filân da yok. Mayonezi elle tutturmaya çalışıyoruz. Olmadı! Aklıma fevkalâde bir fikir geldi. Buzdolabını iyice işlettim. Mayonezi soğuğa yerleştirdim. Biraz sonra baktım, mükemmel donmuş. Bu sırada misafirlere kapıyı açmaya koşan eşime, yavaşça, 'Tamam! Korkma, tuttu' dedim. Mayonez buzdolabında gerçekten tutmuştu ama, sofraya alınca gene çözülüverdi. Lâle'nin iyi **bir** huyu vardır. Hikâyeyi hemen, olduğu gibi, misafirlere anlatıverdi. Hep beraber güldük. Olaylara neşeyle bakabilmek, beraber gülebilmek iyi şeydir. Bunu da beraber öğrendik! Birgün de misafir beklerken, tel kadayıfını fırında yakmıştık. Hem de alev alev!.. Suç bendeydi, yanlış yere koymuşum."

UNLU AİLESİ SAADET YUVASINDA
*Altın kafesteki **kuş***

Batmadan çıkabiliriz!

KIZILAY Genel Merkezini AP'liler ele geçirmişler, Şimdi hedef, Çocuk Esirgeme Kurumu imiş. "Bir de orayı alırsak, işimiz iş!" diyorlarmış. Öteki partiler -tabiî, güçleri oranında-, telâşa kapılmışlar, "İktidar, Çocuk Esirgeme Kurumuna da el atarsa.." diye tasalanıp duruyorlar.

Uzak diyarlardan örneğin Amerika'dan, Meksika'dan- memleketimize gelen bir "yeni gelin" de son günlerde bir hayli patırdıya sebep oldu. Kimine göre, gelin sarışın, olgun ve dolgun. Kimine göre, esmer ve karakuru, kavruk. Kimisi ak der, kimisi kara. "Birazcık gebe" diyenler de var. Türkiye Nütrisyon ve Diyetetik Cemiyetine so rarsanız, gelin berbat mı berbat! Kısır değil, üstelik de cüzzamlı. Hem, yalnızca yetiştiği toprağı değil, gelecek kuşakları da zehirliyecek güçte. Ankara Üniversitesi Zi raat Fakültesi öğrencileri de aynı fikirdeler. Gelin üzerindeki bilimsel tecrübelerini açıklıyorlar, "Bu gelin, bu topraklara yaramaz" diyorlar. Aydın Teknik Ziraat Müdürlüğü gelini almış, mikroskobun altına yatırmış, bitlerini, böceklerini görmüş, şimdi de ayıklıyormuş! Ama, Tarım Bakam Bahri Dağdaş, "Birazcık gebe de olsa, iyidir gelin" diyor, "yeme de yanında yat" diyor, "kafamı kızdırmayın. çatar çıtır yerim onu" diyor. Dağdaş, anlaşılan, bu yabancı gelin "Sonora-64"e gönlünü iyice kaptırmış.

Jale Candan

Bilseniz, daha neler, neler oluyor son günlerde!.. Dış bağımsızlığı savunan her söz, her fikir ve hareket, bazı politik çevrelerin şiddetli tepkisiyle karşılaşıyor. Dış yardımları bilimsel açıdan tenkide cesaret edenler bile komünistlikle suçlanıyorlar. Herşey, belli bir politik açıdan ele almıyor, ötesi boş lâf.

Partizanlık yine kolgezmeğe başladı. Dün kâr eden işletmeler, bugün durmadan zarara gidiyor ama kimsenin kılının kıpırdadığı yok.

Ve bugün bütün vatandaşların zeytinyağında ve şekerde makine yağı yiyen vatandaşların tekrar ettikleri bir cümle var: "Batmadan çıkamayız!" Karanlık, olumsuz bir söz bu, ama gene de, ilgisizlikten iyi. Çünkü, ne de olsa, gizli bir umut taşıyor; memleketten değil politikadan umudunu kesen gizli bir umut! Politik tekerlemelerin ütesinde birşey bilmiyenler, vatan daşı acaba ne zaman duyacaklar? Oysa ki bu, hiç de zor değil. Kışlayı, Çocuk Esirgeme Kurumunu rahat bırakacaksın. Dernekler par tilere ancak ve ancak zarar verirler. İki kişiyi korursun, suistimaller başlar. İki kişi için bütün bir çevre, partiye küfreder. "Sonora-64" güzeli nasıl bir güzeldir? Tohum olarak topraklarımıza yarar mı, yaramaz mı? Buna politika gözlüğüyle değil, bilim gözlüğüyle bakacaksın. Amerika'yı, Rusya'yı daha başkalarım ikinci plâna itip, Türkiye'yi, Türkiye'nin çıkarlarını ön-plâna alacaksın. Her işte partiliyi değil, bileni, başaranı arayacaksın.

O zaman, batmadan çıkabiliriz. Çıkmalıyız da!..

Anlaşılıyordu ki İdeal Ev Kadınının eşi olma sanatının ikinci adımı da, kusurları sırtlamakla atılıyor!

Ah ödenek, vah ödenek!

Adil Ünlü'ye şu soru yöneltildi: "— Evlilik hayatınızda beraber geçirdiğiniz başka tecrübeleriniz oldu mu?"

"— Evet" dedi, "beraber mayonez yapmasını öğrendik. Ben, fırının hangi gözünü, ne için kullanacağımı da öğrendim... Birşey daha var: Birbirimize her konuda bağlanma isteği duyduğumuz halde, birbirimize inançlarımızda saygılı olmasını,da öğrendik. Evlendiğimiz zaman ben DP'li faal bir politikacı idim, Lâle ise koyu bir CHP'li. Zaten Bayan İnönü'nün yeğenidir ve sayın İnönü'ler bizi evlerinde kabul ederler, bizim evimizi, şereflendirirler. Parti konusunda, siyasî fikir tartışmasında Lâle'yle bir defa olsun birbirimize sesimizi yükselttiğimizi hatırlamam."

İdeal Ev Kadınının eşi olma sanatının bir harfi daha, böylece ortaya çıkıyordu. Parti konusunda, siyasî fikir tartışmasında değil ama Âdil Ünlü'nün bir siyasî davranışı yüzünden, her partiden çok' Parlâmento üyesi evinde cereyan eden tatlı vaka Ünlülerin evinde de geçmişti. İdeal Ev Erkeği bunu unut» muşa benziyordu.

Parlâmento üyelerinin maaş ve ödeneklerine zam teklifi geldiğinde Ünlü'ler bu konuda iki kutup teşkil ediyorlardı. Âdil Ünlü, kendini bilen bütün Parlâmento üyeleri gibi bu zammın Şiddetle aleyhindeydi. Lâle Ünlü ise, bütün ideal ev kadınları gibi, şiddetle lehinde.. Ama o konuda. İdeal Ev Kadını İdeal Ev Erkeğini yumuşatamamıştır.

İdealliğin değil, saadetin sırrı

Ünlü'ler gerçekten Türkiye'nin İdeal Ailesi midir, bilinmez ama, şüphe kaldırmayan husus onların, , gerçekten mesut olduklarıdır. Âdil Ünlü bunun sırrım,şunda görür:

"— Sevgi ve yakınlık, birbirine sahip olma duygusu, kişiliğe ve ınançlara saygıyı yok etme derecesinde bencil ve anlayışsız olmamalıdır. Bu kadar büyük bir iddia sevgiyi de, sabrı da yok edebilir."

Ünlü'lerin evindeki büyük bir özellik de çiçek bolluğu ve yemek odasındaki nefis görünüşlü elma ve armutlardı.. Âdil Ünlü,

"— Biliyor musunuz" dedi, "ben ev işlerinden anlarım ama, eşim de benim işimden anlar. Hafta sonlarını, Samsun yolu üzerinde, Gökçeyurt köyündeki bahçemizde geçiririz. Beraber tavuk yetiştirir, ağaçlara, çiçeklere bakarız."

Lâle Ünlü, likör gibi tavuk, yumurta, meyva ve çiçeği de sokaktan almaktan hiç hazzetmez ve öyle anlarda, cebindeki akrep hep elini sokar!

ÜNLÜ'LER VE ÇİÇEKLERİ
Yuvayı yapan dişi kuş

Bunları söylerken İdeal Ev Erkeği yerinden kalkmış, eşinin, masanın üstüne bıraktığı çiçekleri vazoya yerleştiriyordu. Lâle Ünlü ise, öğle tatili için okuldan gelen iki oğluna, çiçekler, tablolar, renk ve aşkla dolu tertemiz, aydınlık mutfağında yemek hazırlıyordu.

SOSYETE

Otomobilin içine bakınca

Otomobil, hemen bütün dünyada modern hayatın ayrılmaz bir parçası olduğundanberi bir yeni muaşeret âdabı çıkmıştır. Bu, otomobil içinde oturmayı, otomobille gezmeyi kaidelere bağlamaktadır.

Bir otomobil gördünüz. Yaz günü ve hava dehşetli sıcak. Otomobilin içinde, kürk mantolarına sarılmış kadınlar. Yahut, şapkalı, kaşkollu erkekler. Bu, arabanın soğuk hava tertibatına sahip olduğunun işaretidir. Bu tertibat harcıâlem olmadan önce böyle bir gösteri otomobilin sahibinin servetinin işaretini teşkil etmekteydi. Yıllarca Teksas'ta ve Amerika'nın zengin başka sıcak bölgelerinde böyle manzaralara rastlanmıştır.

Bir otomobil gidiyor ve bir adam, telefonla görüşüyor. Demek, bir milyoner. Yahut, arabasının barını açmış, viski çekiyor. Gene milyoner.

Böylece, otomobillerin dış görünüşünden başka içlerinde yapılanlar hovardalığın, zenginliğin miyarı olmaktadır.

Kimler nasıl oturur?

Fakat en önemlisi, otomobilde ailelerin oturma tarzından bu ailelerin sosyal durumlarının meydana çıkarılmasıdır.

Tabii bu, şoförsüz arabalar için geçerlidir.

Eğer önde bîr karı koca, arkada bir karı - koca oturuyorsa bu. çiftlerin emekçi sınıfına mensup bulunduğunu ispatlar. Genellikle, otomobil sahibi olmuş emekçi sınıf bu tarzı tercih etmektedir.

Önde iki erkek. Arkada, yanyana, onların karıları. Bu, otomobilin içindekilerin orta sınıf mensubu olduklarının işaretidir. Bu sınıftan olanlar erkek erkeğe ve kadın kadına konuşmayı severleri

Bir de, üçüncü çeşit vardır. Orada önde bir erkek ve bir kadın, arkada gene bir erkek ve bir kadın oturur. Ancak birinci şık ile fark şudur: Bu sefer öndeki erkek arkadaki kadının kocası, arkadaki erkek öndeki kadının kocasıdır.

Bunlar "yüksek sosyete" mensuplarıdır!

ÖĞLE TATİLİ

Sandviççiler için tiyatro

Sandviç, çağımızın bir icadıdır. Oyun masasında, oyunu terketmeden kanuni doyurmak amacını güden bir kumarbaz tarafından icadedildiği söylenir. Bugün bütün dünyada sandviç, değişik amaçlarla da olsa, birkaç işi birarada yapma ve zamandan kazanma durumunda olan kimseler tarafından kullanılmaktadır.

Bu zorunluğu gözönünde tutan Meydan Tiyatrosu, Başkentte bir "Sandviç Tiyatrosu" kurdu. Zaman sıkıntısı çeken başkenttiler, bundan böyle, saat 12.15-13.30 arasında hem sandviçlerini yiyecekler, hem de tiyatro seyredecekler. '.

"Sandviç Tiyatrosu"nun açılışı yapıldı. Davetliler, bir yandan "Şvayk karakolda", "Dolmuş" gibi oyunları ve "Nisanbalığı" adlı **kısa** filmi eyrederken, bir yandan da Meydan Tiyatrosunun ikram ettiği sandviçlerini atıştırıyorlardı.

SADİ KOÇAŞ SENATÖR

TÂRİH BOYUNCA ERMENİLER VE TÜRK-ERMENi İLİŞKİLERİ

KOCASIN KİTABI VE ERMENİ KOMİTECİLERİ

Mazi üzerine düşen bir ışık

ERMENİ KATLİAMI OLAYI

KİTAPLAR

"Tarih boyunca Ermeniler ve Türk - Ermeni ilişkileri" - Yazan: Sadi Koçaş - 326 sayfa, fiyatı: 20 lira

Kavimler, halklar, milletler arasında ilişkiler vardır; bunların gerçek mahiyeti ancak bir buzlu camın arkasından bakılıyormuşcasına bilinir. Buzlu camın imalâtçısı kendi malına hangi koyuluk veya açıklığı vermişse, görülen hayal ona tâbi olur. Bir bakıma Türklerin, bir zamanlar beraber yaşadıkları kimselerle öten münasebetleri böyledir. Çok düşmanlık körüklenmiş, çok kin teşvik edilmiştir ki bunların bir kısmının aslı, bir kısmının sebebi yoktur.

Bizim Ermenilerle ilişkilerimizin kaderi de bu olmuştur.

İki millet arasında kanlı olaylar cereyan etmemiş değildir. Ama iki taraf da bunların derinindeki sebeplere inmek zahmetine katlanmamış ve bunu yapmalarına müsaade edilmemiştir. Daha kötüsü, karşılıklı ilişki denilince ancak bu spektaküler olaylar ramp ışıklarına çıkarılmış, diğer özelliklerin hepsi bir geri plânın karanlıkları içinde, kasten bırakılmıştır.

Bu karanlığı Sadi Koçaş, Türk - Ermeni İlişkileri üzerine yazdığı kitapla delmeye çalışıyor.

Kontenjan Senatörü Koçaş'ın kendisi, görevi tek başına tam olarak yaptığı iddiasında değildir. Hattâ eserinin sonunda, bunu yayınlayıp yayınlamamayı çok düşündüğünü söylüyor. Yayınlama hararını şöyle vermiş:

"Böyle bir eseri ben yazmamalı, hattâ yazılmasına ben öncülük etmemeli idim. Dünya bu konuda aleyhimize yazılmış eserlerle dolup taşarken, bu kadar haklı olduğumuz dâvayı dünya'ya duyurmak ve aleyhimize yapılmış olan neşriyata cevap vermek için tarihçilerimizin, devlet ve ilim adamlarımızın bu güne kadar bir çok eserler vermiş olmalarını; yerli ve yabancı üniversitelerde doktora yapan yetkili zevattan bir çoklarının bu konuyu ilmî bir TEZ olarak incelemiş olmalarını çok isterdim.

Ama zararın neresinden dönülürse kârdır. Benim amatörce yaptığım bu küçük etüdün, çok daha mükemmel olacağından emin olduğum bu gibi etüd ve

neşriyata öncülük etmesi benim için büyük bir iftihar kaynağı olacaktır."

Koçaş, eserini yayınlamakla gayet iyi etmiş. Kitap sadece bir başlangıç değil. Çok zengin belgeleri taşıyan, bir çok olaya ışık tutan, güzel ve derli toplu, rahat okunan türkçeyle yazılmış kıymetli bir eser.

Eserin bir özelliği, Türkler ile Ermenilerin, her şeye rağmen birbirleriyle nasıl içiçe, birbirlerini •anlayarak ve severek, karşılıklı hiç bir "domuzluk" düşünmeksizin yaşadıkları hususunu ağırlık noktası olarak seçmiş bulunması.

Tarih içinde bir devriâlem

Sadi Koçaş eserini beş kısma ayırmış. Önce "Tarih boyunca Ermeniler"i inceliyor. İkinci kısımda "Türk - Ermeni ilişkileri" var. 0-çüncü kısım "Türkiye'de Ermeniler"i anlatıyor. Dördüncü kısmı Tarihte Türk - Ermeni ilişkilerinin son safhası"na ayrılmış. Nihayet son kısım "Günümüzde Türk - Ermeni ilişkileri" adım taşıyor.

Kitapta, Ermeni halkı ve milletiyle Ermeni komitecilerinin birbirleriyle ne derece ilgisiz oldukları tam bir çıplaklıkla ortaya çıkıyor. Zaten yazar da, eserinin başında kitabını "Tarihe, insanlığa, türklüğe ve politik veya kişisel çıkarları için kendi milletlerini felâkete sürükleyen komiteciler dışındaki Ermeni milletine hizmetten gayrı hiç bir gaye taşımayan bir mesainin mahsulü olan bu kitap.." diye tanıtıyor.

Kitapta üç harita, son derece ilgi çekici 34 fotoğraf ve iki belge bulunuyor. Bütün bunların arasında "Ermeni Katliâmı" denilen olay, belki de ilk defa her cephesiyle ve gerçek (mahiyetiyle aydınlanıyor.

' Kitap, eski Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'e bir rahmetin okunmasına yol açmakta.

Zira bu eseri hazırlaması için Sadi Koçaş'ı, o teşvik etmiş.

DERLEMELER

Yabancı gözüyle 27 Mayıs

*"Amerikalı, Fransız ve **Rus** gözüyle 1960 Türk ihtilâli" Çevirip derleyen: Mete Ergün 272 sayfa 10 lira.*

Cem Yayınevi Kültür dizisinin üçüncü kitabı olarak yayınlanan "Amerikalı, Fransız, Rus gözüyle 1960 Türk İhtilâli" adlı kitap, gerçekte, üç ayrı incelemenin biraraya getirilmesiyle ortaya çıkmıştır. Dolayısiyle ortak ve tek bir yazan yoktur. Kitaba asıl adını veren "1960 Türk İhtilâli", Amerika' - daki Rutgers Üniversitesi Siyasal Bilgiler Profesör Yardımcısı Walter F.Weiker'in eseridir. Walter F. Weiker, 1959 yılında Türkiye'ye gelmiş, Türkiye'nin siyasal hayatındaki gelişmeleri, yerinde *ve* yalandan izlemiş, 1960 ihtilâlinin içinde yaşamış ve yurdumuzdan 1961 nisanında ayrılmıştır.

Profesör Yardımcısı Walter F. Weiker'in, memleketine döndükten sonra Türkiye'de edindiği izlenimler ve gözlemlerle kaleme aldığı ''The Turkish Revolution 1960-1961" 1963 yılında Amerika'da yayımlan mistir. Amerikalı yazarın, Türkiyedeki Amerikan Büyük Elçiliği ve CİA'nın haber kaynaklarından da geniş ölçüde faydalanarak hazırla dığı anlaşılan bu eserde, Türkiye' nin 1960 öncesi ve sonrası günleri oldukça gerçekçi bir dille anlatıl maktadır. İhtilâl öncesi, Türkiye'yi bir ihtilâle zorlayan şartlar, ihtilâ mekanizmasının işleyişi ve ihtilâ sonrası Yassıada duruşmaları, bu arada 14lerin tasfiyesi, 147'ler ola yı ve benzeri diğer olaylar da tek tek gözden geçirilmektedir. Kısacası, amerikalı gözüyle 1960 İhtilâli, Türkiye'de uydurulanın aksine. Amerika'da da haklı görülen bir ihtilâldir. Rutgers Üniversitesinin Profesör Yardımcısına göre. Ordunun, 27 Mayıs sabahı yönetime elkoyması, normal görevini yapmasından başka birşey değildir.

27 **MAYISA** BAKARKEN
İçi kimi yakar, dışı kimi?

Cem Yayınevi'nin derlediği kitabın ikinci bölümü ise, 1966 yılında Fransa'nın ünlü Dijon Üniversitesinde "27 Mayıs ve Türkiye'de Ordunun rolü" konusundaki bir açık oturumda konuşan bir Fransız istihbarat albayının sözleri ve bu açık oturumda yapılan konuşmaları içine almaktadır. Daha önce bir İstanbul gazetesin 'e de yayımlanan bu açık oturumun Türkiye ile ilgili bölümü ve bu bölümde Türk Ordusunun 27 Mayıs öncesi ve sonrasındaki durumu ile tutumu, gerçekten işinin ehli bir istihbaratçı asker tarafından tahlil edilmektedir.

Kitabın üçüncü bölümü ise, Sovyetler Birliği'nde yayımlanan "Modern Türkiye" adlı kitaptan "27 Mayıs ve sonrası" bölümlerinin aktarılmasıyla meydana ' getirilmiştir. Böylece, Cem Yayınevi, yeryüzünde kültürel ve politik etkileri olan üç ülke aydınlarının 27 Mayıs İhtilâlini nasıl değerlendirdiklerini gösteren ilgi çekici ve merak uyandırıcı bir kitabı Türk okurlarına ulaştırmıştır. İLHAMI SOYSAL

Mertek hangi gözde?

Türkiye'de Özel Sektörün kendisini rahatsız hissettiğinden hiç şüphe yoktur. Bu rahatsızlığın sebebini Özel Sektörün çok mensuba "Hınzır Gomonistler! "e verir. Hattâ Güven Partisinin istifa etmiş kurucularının iddialarI doğruysa, bu heyula karşıya çıkarılarak Özel Sektörden yardım tırtıklayan yeni bir politika esnafı türemiştir.

Özel Sektörün atıl derdi, menfaatleri çelişen zümrelerden yapılma bir çorbaya benzemesidir. Temelde, menfaatleri çatışan Sanayici ile İthalâtçı vardır. Bunların, kendi odalarını ayırma gayreti bundan gelmektedir. Türkiye döviz imkânları mahdut bir memleket olduğu ve daha da böyle kalacağı iç!n eldeki yabancı paranın hangi orantılar içinde kimlere tahsis edileceği hep mücadele korusu olacaktır.

Özel Sektörde, geçmiş yılların mirası, bir az sayıda "Oturaklı İş Adamı" vardır. Bir de çok sayıda "Kapkaçcı İş Adamı". İkinci zümre birinciye nazaran daha kalabalık olduğundan "Özel Sektör adına konuşan ses" denildi mi, kulaklara onların sesi gelmektedir. Bunlar kendi basit ve küçük hesaplarının peşinde bulundukları için Özel Sektör yurtta bir itibar sahibi olamamaktadır.

Bir de, Özel Sektörün derhal harekete geçebilecek yetkili Haysiyet Divanı tanında organı bulunmalıdır. Meşhur zeytinyağı rezaletinin Özel Sektöre verdiği zararı» acaba hangi "Hınzır Gomonist verebilirdi ki?

Ama belki de hepsinden önemlisi, bütün bunları Özel Sektörün oturup da konuşmaması, konuşmaya kalkınca şahsi hesaplarla birbirine girmesidir. •

KOÇ — FORD — NAHUM

Tenekeden motöre..

OTOMOBİL

Koç Holding Şirketi?nin, Reliant Motor Company ile birlikte çıkardığı ilk Türk otomobili Anadol ,birinci yılını başarıyla doldurmuş bulunuyor. Bu bir yıl içinde, Anadol'un, beklenilenin üzerinde bir ilgiyle karşılanması, Koç Holding Şirketi kadar Reliant Motor Company'yi de memnun etmiş olmalı ki, Reliant yöneticileri, Anadol'u örnek alarak, gelişme yolunda olan bazı ülkelerde de otomobil sanayii kurmaya karar vermişler. Bu ülkeler, şimdilik, Pakistan, İran ve Portekiz'dir.

Anadol'un bu başarısı, iş adamlarının olduğu kadar dış basının da ilgisini çekmiştir. Fransa'nın ünlü L'Express dergisi, ilk Türk arabası hakkında şunları yazmaktadır:

"33 milyon insanın yaşadığı, 60 bin arabaya sahip Türkiye, otomobil sanayiinde yavaş yavaş uyanıyor: Türk iş adamlarının en zenginlerinden, 62 yaşındaki Vehbi Koç, Reliant Company ile anlaşarak ilk Türk otomobili Anadol'u başarıyla satışa sürmüş bulunmaktadır.

Piyasaya çıkalı bir yıl olan Türk otomobilinin maliyeti 28 bin TL'dır."

Bugün, yılda 3 bin Anadol yapılmaktadır. Bu, Türkiye gibi az gelişmiş bir ülke için küçümsenemiyecek bir sayıdır. Anadol'un ikinci yıl için plânı, Koç Holding otomobil kolu Genel Müdürü Bernard Nahum'un bildirdiğine göre 6 bin arabadır.

SALİH NEFTÇİ •

HAVACILIK,

Donald W. Douglas, dedelerinden, iş alanında temkinli olmayı ve iş zevkini öğrenmişti. Prensipleri ve DC3'ler -ünlü Dakota'lar-, kendisini dünyanın 1 numaralı taşıt uçağı yapımcısı durumuna getirdi. Fakat yirmi yıl sonra bugün, Boeing şirketi kendisinden iki kat daha çok uçak yapmaktadır. Oysa'ki daha 1957 yılında Boeing hiç bir pistonlu uçak satamazken Douglas'ın satışı 162'yi buluyordu.

Bugün DC 8 ve DC 91arın kazandığı başarı bile Douglas'ı eski haline getirebilmiş değildir.

Şirket devamlı, zarar etmektedir. Hattâ son olarak 75 milyon dolarlık bir de kredi almıştır. Yöneticiler, şirketi kurtarma yolunda başka bir şirketle birleşmeyi bile düşünmektedirler.

Bakalım, THY için bu şirketten alınan uçaklar dengeyi değiştirecek mi?

BANKACILIK

Etibank, Sümerbank ve Denizcilik Bankasının, Türkiye'de toplam olarak 70'i bulan , şubelerinde, geçtiğimiz hafta panik vardı. Binlerce tasarruf sahibi, pazartesi günü çok erken saatlerden itibaren,

"AZGELİŞMİŞLİK" Mİ, YOKSA "SANDIK" MI?

Avrupa İktisadi İşbirliği Teşkilâtı -OECD-, yayınladığı son raporunda, Türkiye'yi, en geri beş Avrupa ülkesinin en gerisine iliştirmiştir.

Türkiye'nin nüfusunun hızla arttığı ve vatandaşın, bir tek yumurta yiyebilmek için -bir Hindli gibi 63 gün beklemek lorunda kalmasa da- bir Amerikalının 12 yumurtayı mideye indirmesini beklediği doğrudur. Türkiye'nin dışarıya 22 milyar lira borcu vardır. Bu yıl alınan dış yardımların yüzde 30'dan çoğu borç taksitlerine ayrılmıştır. 100 dolarlık dış yardımın 28 dolarının, daha baştan, faiz olarak kesildiği bilinmektedir. Kalan 72 doların ise, yardımı yapan ülkeden mal veya hizmet almak için kullanılacağı şartına bağlı olduğu acı bir gerçektir.

Ama bütün bunlar, Türkiye'nin geri kalmışlığının nedeni değil, sonuçlarıdır. Batılı iktisatçıların 1950'lerde ortaya attıkları görüşler, günümüzde yeniden gözden geçirilmektedir. Azgelişmişlerin, kendi imkânlarıyla daha süratli kalkınabilecekleri, sefaletten kurtulabilecekleri belirtilmektedir. Ama, Prof. Dube'nin dediği gibi, "bu ülkelerdeki sosyal - siyasal şartların değişmesine ancak kendi çıkarlarını pekiştirdikleri takdirde izin veren yöneticiler"in uyanması şartiyle...

ÜNSAL OSKAY •

CİHAT BİLGEHAN
Maliye değil, Dert Bakanı

İŞ ALEMİ

bu bankaların şubelerini zorladılar ve "paracıklarını" geri istediler.

Sümerbank'ın Bankacılık bölümünü yöneten ilgili, bu hafta "Panik tona erdi mi?" sorusuna, çok üzgün bir. sesle,

"— Bitti galiba, bugün öğleye doğru hızı kesildi. Ama bize çok zararı oldu. Tam pamuk mübayaası yapacağımız sıraya rastgeldi. Bu işi başımıza saranları icabında mahkemeye vereceğiz" diye cevap vermiştir.

Sümerbank'tan 36 saat içinde 2 milyon lira çekiliverdi. En telâşlı "mûdi"ler, İstanbullulardı. Sümerbank'ın İstanbul şubelerinden, bu 36 saat içinde 300 bin, Ankara şubelerinden 139 bin, Adana şubesinden 161 bin. Bursa şubesinden 125 bin lira, telâşa kapılmış tasarruf sahiplerine geri verildi.

Etibank şubelerinden ise 8 saatlik bir mesai günü içinde 2 milyon 623 bin lira çekildi. . Denizcilik Bankasının durumu bundan farklı değildi.

Sebep, gazetelerin bu bankaların kapatılacağı yolundaki -derhal ve şiddetle yalanlanan, sansasyonel haberi idi.

Etibank'ın Bankacılık bölümünü yöneten Genel Müdür Muavini Necdet Erdoğan, olayı izah için kullanılan "bir deli bir kuyuya bir taş atar, bin akıllı çıkaramaz" sözüne itiraz etmekte ve şöyle demektedir:

"— Hayır, hayır! Bu taş, deli taşı değil, akıllı taşı. Hesaplı ve kasıtlı.."

Görünen odur ki, bankalararası rekabet, ikramiye dağıtma ve şube açma yarışından sonra, yalan haberlerle rakip bankanın .müşterileri arasında panik yaratmak şeklindeki metodlarla, çok daha sert ve kırıcı bir üslûp kazanmaktadır.

DALDAN DALA

Son yıllarda, kanserle sigara arasında.ilişki bulunduğu yolundaki yayınların tütün satışlarını azaltması karşısında, büyük tütün şirketleri, zarar etmemek için, değişik iş alanlarına el atmaktadırlar.

İngiltere'de, British - American Tobacco -ki 56 ülkede fabrikası vardır ve yılda 18 milyar liralık iş yapmaktadır-, İngiltere'nin başlıca güzellik mamulleri şirketi Yardley and Co.'yi satın almak için 662 milyon Türk lirası teklif etmiştir.

Öte yanda British American Tobacco şirketinin kendisi de, kâğıt imalinden plâstik maddelere kadar, bu arada elma cipsi ve kumaş olmak üzere, birçok değişik işle uğraşan İmperial Tobacco tarafından kontrol edilmektedir.

Amerika'da ise, Camel bir punç ve meyva suları şirketi İle birleşmiştir. Chesterfield, köpek yiyeçekleri ve viski imaline girişmiştir. Pall Mail bir bisküvi şirketini satın almıştır. Philip Morris ise, gelirinin yüzde 18'ini tütünün dışındaki mamullerden sağlamaktadır.

MONTAJ

Bugünlerde Türkiye'de, montaj sanayimden adamakıllı para kazanmış olan bir çok işadamı yeni bir tertibin peşinde, Sanayi Bakanlığının kapısını aşındırıyor. Ele geçirilmek istenilen altın yumurtlayan tavuk, bu sefer "Motor Sanayii" adını taşımaktadır. Herkes "Motor Sanayii"ni Türkiye'de kurmak şerefini Bakan Mehmet Turgut'tan istemektedir!

Motor, bizdeki otomasyon sanayiinin en göze çarpan eksiğidir. Bundan dolayıdır ki "Motor Sana - yii" kurmak teklifi hem kamuoyunun, hem de ilgi. li devlet dairelerinin arzuladıkları bir teşebbüstür.

Türkiye'de montaj sanayii, yabancı firmaların ' çoğu zaman temsilcisi olan yerli işadamlarının bu fabrikalarla kurdukları ortaklık şeklinde yürütülmektedir. Bunların ekserisi, aynı tarzda bir "Motor Sanayii" kurmaya taliptir. Halbuki .Sanayi Bakanı Mehmet Turgut, bir yandan montaj sanayiindeki astronomik kârları makul ölçülere indirmek için harekete geç-

İZZET ÜNVER
Fiyatlar aşağı!.

mişken, "Motor Sanayii" konusunda da, işin daha başında, kamyon ve otobüs sahalarındaki*i* açık kapılara müsaade etmemek niyetini bildirmiştir.

Sanayi Bakanlığına gelmiş müracaatlarla çoğu, motoru de yeni bir montaj malı şeklinde anlayarak yapılmıştır. Turgut buna müsaade etmemekte azimlidir. Sanayi Bakanlığı, motorun, patenti alınarak tam yerli motor olarak imalini şart koşmaktadır. Koç Grupu uzun süredir bu,yönde bir teması Ford ile yapmaktadır.

Başka bir '. teşebbüs sahibi, Deutz firmasını işe sokmak isteyen Magirus otobüslerinin imalât" cısı İzzet Ünver'dir. Ancak Sanayi Bakanlığı Ünver'den, motörden Önce Magirus otobüslerinin fiyatını 300 bin liranın altına düşürmesini istemiştir.

"AYAK BAĞI"NDA AKMANSOY VE ARKADAŞI
Hay, yazana da, oynayana da!..

Eğer bütün dünyanın tiyatro repertuvarında artık oynanacak hiç bir piyes kalmamışsa Devlet Tiyatrosunun Edebî Heyetini, Üçüncü Tiyatroda sahneye konmuş olan "Ayak Bağı"nı Ankaralı seyircilere hediye ettiğinden dolayı herkes, engin hararetle tebrik etmelidir. Hele temsilin rejisinin, dekor ve kostümlerinin, oyuncularının piyesle aynı seviyede olması başka bir başarıyı teşkil etmektedir. Tercümenin bütün bu kalite furyasına tam uygun düştüğü de mutlaka belirtilmelidir.

"Ayak Bağı'nın Devlet Tiyatrosu sahnesine çıkması her halde Muammer. Karaca ile o tarz tiyatroların idarecilerini kederlere garketmiştir. Zira onlar, bu suretle, bize göre adapte edip oynayabilecekleri bir vodvili Ankara'nın tiyatro sanatı mabedine kaptırmışlardır.

"Ayak Bağı", komedi diye takdim olunmasına rağmen Georges Feydeau'nun bir vodvili. Asıl adı "Un fil a Patte". Komedi konu itibariyle, doğrusu ya, öylesine orijinal ki insan bunu acaba geçen yıl mı, daha önceki yıl mı, yoksa bir başka yıl mı gördüğünü düşünmeden edemiyor.

Bir çapkın delikanlı var. Metresi, meşhur bir sanatkâr. Kadın, delikanlıya deli gibi âşık. Fakat oğlan bu hayattan artık bıkmış. Bir temiz aile kızıyla evlenecek. Ama metresini bu işe nasıl yatırmalı? Hele âşık metres, sevgilisinin nikâh törenine davetliyse..

Böyle hallerde daima olduğu gibi onun üstüne bunun gelmesi, dolaplara saklananlar, birbirlerini bir odadan ötekine kovalayanlar, "bayram haftası" denilince "mangal tahtası" anlayanlar.. Bunların hepsi de, son derece soğuk nükteler, suni tavırlı oyuncular, uydurma bir dekor ve kulağa hiç hoş gelmeyen bir türkçeyle süslü olarak..

Aşığından emekliliğini isteyen Bois d'Enghien rolünde Bois d'Enghien değil de bildiğimiz Tekin Akmansoy var. Zaten Tekin Akmansoy ve bir Latin Amerikalı generali oynayan Haldun Marlalı ile gelinin annesi Madam Duverger'deki Nurşen Girginkoç, adları bilinen sanatçıların tümünü teşkil ediyor. Ekibin geri kalan kısmı, çoğunlukla yeni isimler, yeni simalar. İyi olup olmadıklarını inşallah bir başka oyunda anlamak kabil olacak.

Herhalde Devlet Tiyatrosu, "My fair lady"nin bir Devlet Tiyatrosunda oynanmaması gerektiğini söyleyenler» "Alınız öyleyse, size bir Feydeau! Feydeau'nun oynanıp oynanamayacağını da tartışamazsınız ya.." demek istemiş.

Ama bu tartışmada seyircinin ne kabahati var? O, "My fair lady"yi beğenmemiş değildi ki!.'.

UYGUN DÜRER

SAHNELER

Beyoğlu'ndan İstanbul'a akım

Beyoğlu'nun iki tiyatrosunun. Ulvi Uraz topluluğu ile Gülriz Sururi - Engin Cezzar topluluğunun bu mevsim Beyoğlu'ndaki yerlerinden ayrılıp İstanbul tarafına geçmeleri' nin mânası ilgiyle tartışılmaktadır. Bu konuda Ulvi Uraz'ın söyledikleri konuya yeni bir ışık tutmaktadır. AKİS geçen sayısında da Gülriz Sururi ve Engin Cezzar'ın görüşlerini hakletmişti.

AKİS: Beyoğlu'ndaki bir tiyatro ile İstanbul'un başka yerindeki bir tiyatro arasında sizce ne gibi ayrılıklar vardır?

ULVİ URAZ: Bence, Beyoğlu'ndaki bir tiyatro ile İstanbul tarafındaki bir tiyatro arasındaki ayrılık, açık ve seçik olarak şöyle görülebilir: Beyoğlu, uzun yıllar, türlü eğlence yerlerinin bulunduğu bir cadde olmuş. Giderek, toplumun çizgisiz ve dengesiz gelişimine de uymuş, eğlencenin eğlencelikten çıktığı, insanların birbirlerini utandıracak kadar insanlık dışı hareketlere kalkıştığı bir cadde haline gelmiş. Burada gezmek kadar tiyatro yapmak da zor. Eğlence yerlerinin,; Örneğin tiyatroların hepsini oraya yığmak, dükkân dükkânı çeker anlayışına uysa da, İstanbul'un yaygın bir düzende kurulmuş olduğunu ve halkın yoğun olarak yaşadığı yerlerin de Beyoğlu'na uzaklığını unutmamak gerek. Halka mümkün olduğu kadar yaklaşmak, bizce en doğru yoldur,

AKİS: Halktan ne anlıyorsunuz?

ULVİ URAZ: İstanbul'da halkı tiyatroya getirmek sözünü ben, şöyle açıklamak istiyorum: Örneğin, eline ayda 400 lira geçen, bununla ev kirası veren, giyimini kuşamını yapan, üç öğün yemeğini yiyen işçiyi tiyatroya getirmek, bütün isteklerimize rağmen, bir hayâl. Geriye öğretmeni, öğrencisi, subayı, memuru ve emekçisiyle bir kitle kalıyor. Bu kitlenin durumu da, ilk örneğe benzememekle birlikte, gene de parlak değil. Bu yüzden, bu yıl, bu kitleye tiyatroyu biraz daha rahat seyrettirebilmek için, matinelerde yüzde 50 indirim yaptım.

AKİS: Demek, seyircide ekonomik durum ister istemez ağır basıyor?

ULVİ URAZ: Ağır basmıyor, çöküyor! Eserlerimizi, Maçka'dan, Büyükada'dan seyretmeğe gelen azınlık ise zaten rahattır, bütün olanaklar elindedir.

AKİS: Bu yıl, Aksaray'da bulunan bir tiyatronun, yöneticisi olarak, genel tutumunuz ve oyun seçiminde ölçüleriniz neler olacak?

ULVİ URAZ: Bugüne kadar sürdürdüğüm tutumumdan bir sapma yapmıyacağım. Türk yazarından yararlanarak, halkın kendi yaşayışını, kendi dertlerini ve kendi sevinçlerini yansıtan oyunlara öncelik tanıyacağım. Ve gene, dünyadaki halk tiyatrolarının bizim çizgimizde olanlarını oynıyacağım. Önümüzdeki yıldan itibaren, Türk halk tiyatrosundan yararlanarak, Türk halk tiyatrosu üzerine denemelere gireşeceğim. Oyuncuları, gücüm yettiği kadar, halkı tanımaya, halkı gözlemeye, halk gibi davranmaya ve konuşmaya yönelteceğim.

AKİS: Aksaray'a gelmekle, halkı tanımak bakımından, daha elverişli şartlara kavuştuğunuza inanıyor musunuz?

ULVİ URAZ: Bir tiyatrocu, her gece, salonu dolduran seyirciyi tanımak zorundadır. Seyircinin ayağına giden tiyatro, bu yönden de kazançlıdır. Bugüne kadar, tiyatroyu yalnız güldürmek için kullanan meslektaşlarımızdan sonra, aynı seyirciye kırmadan, incitmeden, kendi tarzımızı kabul ettirmeye çalışacağız.

GÜNAY AKARSU •

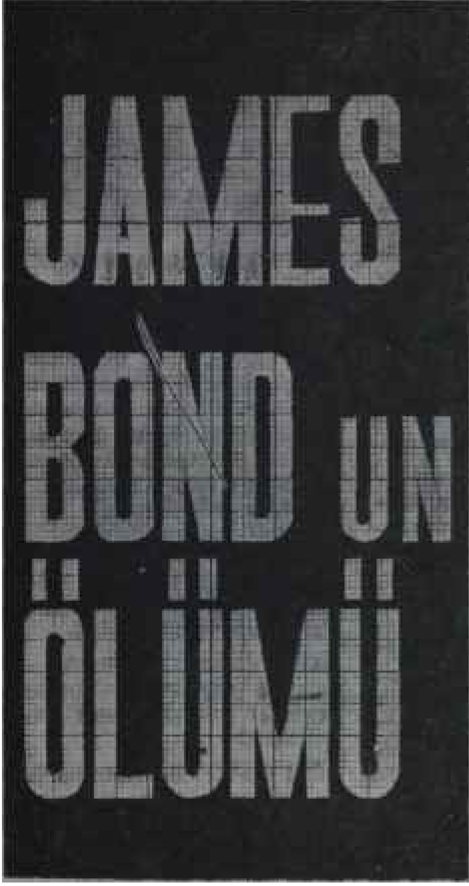

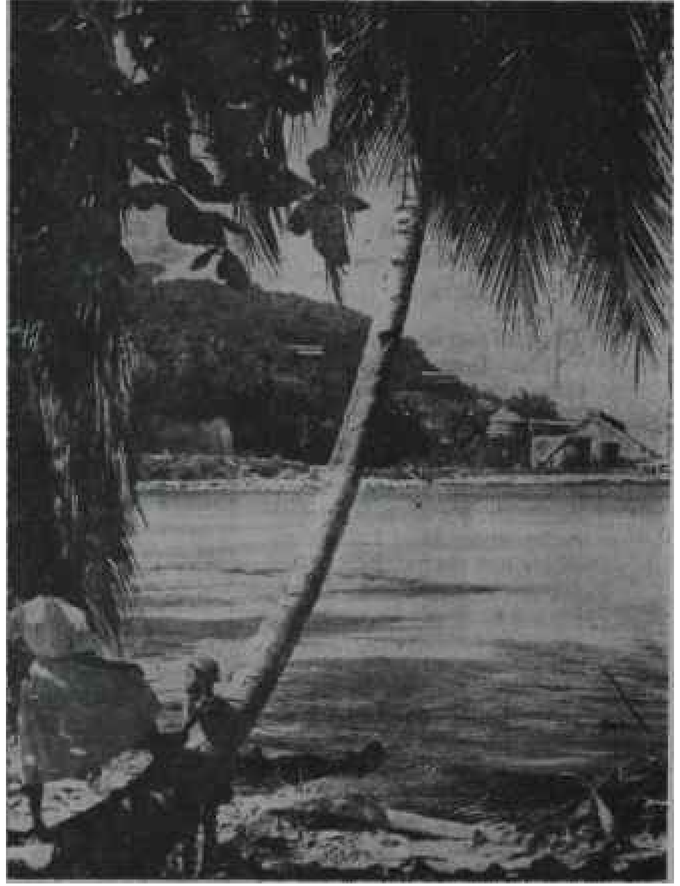
ENGİN CEZZAR
Paltoya kurban!

İLHAN İSKENDER ARMAĞANI SONUÇLARI

Dünyanın her yanında, çeşitli sanat, edebiyat ve bilim dallarında kurulmuş armağanlar vardır. Hepsinin da amacı, kaybedilmiş bir değeri anmak, bir adı, bir kurumu yaşatmak ve o dalda eser veren kimseleri, verecek olanları teşvik etmektir. Fakat ne yazık ki, "yargıcılar kurulu" konusu, çok zaman, bu armağanlara -özellikle da bizdekilere- gölge düşürmektedir.

Genç yaşta ölen tiyatro sanatçısı İlhan İskender adına kurulan armağanı bu yıl kazananlar gazetelerde ilân edildi, Ancak, gazetelerin verdiği bilgiye göre, sonuçlarda bir yanlışlık yapılmıştır. İlhan İskender Armağanı tüzüğü uyarınca, "Armağan verilecek sanatçı, oylamaya katılan Yargıcılar Kurulu üyeleri sayısının üçte birinden 1 fazla oy toplamış olmalıdır". Bu yıl 27 üyenin oylamaya katıldığı bildirildiğine göre, 7 oy alan Suzan Ustan ile 8 oy alan Pekcan Koşar için yeniden oylama yapılması gerekmektedir. Öte yandan, en başardı oyun yazarı olarak Güngör Dilmen Kalyoncu - "Kurban" adlı oyunuyla - ve en başarılı sahneye koyucu olarak Engin Cezzar - "Kurban" ve "Palto" adlı oyunlarındaki çalışmalarıyla - tüzüğe uygun olarak seçilmişlerdir. •

JAMES BOND'UN DOĞDUĞU YER: JAMAYKA

Her yıl bir kitap

James Bond'un yaratıcısı Fleming, âdeta 007'nin maceralarım yaşamış, onun daha gerçeği bir insandır. Evvelâ gazeteci olarak hareketli günler geçirmiş, bu arada Rusya'ya gidip bir casusluk dâvasını izlemiştir. İkinci Dünya Savaşı patladığında Fleming İngiliz Amiralliğinin mukabil casusluk teşkilâtında 2 numaralı adam olarak çalışmış, Washington'da Amerikalılarla temas kurmuş, hattâ ünlü CIA'in bir bakı ma temelini atmıştır. 1952'de yazdığı Casino Royal'de James Bond'u ilk defa ortaya çıkarırken bütün bu şahsî tecrübelerinden faydalanmasını bilmiştir.

Binbaşı Ian Fleming, Majestenin hizmetini 10 kasım 1945'te terketti. Deniz Kuvvetlerinin mukabil casusluk teşkilâtı içinde yaşadığı heyecanlı, macera dolu hayatı bir daha bulamayacağım biliyordu. Üstelik, seçeceği meslek konusunda dahi kararsızdı.

Jamayka'daki yerini, Goldene - ye'i, oraya çekilip huzur içinde kitap yazmak için düşünmüştü. Fakat barış kurulduğunda böyle bir kumarı göze alamadı. Bakalım başarı kazanabilecek miydi ve yazacakları kendisini geçindirecek miydi? Bu sırada, dostu Lord Kemsley'in yaptığı bir teklif cankurtaran gibi yetişti.

Lord Kemsley İngiltere'nin basın imparatorlarından biriydi. Muazzam bir gazete ve dergi zincirine sahipti. Bunları beslemek üzere bir dış istihbarat teşkilâtı kurmak istiyordu. İşi Ian Fleming'e havale etti. Kontrat imzalandı: Fleming yılda 15 bin dolar maaş alacaktı.

Mukaveleye bir madde daha koydurttu: Yıllık paralı izni iki ay olacaktı. Fleming bu devrede Jamaykâ'ya gitmeyi, orada, meşhur kitaplarına çalışmayı kuruyordu.

Eski Binbaşı yeni işine hevesle sarıldı. Elinde yetki ve imkânlar vardı, tek âmiri Lord Kemsley idi, karışanı, görüşeni yoktu. Ne bir karısı, ne çocukları olduğundan kendisini bir kuş kadar serbest hissediyordu ve tabii, avantajlı durumu çok kıskançlık çekiyordu. Etrafında "Bu adam da havadan, başımıza nasıl geldi?" diye düşünenler boldu.

Kemsley o tarihte, kendisini haftalık gazetesi, Sunday Times'a vermişti. Onu şahsen yönetiyordu ve Observer ile girdikleri yarışta öne geçirmeye çalışıyordu. Fleming dış istihbarat teşkilâtını, her zaman-

IAN FLEMING
James Bond gibi

JAMES BOND VE SEVGİLİSİ
Ian Fleming gibi

ki gibi, kendi orijinal fikirlerine uygun şekilde ve muazzam bir servis olarak kurdu. Yeni muhabirler tuttu. Onları dünyanın dört bir tarafına yerleştirdi. Her yeri Londra'yla irtibatlı hale getirdi. Sanıyordu ki Mercury Servis adını alan teşkilâtından gelecek özel haberler bütün Kemsley basınını, bu arada Sunday Times'ı ihya edecektir.

Ne kadar hayal ettiğini çabuk anladı. Yersizlik bu gazetelerin yazı işleri müdürlerini Mercury Servisin telgraflarını ya biç kullanamamak, ya da onları kuşa çevirerek kullanmak mecburiyetinde bırakıyordu. Buna mukabil, teşkilâtın masrafları korkunçtu. Mercury Servis daha 1948'de Kemsley Gropunda herkesin ortak hedefi haline geldi. Fleming'in bir ikinci Reuter kurmak ihtirası iflâs etmişti.

Kemsley ona başka bir görev de vermedi. Bir gazetenin, meselâ Sunday Times'ın genel yayın müdürlüğünü almak kendisini tatmin edebilirdi. Kimse bunu ona teklif etmedi, Hele evli bir kadınla olan macerası dile düşünce Fleming'e kibarca, hizmetlerinden vazgeçilebileceği hissettirildi.

Evli bir kadınla münasebetin İngiltere'de dile gelmesi, zaten kâfi bir skandaldi. Bunun dışında bir de, Kemsley müessesesinin çok sıkı olan ahlâki prensipleri vardı.

Bir aşkın hikâyesi

Ian Fleming, Anne'ı ilk defa savaştan önce, kadının hafta sonunu geçirmek üzere **yatla** geldiği sayfiye şehri Touquet'de tanıdı. O tarihte Anne, O'Neill soyadını taşıyordu ve Lord O'Neill ile evliydi. İki çocuğu vardı. Çok genç, nefis gözleri olan, son derece güzel **bir** kadındı.

Karşılaşmaları fazla bir mâna taşımadı. Birbirlerini beğendiler, fakat her şey orada kaldı. Fleming başka bir kadınla meşguldü. Bundan dolayıdır ki Anne'in o zamanki intibaı "Çok yakışıklı adam. Yalnız, bana bakmıyor'dan ibaret kaldı. Lord O'Neill genç adamın eski bir briç ve golf arkadaşıydı.

Tesadüfler O'Neill çifti ile Ian'ı savaşın ilk yıllarında tekrar biraraya getirdi. Fleming, O'Neillele-

re sık sık briç oynamaya gidiyordu. Anne ile birbirlerini o sırada daha iyi tanımak fırsatını buldular. Birbirlerini derhal cezbettiler denilse yeridir.

Anne, o günler Ian hakkında nasıl düşündüğünü şöyle anlatmıştır:

"— Ian alelade olmayan, eğlenceli, dayanılmaz bir şekilde cazipti. Kendisini çok çekici buluyordum, fakat beni asıl, karakteri ilgilendiriyordu. O zamana kadar tanıdığım bütün erkeklerden bambaşka bir havası vardı. Kendisini ele vermek istemeyen bir tarafı bulunduğunu hissediyordum. Sanki hep müdafaadaydı. Ama bu, yabanilik taşıyan bir müdâfaaydı. Ian bu haliyle vahşi bir hayvanı andırıyordu. Anlıyordum ki hareketlerini nezaket olsun diye yapmıyor, davranışlarını hesaplamıyor ve kendisinden bahsetmeyi hiç sevmiyordu. Tabii bu cephesi merakımı çekti ve o duvarın arkasında nenin bulunduğunu keşfetmek arzusunu bende uyandırdı."

Briç masası etrafında başlayan karşılaşmalar daha samimi şekil aldı. Beraberce sinemaya gitmek, oradan çıkıp Charlotte sokağındaki italyan lokantası Bertorelli'de hafif bir yemek yemek âdetini edindiler. Belki de karakterlerinin çok farklı olmasıdır ki onları birbirine çekti. Beraber olmaktan hoşlanıyorlardı. Bir delilik yapmamak için ihtiyatlı davranıyorlardı. Ama Anne hissediyordu ki bu macerası, geçici bir macera niteliğinde değildir. Fleming de, öteki kadınlar gibi, Anne'ı bir anda fırlatıp atamayacağını farkediyordu. Dengini bulmuştu.

Lord O'Neill İtalya harekâtı sırasında öldüğünde, Anne, Fleming ile değil, başka bir lord ile, Lord Rothermere'Ie evlendi. Ancak kader, çiftin yakasını bırakmıyordu. Anne Rothermere'in tatili, 1946'da, Flemirig'in Jamayka'daki ikametine rastladı. Komşu oturuyorlardı. Anne, arkadaşı Westminster düşesiyle birlikte Ian'ı evinde ziyarete geldi. Sevdiği adamın hayatının o bilmediği tarafı genç kadını âdeta büyüledi. Birbirleri olmaksızın yaşayamayacaklarım Jamayka'da anladılar.

Jamayka'nın, 007'nin babasının kaderi üzerindeki tesiri şaşırtıcıdır.

Ian ile Anne'ın evlenmeleri hemen olmadı. Fleming, James Bond'vâri hayatını daha bir müddet sürdürdü. Devamlı bir yuvayı kurup orada yaşayabileceğinden tamamile emin değildi. O günler Anne kendisine şöyle yazıyordu:.

"— Dünyanın hangi merkezinde olursa olsun, bir tek gün kalamıyorum ki seni tanıyan ve seninle macera geçirmiş olan bir güzel kadına rastlamayayım.."

Anne'a göre Fleming kendisini seviyordu, çünkü onu eğlendiriyordu. Onu sıkmıyor, onu üzmüyordu. Onu güldürüyordu. Fleming, bütün canlı tarafına rağmen zaman zaman bir melankoliye kendini kaptıran cinsten bir erkekti. Anne'ın varlığı, hele öyle anlarda büsbütün kıymet kazanıyordu.

Birbirlerini çeşitli yerlerde daha sık görmeye başladılar: Paris'te, Londra'da. Jamayka'da. Dedikodular başlamıştı. Sosyete haberlerinde, henüz isimlerini açıkça söylemeksizin onlardan bahsediliyordu. Fleming hâlâ mütereddittı. Bir defa, para meselelerini yoluna koyamamıştı. Sonra, kendisi âsûde, Anne kalabalık bir hayatı seviyorlardı. 1951 yazında âdeta bir kriz geçirdi. Psikolojik bir kriz. Evlenmeli miydi, ayrılmalı mı? Zira münasebetlerini bu şekilde devam ettiremeyeceklerini anlıyordu.

Nihayet Daily Express, Lord ve Lady Rothermere'in ayrıldıklarını yazdı.

Bir süre sonra, 22 Mart 1952'de, Jamayka'nın sevimli bir mahallesinde, balık, rom, muz ve benzin kokulan arasında lan Fleming ile Anne Charteris -Anne'ın kızlık adı buydu- evleniyorlardı. Şahitlerden biri İngiliz yazar ve artisti Noel Coward idi.

Coward, Goldeneye'de Fleming'in komşusuydu.

O tarihte James Bond doğmuştu. Fakat henüz şöhrete kavuşmamıştı.

Kitapçı peşinde bir yazar

Evlenmesinin hemen arefesinde Casino Royal'ı, 62 bin kelimelik bir macera romanı olarak yazdıktan sonra, Ian Fleming için iş, bunun yayınlanmasının sağlanmasıydı. Hatta, Kemsley Grupu içindeki durumu sarsılmış olduğundan bir de yeni görev bulması gerekiyordu.

Fleming, Yeni İngiltere'de dostu Ivar Bryce'ı ziyarete gitti. Bryce bir süre önce Amerika'nın en zengin kadınlarından biriyle evlenmişti ve bir çok büyük işin başındaydı. Şimdi, Kuzey Amerika Gazetecilik Birliği adındaki dev konsorsiyum ile de ilgilenmek istiyordu. Fleming'e, bu topluluğa genel müdür muavini sıfatıyla ve Avrupa temsilcisi olarak girmeyi teklif etti. James Bond'un babası bunu müsait karşıladı: Para durumu düzelecekti. James Bond, daha para getirmiyordu.

Fakat önce, Casino Royal'in yayınlanması lâzım değil miydi? Fleming nihayet, editör Jonathan Cape'de çalışan arkadaşı William Plomer'e açılmak kararını verdi. Onu yemeğe davet etti. Yemekte konunun etrafında dönüp duruyor, bir türlü meramını açıktan söyleyemiyordu. "Şu cümleyi, sen olsan nasıl yazarsın?" diyordu. "Bu tâbiri acaba nasıl kullanmalı?" diyordu.

Plomer, gözünü kırparak sordu:

"— Yoksa bir kitap mı yazdın?"

Çok şükür, meseleye girilmişti. Fleming:

"— Evet!" dedi.

Plomer Casino Royal'i okudu. Beğendi. Jonathan Cape'e hararetle tavsiye etti. Fakat yazarın, eserini sakin bir kafayla tekrar gözden geçirmesinde fayda vardı. Meselâ gelecek kış, Jamayka'ya gittiğinde bunu yapabilirdi.

Fleming'in o kadar bekleyecek sabrı yoktu. Derhal bir mektupla Plomer'e, yazdıklarını düzeltmek için iki aya ihtiyacı olduğunu ve zaten, hemen de işe koyulduğunu bildirdi. Bütün hayali, ilk romanında müthiş bir bomba patlatmak ve böylece, fazla başarı kazanamadığı gazetecilik hayatından kurtulmaktı.

James Bond'un Ölümü

Casino Royal'i tekrar elden geçirdiğinde bir çok teknik noksanlık ve aksaklık gördü. Bir takım silâhlardan bahsetmişti ama, bunların adlarını ve çaplarını doğru yazdığından emin değildi. Her teferruatı mütehassısından sormak âdetini o vesileyle edindi.

Tuttu, bir silâhçıya mektup yazarak bilgi istedi. General Donavan kendisine böyle bir silâh hediye etmiş olduğu için 38lik polis Colt'unu doğru yazmıştı. Anca gelen cevaptan öğrendi ki meselâ "28"lik Biretta" diye bir tabanca yoktur. Bu, "25'lik Beretta"dır.

Halbuki Berettâ, James Bond'un silâhıydı!

Casino Royal'in gözden geçirilmesi işi, nihayet yaz sonunda bitti. O sıralarda Anne, kendisine bir erkek çocuk doğurmuştu. Fleming babalık mesleğine 45 yaşlarında başlıyordu. Oğluna iki küçük ad verdi: Caspar ve Robert. Robert, Ian'ın İskoçya'dan Amerika'ya hicret eden büyükbabasının ismiydi.

Eylülde Fleming, kitabının baskısını görüşmek üzere editör Cape ile karşı karşıya geldi. Talebi, Casino Royal'in 10 biri basılmasıydı. Cape, tecrübesiyle, bunu fazla buldu. 7 bin üzerinde mutabık kaldılar. Fleming, bu ilk baskıdan yüzde 10 telif hakkı alacaktı. Kitap ilkbaharda çıkacaktı.

Gerçekten de çıktı. Casino Royal kitapçı vitrinlerinde boy gösterdiğinde Ian Fleming'in koltuğunun altında ikinci kitabının müsveddeleri vardı: "Yaşa ve bırak ölsün!"

Ocakta iki ay için Jamayka'ya gittiğinde, tıpkı Casino Royal'i yazdığı metodla "Yaşa ve bırak ölsün!"ü hazırlamıştı'.

Gerçekle hayal arasındaki fark

Fleming, kitabının satışını merakla izledi. Hayalleri büyük ve parlaktı. Bir başarı kazanacak, bir ba--arı kazanacaktı ki bütün hayatı değişecek, servet ve şöhret ayağına gelecekti.

Mayıs ayının sonunda gördü ki satılan kitaplarının miktarı 4750'den ibarettir. Bu kendisine 218 İngiliz lirası kazanç getirdi. Gerçek, hayallerinin çok altındaydı. Gerçi editörü sonuçtan memnundu ve bunun iyi bir başlangıç olduğunu söylüyordu. Ama Fleming ne ummuş, ne bulmuştu!

Hayalperest romancının ikinci bir memnunsuzluk sebebi, Amerikalı editörlerden aldığı cevaplardı. Kitabını bunlara da göndermişti. Bunların üçü, sonradan satış rekorları kıracak olan eserle hiç ilgilenmemişler ve onu olduğu gibi geri çevirmişlerdi. Başka bazı editörler bu kadar kırıcı davranmamışlarsa da bir ümit vermemişlerdi. Romanı iyi bulmadıklarını saklamıyorlardı.

Buna mukabil kitap hakkındaki tenkitler müsbet oldu. Kendisini Peter Cheyney, Eric Ambler, John Buchan gibi meşhur zabıta romanı yazarlarıyla kıyaslıyorlardı. Romanı okuyanlar bundan hoşlanmış" lardı. Bir diyecekleri yoktu. James Bond'u tanımışlar ve sevmişler, onunla ilgilenmişlerdi.

"Yaşa ve bırak ölsün!" böyle bir hava içinde yayınlandı. Bu ikinci James Bond'un kaderi de birincisinden fazla farklı olmadı. Kitap gene az satıldı, fakat iyi tenkitler aldı. Yazar Ian Fleming'in ilk verdiği ümitleri devam ettirdiği belirtiliyordu. Gene, hoş bir eser yaratmıştı. Üstelik Amerika da, kendisine yavaş yavaş ısınıyordu. Romanlarından cep kitapları yapmak ve televizyon yayınlarında kullanılması teklifleri başlamıştı. Fleming, aradığını henüz bulamamıştı ama istikbale iyimser bakıyor ve çalışıyordu. Hattâ, belki de biraz fazla çalışıyordu. Fiziki çalışması çok yorucu olmasa da mütemadiyen gergin bir atmosfer içinde bulunuyor, bilhassa, gelmeyen o "bomba gibi patlayan başarı"yı çabuklaştırmak için temaslar yapıp duruyordu.

Her yıl bir roman vermek usulünü devam ettiriyordu. Bir kitabı yayınlanırken öteki kitabının müsveddeleri hazır oluyordu. Bunları, iki aylığına gittiği Goldeneye'de, hep aynı tempoyla yazıyordu.

Üçüncü kitabı olan "Moonraker = Son Koz"u editörü Jonathan Cape'e verdiği nisan aynıda sırtında ağrılar hissetti. Önce, golf oynarken adalesini burktuğu zehabına kapıldı. Fakat ağrıları geçmeyince doktoruna göründü. Doktoru siyatik teşhisi koydu. Demek ki yaşlanıyordu.

Yaşlanmak, James Bond'un babasını en fazla ürküten şeydi. Her halde, fazla da yıpranmıştı. Maceralı yulara eklenen son, didinme yılları vücudunda izler bırakmış olmalıydı.

Bütün bunlara rağmen aklı, 007'nin yeni bir macerasındaydı. James Bond üç macera yaşamıştı. Şimdi sıra, dördüncüsündeydi. Amerika'nın "Vogue" adındaki meşhur moda dergisinde gördüğü bir ilân yen: James Bond kitabının hem konusunu, hem de İngilizce ismini verdi.

İlân bir pırlanta ilânıydı. Pırlanta alma tavsiye ediliyor ve "A Diamond is Foreever = Bir pırlanta ebedidir" deniliyordu. Fleming bu sloganda bir vaad ve bir de tehdit hissetti. Pırlanta hem ilgi çekiciydi, hem de göz kamaştırıcı. Tam, 007'ye lâyık bir taş.

Fleming sloganı biraz değiştirdi Kitabının adını "Diamonds are Foreever = Pırlantalar ebedîdir" yaptı. Pırlanta tacir ve komisyoncularıyla temasa geçti. Onlardan pırlantayla ilgili hikâyeler, vakalar dinledi- Bunlar öylesine çoktu ki.. Fleming, pırlantayla uğraşmanın bir ihtiras olduğunu farketti.

James Bond ölümden kurtuluyor

James Bond'un babası, kahramanın bu dördüncü macerasını tasarlarken, belki fizikî yorgunluğunun da sonucu, tükendiğini hissetti. 007'ye artık ancak bir sön macera yaşatabileceği kanısındaydı. Bond, amansız düşmanı SMERSH'in elinden tam üç kere kurtulmuş, onu üç kere ezmiş, zaferi kazanmıştı. Pırlantalı hikâyede SMERSH, 007'yi ezmek için bütün gücünü seferber edecek, tüm kuvvetiyle Bond'un üzerine yüklenecekti. Tuzağın yemi, bütün kadın kah-

James Bond'un Ölümü

ramanların en güzeli ve şeytanı, olacaktı. 007 bu sefer kurtulamayacaktı. Böylece, Fleming ondan kurtulacaktı.

Eğer bu plânını gerçekleştirebilseydi belki yazar kendi hayâtını kurtarabilecek, tam hayalini kurduğu "bomba gibi patlayan başarı"ya ulaştığında kalbi durmayacaktı. Ama bir tesadüf, 007'yi bu dördüncü macerasında da korudu.'

Amerika'nın en meşhur zabıta romanı yazarlarından olan ve Philip Marlowe adını taşıyan kahramanın yaratıcısı Raymond Chandler, 1955'in yazında Londra'ya gelmişti. Fleming kendisini ismen tanıyordu. Victoria Square'deki evine, onu yemeğe dâvet etti.

Yemek iyi geçmedi. Chandler suratsız bir adamdı. Karısını yeni kaybetmiş olduğundan büsbütün huysuzdu. Yemekte hemen hiç konuşmadı. Fleming de, bu kadar şöhretli bir misafiri gereği gibi ağırlayamadığından üzüldü.

Fakat aradan bir kaç gün geçti, Fleming ünlü meslekdaşından bir mektup aldı. Raymond Chandler "Yaşa ve bırak ölsün"ü okumuş, çok beğenmişti. Kitap hakkında methedici şeyler yazıyordu. Bu teşvik, Fleming'in maneviyatını yükseltti. Bundan elde edebileceği ticarî faydayı da kavradı. Chandler'in iznini aldıktan sonra bu mektubu, ilân kampanyalarında kullanılmak üzere İngiltere'deki ve Amerika'daki editörlerine yolladı.

James Bond'un pırlantalı macerası 1956 nisanında çıktı. Romanı Daily Express, tefrika halinde yayınlamak üzere satın aldı.' Kitap 12 bin 500 adet olarak basıldı. Casıno Royal'in 7 binlik baskısına nazaran bir ilerleme yok değildi ama, Fleming henüz, hayalindeki astronomik rakkamlardan çok uzaktı.

Mamafih, bir daha James Bond'u öldürmeyi ve ondan kurtulmayı düşünmedi. Aksine, 007'yi bir başka Philip Marlowe yapacaktı.

Henüz bilmediği, James Bond'un kaderinin her hangi bir zabıta romanı kahramanının kaderinden çok daha harikulade olacağıydı.

Fleming İstanbul'da

Daha, "Pırlantalar Ebedîdir"in baskısı ve yayınlanması görüşülür, tasarlanırken lan Fleming'in aklında James Bond'un yeni macerası vardı.

Fleming'i Rusya cezbediyordu. Bir defa Rusça biliyordu: Sonra, Rusya'yı S talin devrinde, yani rejimin en sert olduğu günlerde' görmüştü. Rusya'yla İlgili bir maceranın konusu ise senelerce önce yazarın ayağına gelmişti.

1954 ilkbaharında, Rusya'nın Avustralya'daki casusluk şebekesini organize etmiş olan Albay Vladimir Petrof hürriyeti seçmiş, Batıya sığınmıştı. Bunu yaparken esaslı bîr de ifşaatta bulunmuş, Moskova'nın idare,ettiği şebekenin nasıl çalıştığı hakkında açıklamalar yapmıştı.

Diğer taraftan, Beria'nın zamanında bu teşkilâtla elinde profesyonel katiller vardı. Bir bakıma, Rus 00'ları Yani, öldürmek hakkına sahip mukabil casusluk teşkilâtı adamları.. Bunlar, aptalca hatalar yapan veya iki taraflı oynayan, yahut karşı tarafa geçen kendi adamlarını temizlemekle görevliydiler. Bunların başında bulunan bir kadından, Albay Ritkin'den bahsediliyordu. Fleming'in nazarında bu kadın albay Rus casusluk teşkilâtının en kudretli şahsiyetiydi.

"Rusya'dan Sevgilerle"nin unutulmaz Rosa Klebb'i, Albay Ritkin modeli üzerine yaratılacaktır.

Ya, macera nerede geçmeliydi?

Fleming Londra ve Washington'u kullanmıştı. Paris, fazla harcıâlem geliyordu. Daha bir esrarlı ülkeye ihtiyaç vardı. Fleming bir ara Kahire'yi düşündü. Fakat bu sırada geldiği İstanbul ve İstanbul'da şahidi olduğu unutulmaz bir olay yazara yeni romanının mahallini de verdi: İstanbul.

Fleming İstanbul'a, İnterpolün bir kongresini takip etmek üzere 1955 eylülünde geldi. Sıfatı, gazeteciydi. Scotland Yard'ın en ileri şahsiyetlerinden Sir Ronald Howe'a refakat ediyordu.

Profesyonel polisler James Bond'un yaratıcısını hiç cezbetmedi. Gerçek bir defa daha, bu İskoçyalının gözünde hayalin altında kalıyordu. Onları fazla sathi ve renksiz buldu. Buna karşılık, 6 eylülü 7 eylüle bağlayan gece İstanbul karışıp da korkunç bir yağma ile çok yer tahrip olunduğunda Fleming heyecanlanmaktan kendini alamadı. İnterpolün kongresinde 52 memleketin polislerini görmüştü. O bir gecenin olayları polislerin hepsini unutturdu. Demek ki İstanbul böylesine ateşli, bu kadar, kaynayan, bir James Bond macerasına sahne olabilecek nitelikte şehirdi. Üstelik tabi! güzellikler dekorların en cazibim teşkil edecekti.

James Bond İstanbul'a gitmeli, Ruya'yla ilgili macerasını orada yaşamalı, bu esrarlı şehir "Rusya'dan Sevgilerle'ye renk katmalıydı.

Zaten Türkiye, Rusya'nın en yakın komşusu değil miydi?

Fleming, âdeti veçhile, gene Jamayka'da geçirdiği iki ay boyunca James Bond'un beşinci macerasını kaleme aldı ve "Rusya'dan Sevgilerle" 1956'da yayınlandı.

Gelecek yaz ı:

Eden ve Kennedy, James Bond'u lanse ediyorlar

YERLİ KİLLİNG'LER FAALİYETTE

Uydur uydur söyle

Önce, italyan foto" romanlarından kopup geldi, bizde, büyük tirajlı bir akşam gazetesinin sayfalarına oturdu. Sonra bir dergiyi, o tüyler ürperten serüvenleriyle baştan sona donattı. İskelet elbisesi, dehşetverici maskesi, tabancası, yumruklan, bıçağı, kırbacı, kurnazlığı, yenilmez gücü, zalimliği, gaddarlığı ve, en ilginç yanı, boy boy, renk renk sevgilileriyle, Lord Lister, Drakula, Frankeştayn ve King Kong tiryakilerinin sevgilisi olup çıkan bu kahramanın adı, Killing idi.

Bir takım psikozların, sado - erotiko - mazohist patlamaların ürünü olan bu "çağdaş bunalım"ın kahramanı, beyazperdede ilk serüvenlerini, önceki yıl İstanbul'da çevrilen bir italyan - fransız ortak yapımında yaşadıktan sonra, birden, "yeni ufuklar"a açılmak ihtiyacını duyan bizim yerli yapımcıların as kozlarından biri haline geliverdi.

Belki, "Killing ve Türk sineması... Hadi canım, sen de!" diyenler bulunacaktır.Oysa mesele o kadar basit değildir. Bu yeni "olumsuz" kahramanın kişiliğinde, geniş seyirci topluluklarım etkileyecek, büyüleyecek nitelikler, özellikler fazlasıyla mevcuttur: korku, şiddet, kan, seks, esrar, heyecan, entrika, şantaj.» Yani, bizim aktarmacı yapımcıların arayıp da bulamadıkları bütün nitelikler, Killing'in şahsında biraraya gelmiştir.

Hoş geldin Killing!

Bu konuda ilk hamleyi, içiçe çevirdiği "Killing İstanbul'da" ve "Killing, Uçan Adama karşı" filmleriyle yönetmen Yılmaz Atadeniz yaptı. Malzeme, yukarda sözü edilen "31 kısım, tekmili birden" filmlerle "Süpermen"den alınmaydı. Bu iki film Anadolu'da ve özellikle Adana bölgesinde "iyi iş" yaptıktan sonra sıra başka yapımcılara geldi. Üçü de yönetmen yardımcılığından gelme üç genç -yapımcı Alpay Ziyal, yönetmen Çetin İnanç, senaryoya katılan Tolgay Ziyai-, elele verip, sekiz günde, "Killing Caniler Kralı"nı çektiler. Hulki Saner de atik davrandı ve "Turist Ömer"imsi bir Sadri Alışık'ı Killing'in karşısına çıkardı: "Şaşkın Hafiye, Killing'e karşı" -yöneten: Natuk Baytan-.

Birkaç ay içinde Killing'lerin sayısı dörde çıktı. Bunlardan üçü ciddi, biri mizahi idi. Devamı da geleceğe benzer.

Nitekim, ilk deneme iyi sonuç verdiği takdirde, Saner Film hemen ikincisine başlıyacaktır. Çetin İnanç, Killing'i Almanya'ya, Beyrut'a kadar götürmeyi tasarlamaktadır. Yılmaz Atadeniz ise, tamamı renkli, yepyeni bir Killing düşünmektedir.

Ama, ya bir de umulan sonuç alınamazsa!. İşte, dananın kuyruğu o zaman kopacak, furya birden sona erecektir. GİOVANNİ SCOGNAMİLLO

DİŞİ BOND'UN AŞKI
Matrak!

SİNEMATEK

Zengin bir program

Önceki yıl yalnız İstanbul'da, geçen yıl da hem İstanbul, hem de Ankara'da film gösterileri düzenliyen "Türk Sinematek Derneği", 1967-1968 mevsiminde zengin ve değişik bir program uygulamaya hazırlanıyor. Zenginlik ve değişiklik, her'ay belli bir ülkenin veya çağın sinemasına topluca yer vermekle sağlanacaktır. Nitekim geçtiğimiz hafta başlıyan ilk gösteriler İsveç sinemasına ayrılmış cır.. Bu programın başında Mauritz Stiller'in 1919'-da çevirdiği "Herr Arnes Pengar - Arne'nin hazinesi" bulunmaktadır.

1919'un bu filmini, 1951'de Alt Sjöberg'in çevirdiği "Fröken Julie-Bayan .Julle" izlemektedir. Strind berg'in ünlü, oyunlarından birinin beyazperdeye aktarılmışı olan "Bayan Julie", üç kişi arasında ve hemen hemen tek bir dekor içinde geçmesine rağmen, Sjöberg'in Stil ler ve Sjöström gibi ustaların sinemaya getirdiği yukarıda belirtilen unsurları değerlendirmeye devam ederken, bir yandan da Ingmar Bergman'a doğru bir köprü olduğunu ortaya koymaktadır.

İsveç sineması programının son iki eseri de zaten, yurdumuzdaki ö - zel ve genel bazı gösterilerdeki filmleriyle çok ilgi toplıyan Bergman'-dandır. Bunlardan 1953 tarihli olan "Gyclarnas af ton - Gezginciler gecesi" bir sirk çevresinde geçmekte ve Bergman'ın o kadar ustalık kazandığı kadın - erkek ilişkilerini son derece kötümser bir havayla işlemektedir. 1958 tarihli "Smultronstallet - Yaban çilekleri" ise yaşlı bir profesörün hayatının son demlerinde gençlik anılarına yaptığı hüzünlü bir geziyi anlatmaktadır.

Kasım ayı yurdumuzda hiç tanınmıyan, zaten yeni yeni var olmaya başlıyan bir sinemanın, Belçika sinemasının son ürünlerinden olan "De Mann die jizn hear kort liet knippen - Kafası kazanmış adam"ıyla -yönetmen: Paul Delvaux-başlamakra, bunu Sovyet klasikleriyle en yeni ürünleri izlemektedir.

NİJAT ÖZÖN

FİLMLER

Bond ile dalgasını geçenler

Majestelerinin gizli ajanı James Bond, nam-ı diğer 007'nin sinemadaki ipe sapa gelmez maceraları gereğinden fazla ciddiye alındığındanberi beyazperdede yeni bir tür doğdu: Anti-Bond. Bu tür, kendini, çoklukla Bond'u ve Bond'un başından geçen maceraları "ti'ye almak" şeklinde gösterdi.

Sinemanın, psikolojik çözümlemeleri en iyi yapan ustalarından Joseph Losey ise, "anti-Bond" tip olarak ortaya bir dişi çıkardı: Modesty Blaise. Aslında Modesty Blaise, James Bond kadar eski, onun kadar ciddi olarak işlenen bir tiptir.

Losey, yaratıcılarının "fazla ciddîye aldıkları" bu dişi James Bond'u Bond'luktan çıkarıp, Bond filmlerini tamamiyle alaya alan bir havaya bürüdü. Bundan dolayıdır ki, film getiricilerinin "Modesty Blaise"e Türkiye'de "Dişi Ceymis Bond" adını takmaları hiç de yerinde olmamış, Losey'nin tutumuna tamamen aykırı düşmüştür. "Dişi Ceymis Bond"da, "Eva - Aldatan kadın"ların, "The Dammed - Lânetli'lerin ağırlığı ve derinliği yok.

Ama Fleming, İngiliz Gizli İstihbaratı "M.I.6" efsanesini cep kitaplarıyla milyonlarca insana aşıladıktan sonra, bu gizli istihbaratın ipliğinin tam Harold Philby olayıyla pazara çıktığı sırada "Dişi Ceymis Bond' yine de, hiç yoktan, bir derinlik kazanıyor.

Üstelik, Modesty Blaise rolünü oynayan güzel Monica Vitti de filmin zevkle seyredilmesine yardım ediyor.

Bazı insanlar, herşeyin en iyisini seçmek hususunda doğuştan kabiliyetlidirler!

Böylelerini tanırsınız. Belki sizde onlardansınız. Kılı kırk yaranlar değil. Zevkleri ve yanılmaz sezişleri olan insanlar.

Bunlar elbiselerini, otomobillerini, doktorlarını hepi aynı şekilde seçerler. Dikkatle.

Havayolları bahsinde de öyledirler. Bu yüzden Pan American'ı tercih ederler.

PanAm'ı diğerlerinden ayıran, Paris'teki Maxim's lokantasında **hazırlanan** yemeklerinden, yahut dünyanın her tarafında her an yardıma hazır 900 bürosundan veya ihtisas sahibi mürettebatından ibaret değildir.

Tabiî bütün bunların rolü vardır. Bunlarla beraber bir kitap dolduracak kadar başka sebeplerin de! Ama hepsinden önemlisi, en iyisini seçmekten doğan histir. Hakikaten müstesna bir his.

Kararınızı verdiğiniz anda PanAm seyahat acentenize veya bize müracaat **ediniz.** Mevcudun en iyisini seçtiğinizi göreceksiniz.

İstanbul: Hilton Methali, Tel: 47 45 30
Ankara : 53 Atatürk Bulvarı, Tel: 12 11 20
İzmir : İzmir Palas Oteli, Tel: 33 4 72
Adana : Agba Oteli. Tel: 1501

Dünyanın en tecrübeli havayolu

ATLANTİKTE BİRİNCİ LÂTİN AMERİKADA BİRİNCİ PASİFİKTE BİRİNCİ DÜNYA TURUNDA BİRİNCİ

İKİ BAŞLI EJDER

Türk spor âlemi bugünlerde, maçlardan doğmayan bir karışıklığın, çekişmenin içinde bulunuyor. Başlarında kudretli kimseler olan iki grup birbirlerinin kellesini yemek için kolları sıvamıştır. İki taraf da, böyle hallerde hep olduğu gibi, Türk sporunu ancak kendisinin kalkındırabileceği iddiasındadır.

Klik başlarından biri, spor işleriyle görevli Devlet Bakanı Kâmil Ocak ve onun arkasındaki, marifetli Orhan Şeref Apak'tır. Diğeri, eski Demokrat Partililerle bir büyük tirajlı gazetenin - Hürriyet değil - desteğine sahip, Beden Terbiyesinin yeni Genel Müdürü Ulvi Yenal'dır.

Spor sahalarının dışında devam eden ve heyecanı artan maçı kimin kazanacağı henüz belli değildir. Top gibi politikanın da yuvarlak olduğu bilinmektedir.

Çekişme, Türkiye Millî Olimpiyat Kurulunun Tunus'taki Akdeniz Oyunlarının sonuçlarını incelemek için düzenlediği toplantıda yaptığı açıklamayla patlak verdi.

Açıklamaya göre, güreşçi Sırrı Acar, sporculukla bağdaşmıyacak hareketleri yüzünden uluslararası yarışmalara sokulmıyacaktı. Güreş Federasyonu Başkanı Cihat Uskan, Tunus'ta, güreşçiler arasında otorite kuramamıştı, yetersizdi. Amatör futbol takımı bugün, uluslararası yarışmalara katılacak güçte değildi. Güreşin dışında, Meksika Olimpiyat Oyunlarına hiçbir dalda takım gönderilmiyecekti.

Kararları duyunca, Güreş Federasyonu Başkanı Uskan ile Futbol Federasyonu Başkam- Orhan Şeref Apak hop oturup hop kalktılar. Uskan, soluğu önce Devlet Bakanının, sonra da Tunus kafilesi başkam, Spor-Toto Müdürü Rauf Meleksoy'un yanında aldı. Ardından da hemen Ur bildiri yayınladı: Sırrı Acar'a iftira ediliyordu ve kendisi hakkındaki karar da haksızdı.

Orhan Şeref Apak'ın durumu da Uskan'ınkinden farklı değildi. Ancak o, soğukkanlı davranmasını bildi. Kararlara önce inanmak istemedi, sonra da sustu.

Oysa, Milli Olimpiyat Kurulunun bu kararı aldığı gün, Amatör Milli Futbol Takımı, Bulgaristan'la yapılacak Meksika Olimpiyat Oyunlarının seçme maçı için İstanbul'da kampa alınmıştır

Orhan Şeref Apak ağzını açmıyordu ama, kendisine yakın spor yazarları, fısıltı gazetesini çalıştırıyorlar, "Bekleyin, yarın, Milli Olimpiyat Kurulu kaldırılacak" diyorlardı. Ayni sözler, birkaç saat sonra, Devlet Bakanı Kâmil Ocak'ın dudaklarından da dökülmeğe başladı. Durum anlaşılmıştı, Apak yine perde arkasındandı.

"Gelişigüzel bir dernek"

Türk sporunun 1 numaralı sorumlusu. Ocak, Apak'ın uyarmasıyla konuşmağa başladıktan sonra yaptığı

KAMİL OCAK: MASADA
Etrafa bakan Bakan

ULVİ YENAL
Kış temizliği

MEŞHUR OLİMPİYAT KOMİTESİ
Bir *madalyonun iki yüzü*

basın toplantısında, Milli Olimpiyat Kurulunun tüzüğünü incelettiğini, bu kurulun böyle bir karar alamıyacağını, olimpiyatlara katılma konusunda ancak Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün karar verebileceğini. Olimpiyat Kurulunun ceza yetkisi bulunmadığın, söyledi. Bu arada, bir gün önce kullandığı bazı sözleri geri aldığı da dikkatlerden kaçmadı. Örneğin, "Siz de, üç-beş kişi biraraya gelip bir dernek kurabilirsiniz. Türkiye Milli Olimpiyat Kurulu, Cemiyetler Kanununa göre kurulmuş bir dernektir" derken, bu Kurula yetki tanıyanlardan birinin de bizzat kendisi olduğunu unutmuş görünüyordu. Bakan, bu sözleriyle, büyük bir çelişme içinde bulunuyordu. Zira, gelişigüzel bir dernek" olarak nitelendirdiği Türkiye Millî Olimpiyat Kurulunu malî yönden destekleyen, Beden Terbyesi Genel .Müdürlüğüydü. Yine, bu "gelişigüzel dernek'in, her olimpiyat öncesi, olimpiyat oyunlarına katılacak sporcuları onayladığını, bu görevi, kendisi Devlet Bakanı bulunduğu sırada da yerine getirdiğini Ocak herhalde unutmuş olamazdı. Sonra, bu Kurula "gelişigüzel bir dernek" demekle, kendi kendini de suçlamış oluyordu. Çünkü Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü, böyle, "gelişigüzel bir dernek"e - bilmiyerek! - büyük yetkiler tanımış, bu dernek için -yine bilmiyerek!- yüzbinlerce lira harcamıştı. Bu "gelişigüzel dernek" bugüne kadar, bütün spor adamlarından büyük ilgi görmüştü.Demek ki sadece Ocak değil, Türk sporunu yönetenlerin hepsi de - tabiî bilmiyerek! - bu "gelişigüzel dernek"e yetki tanımışlardı!

Madalyonun bir yüzü

Modern olimpiyatların öncüsü Fransız spor adamı Baron Pierre de Coubertin, olimpiyat oyunları öncesi bir Olimpiyat Komitesi kurmuştu. Uluslararası. Olimpiyat Kurulu -CIO- tarafından onaylanmış ola» milli olimpiyat kurulları, olimpiyat oyunlarına katılma konusunda teklif yapma hakkına sahiptiler. Milli olimpiyat kurulları, her türlü politik ve ticarî baskıdan uzak kalacaklardı.

Türkiye Milli Olimpiyat Kurulu da, Uluslararası Olimpiyat Kurulu tüzüğüne göre 1908 yılında, merhum Selim Sırrı Tarcan tarafından kuruldu. Uluslararası Olimpiyat Kurulu, Türkiye Olimpiyat Kurulunu onayladığı ve Türk sporunun temsilcisi kabul ettiği için Türkiye'yi temsile yetkili başka bir kuruluş mevcut olamazdı. Hele, Devlet Bakanı Ocak'ın söylediği gibi, birkaç kişi birleşip, Türkiye'yi Uluslararası Olimpiyat Komitesine karşı temsil edecek bir dernek kuramazlardı, kurmamışlardı.

Milli Olimpiyat Kurulunun yetkili bir kuruluş olup olmadığını tartışmak gerçekten abestir. Uluslararası Olimpiyat Kurulu kurallarına göre kurulmuş ve bugüne kadar da görevini "iyi veya kötü- yapmış bir kurul, bazı kişiler ve özellikle Türk sporunun başındakiler tarafından yetkisizlikle nitelendirilirken, kişisel çıkarların ön-plânda tutulduğu bir gerçektir.

Ama, Milli Olimpiyat Kurulunun olimpiyat ilkelerine uymadığı da bir başka gerçektir.

Madalyonun öteki yüzü

Bu Kurul, bir defa çok geç uyanmıştır. Gazeteler, Amatör Milli Takım Tunus'a gitmeden önce, Amatör Milli Takımdaki futbolcuların hepsinin profesyonel olduğunu, değil Milli Olimpiyat Kurulu 'üyelerinin, sporla ilgisi olmayan kişilerin bile dikkatini çekecek şekilde yazmışlardır. Olimpiyat Kurulu üyeleri hu yanın karşısındahiç bir tepki göstermemişlerdir. Üyelerin hemen hepsi iyi biliyordu ki, Tunus'a

giden ekipte bir Hamdi'nin dışında, futboldan kazanç sağlamayan futbolcu yoktur.

Bu uyarmalardan çok sonra kendine gelen Milli Olimpiyat Kurulu, Meksika Olimpiyatlarına bir yıl kala, Amatör Milli Futbol Takımının bugün profesyonellerden kurulu olduğunu kabul edip, olimpiyatlara katılmama karan almıştır. O tarihte bu takımın kimlerden kurulu olacağını ne bilmektedir?

Önümüzde uzun bir süre varken, Milli Olimpiyat Kurulu Futbol Federasyonunu uyarıp, amatörlerden kurulacak bir takımın Meksika'ya gönderilmesini isteyemez iniydi?

Hepsinden önemlisi, Milli Olimpiyat Kurulu amatör spor dallarının hemen hiç birinden Meksika'ya sporcu gönderilmemesine karar verirken olimpiyat kurallarını ayaklar altına almıştır. Baron Pierre de Coubertin, olimpiyat oyunları kurulurken amacın, ulusları spor bağıyla birbirlerine yaklaştırmak olduğunu söylemiş, olimpiyatlara katılmanın bir sporcu için en büyük onur sayıldığını, asıl amacın kazanmak değil, olimpiyatlarda yarışmak olduğunu bütün dünya uluslarına duyurmuş, daha doğrusu bu ilke bütün uluslarca kabul edilmiştir.

Bugün Milli Olimpiyat Kurulu, Meksika'da kazanma ihtimalimiz ol. madiği gerekçesiyle orayı boykot etmektedir. -

İki klik şimdi, birbirlerinin bu açıklarından faydalanmaya çalışıyarlar.

NACİ ERTEZ

OLİMPİYATLAR

Düğün evinde hazırlık

Fant - Romeu, Fransız Pireneleri üzerinde, 2 bin metre yükseklikte, birkaç bin nüfuslu, küçük bir kasabadır. Ama, kasabanın belediye başkanına göre, Font - Romeu'nün nüfusu on yıl sonra 30 bini aşacaktır. Sebep, olimpiyatlardır. 1968 yılında, Font - Romeu'den binlerce kilometre uzakta, Mexico'da yapılacak olimpiyatlar...

1965 ortalarına doğru, Fransa'" nın, spor işleriyle uğraşan Bakanı Maurice Herzog, Eğitim Bakanlığı ile anlaşarak bir karara varmıştır: Bir spor lisesi kurulacaktır. Derhal projeler yapılır, hazırlıklar başlar. Tesislerin inşası için ayrılan para, 100 milyon lira civarındadır. Hedef: 1968 Olimpiyatları!

1968 olimpiyatları, ilgililerin belirttiğine göre şimdiye kadarkilerin en hareketlisi olacaktır. Tokyo'da yapılan son olimpiyatlardanberi rekortmenIer yeni ve alışılmamış idmanlara başlamışlardır. Çünkü, bu sefer karşılarında, şimdiye kadar, karşılaşmadıktan bir engel bulunmaktadır: Oksijen eksikliği! Bilindiği gibi, Mexico, 2 bin metre yükseklikteki bir yayladadır. O yük-seklikte ise havadaki oksijen miktarı daha azdır.

Deliler gibi hazırlananlar

İşte, Font - Romeu 'nün 1968 Olimpiyatları' için seçilmesinin sebebi budur. Fransızlar, Amerika ve Sovyetlerden geri kalmak istememişler, Font - Romeu'deki spor sitesini yapmışlardır. Ocak 1967'de açılan bu tesislerin yapımı sırasında 400 bin metreküb toprak taşınmış, 30 bin metreküb beton dökülmüş, oyun sahalarının suyunu akıtması için 50 kilometre uzunluğunda boru döşenmiştir.

Font - Romeu, aynı zamanda bir eğitim merkezidir'de... ' Fakat asıl amaç, Fransız rekortmenlerin olimpiyatlara hazırlanmasıdır. De Gaulle, bu hazırlanmanın en iyi şe kilde olmasını istemektedir. Hele Amerikalıların, antrenman merkezlerini Mexico ile aynı hava şartlarına sahip bulunan Albukerk'e taşıdıkları şu günlerde...

Fransızlar ve Amerikalılar olimpiyatlara bu şekilde hazırlanırlarken, Sovyetler de boş durmamaktadırlar. Sovyet atletizm takımı, çalışmalarına, kosmonotlarla birlikte devam etmektedir. Almanlar ise kendilerinden beklenmeyen bir kurnazlık göstermişler, en kabiliyetli birkaç genç atletlerini, hava şartlarına alışmaları için, Mexico Üniversitesinde okumaya göndermişlerdir!

Olimpiyatlara eloğlu da, işte böyle hazırlanmaktadır.

•

YAKIŞIR MI?

Fuat, Selçuk, Faruk, Mümin, Burhan... Bunlar ve Amatör Millî Takımda yer alan bütün futbolcular, Orhan Şeref Apak'a göre amatördüler. Gazeteler, bu futbolcuların profesyonel olduklarım yazmakla Orhan Şeref Apak'ı sabote ediyorlar, kasıtlı yayın yapıyorlardı!

Apak, her konuşmasında "sabote" ve "kasıtlı yayın" kelimelerini kullandı, kendini bu yolda savundu

Aradan haftalar geçti. Şimdi Apak. "Ben Amatör Takımdaki futbolcuların profesyonelliklerini ispat edenin alnını karışlarım' demedim" şeklinde konuşuyor.

Demek ki, amatörlerin profesyonelliği ispatlanabilirmiş. **Demek** ki, gazeteler bu yayınlarında kasıtlı değillermiş. Demek ki, Orhan Şeref Apak sabote edilmiyormuş.

Sormak gerekir:

"— Bu demeçler, sorumlu bir kişiye yakışır **mı?"**

Gören GÖZ

GÜL-PERİ
yazıyor

Mikado Kadıköylüymüş

Melih Cevdet'in "Mikadonun Çöpleri" adlı oyunu, İstanbul'da, mevsimin çok tartışılan bir konusu oldu. Yazar da bunu istiyordu galiba. Sanatçıların uğrağı Kulis'te, Malike Şav'ın Mahama Klübünde galadan sonra verilen supede "Mikadonun Çöpleri"nden başka lâf yoktu. Melih Cevdet'in yakınları Ziya Şav, Doğan Akman, ressam Ferruh Başağa, karikatürist Ferruh Doğan, Nezihe Topuz, sahnede Müşfik Kenter'i değil, Melih'i dinlediklerini söylüyorlardı. Yıldız ve Müşfik Kenter kardeşler ise "Mikadonun Çöpleri"ni çok severek oynadıklarını..

Oyunu zevkle seyredenler arasında, Cumhuriyet'in başyazarı Nadir Nadi, fıkracısı İlhan Selçuk, Sabahattin Eyüboğlu, Fureya Koray, oyunun yazarı Melih Cevdet ve rahmetli Orhan Veli'nin yakın dostu, Edebiyat öğretmeni. Nahide Fıratlı da vardı. Çok göz, Muhsin Ertuğrul'u da galada aradı ama, Türkiye'nin 1 numaralı tiyatro adamı galalardan hoşlanmıyor. Oysa, "Mikadonun Çöpleri"ni çok sevmiş, provalarını yakından izlemişmiş. Hattâ, böyle bir oyunun Asya yakasındaki Kadıköy'de yaalabilmesine de hayret etmişmiş. Evet, oyun öylesine batılı.

Sönmeyen yıldızlar,

Başkentin opera seyircileri, bu mevsimden çok memnunlar. Çünkü, yıllar dır özledikleri Orhan Günek'i dinlemek fırsatını buldular. "Othello"da, İtalyan adıyla Oratio'nun Yago'yu söylediği akşam yeni bir gala oldu, demle-

AZRA GÜN
Dekoratif operacı

"LULU HANEMİ" — Nilüfer Sarper -çevresi içindeki adı "Lulu Hanımadır- bu yıl İstanbul'da, hayır işlerine zamanını ve emeğini en fazla veren kimse oldu. Birçok dernek yararına geceler tertipleyen komitelerde yer aldı. Böyle gecelerde, boynuna bir sepet takıp piyango bileti ve içki fişi satmaktan çekinmedi. Kendisiyle birlikte çok sosyete kadınını ciddiyetle çalıştırdı ve derneklere iyi para sağladı. Tabiî bilinmeyen, derneklerin bu paralan nesil harcadıklarıdır. Yukardaki resimde "Lulu Hanım", dünürü Feride Targan'a -Necla Sarper'in annesidir- bilet satıyor.

BAKALIM NASIL DÖNECEK? — İstanbul sosyetesinin hoş kadınlarından Mehire Çizmeci, bir süredir, kocası Hasip Çizmeci ile birlikte İsviçre'de tatil yapıyor. Bu gidişe İnci Jakobi -Salt İbrahim Esi'nin, Türk - İsviçre dostluğunu destekliyen küçük kızı- çok sevinmiş; kardeşi Selmin Esi'ye, mektuplarında, Çizmecilerle geçen güzel günleri anlatıyor. İstanbul'daki dostlar ise, Mehire Çizmeci'nin Avrupa'dan nasıl döneceğini merak ediyorlar. Chanel'in uzun etek modasıyla mı, Cardy'nin kısa etek modasıyla mı, belli değil. Ama, Mehire Çizmeci, hangi modayı izlerse izlesin, havasım kaybetmeyen bir kadın.

bilir. Aydın Gün, eşi Azra Gün, Belkız Aran, Şâdan Candar, Ayhan Aydan, Sevda Aydan, eski yılları hatırlıyarak dinlediler Oratio'yu. Orhan Günek, İstanbul'da, hasta annesiyle birkaç gün geçirdikten sonra "Lucia" operasında söylemeğe hazırlanıyor. Genç bestecilerden Ferit Tüzün, geçen hafta, operacı arkadaşlarına bir yemek verdi. Türk operasının sönmeyen yıldızlan parlak bir gece geçirdiler Ferit Tüzün, güzel nişanlısından ayrıldığı için bi **râz** efkârlı. Ama, bu efkâr dan Türk müziği **kârlı** çıkacak. Bütün gün piyano» nun başına kapanıp yeni eserine çalışıyor. "Çeşme başı" balesinden sonra, bakalım ne tür bir eserle karşımıza çıkacak...

Sergide canlı **bir** "Gigi"

Cafer Bater, yıllardan sonra işini gücünü bırakıp Paris'e giden, orada resim çalışan bir kimsedir. Geçen hafta, Güzel Sanatlar Galerisinde açtığı sergi büyük ilgi gördü. İstanbul'un' bekârlarından Akgün Usta ile çekici kadınlarından Gönül Özdoğan -daha çok, Manizade adıyla tanınır, hemen, guaş tablolardan birer tane seçtiler. Daha çok Venedik havasında olan serginin ortasında bir de "Gigi" tablosu bulunuyordu. Herkes, büyük bir hayranlıkla onu seyrediyordu: Kıvırcık siyah saçlar ve dantelli siyah elbisesiyle canlı bir "Gigi". İstanbul'da şu aralık, Gigi kopyeleri çok. Ama hiç biri, Betin Akay kadar sempatik değil.

Mini eteğe tepki

TRT'ci kadınlardan Betül Mardin, geçen hafta Londra'dan döndü. Londra'dan dönenleri bluz boyunda mini eteklerle görmeğe alışanlar, Betül Mardin'in bu modaya pek yüzvermediğini farkettiler. Tersine, pantalonluydu... Bluz boyundaki mini eteklere tepki duymuş olacak ki, Londra'da kaldığı dört ay içinde hemen hiç elbise giymemiş, hep pantalonla dolaşmış.

Stajlı güzeller

Avrupa'ya Türkiye'nin en güzel kızını yolladığımız iddiası biraz mübalâğalı. Ama, güzellik yarışmalarında büyük gelişme olduğu da bir gerçek. Eskiden, yürümesini, gülmesini bilmeyen şaşkın güzeller çıkardı sahneye. Şimdi güzeller LCC'de staj görüyorlar, vücutlarını güzellik enstitülerinde rötuşlatıyorlar. Ancak, kraliçe **olmak için bunlar da yetmiyor. Örneğin, 1967 güzelini seçen jürinin yerinde olmak kolay değil. Jüri, Türkiye güzelini değil, mevcudun güzelini seçmek zorunda kaldı. Fitaşı dolduran halk da, kraliçe adaylarından çok, başına taç giymiş eski güzelleri seyretmekten hoşlandı. "Kraliçe" sıfatını hâlâ -hem de çok güzel- taşıyan, "cami yıkılsa da mihrabı yerinde" Keriman Halis, gecenin alkış rekorunu kırdı. Günseli Başar, brokar mantosuyla şık ve güzeldi. Geçen yılın güzeli İnci Asena Çapın ise, yeni biçim topuzu, güzel gülüşüyle 1966'nın rakipsiz kraliçesi olduğunu kabul ettiren bir gecesindeydi. Jürinin bir başka kadını da Modacı Nurinnisa Şimşek'ti.**

Jürinin erkek seçicilerinde çoğunluk, Bizim yokuşlulardaydı: Burhan Felek, Erol Simavi, Ercüment Karacan, Abdi İpekçi... Ali Uras, kraliçe adaylarım bir operatör gözüyle inceliyor, İzzet Cintav ise bankacı gözüyle değerlendiriyordu. Cüneyt Gökçer ile Kâzım İsmail Gürkan'ın yerleri boştu. Biri hastalarını, öteki sahnesini bırakamamış olacak.

Kraliçe adaylarının çizgileri birbirinden çok farklıydı, ama ortak yanlan da vardı. Örneğin, hepsinin boyu uzundu, 1.68'den 1.72'ye kadar gidiyordu. Halit Kıvanç'ın sorularına da ortak cevap verdiler. Örneğin, "Hangi memleketi görmek istersiniz?"

Geçen sayıdaki soruların cevapları:

1 — Nilüfer Sarper
2 — İzzet Çintav
3 — Adnan Bulak - Tülin Okan

Yeni bulmacanın soruları karşı sayfadadır.

sorusuna pek çoğu "Çin'i**, "Japonya'yı" dedi, Halit Kıvanç "Hangi Çin'i?" diye sormadı ama, birçok seyirci, bu Uzak Doğu özleminin nedenini merak etti.

Yarışmayı yönetenler renkli bir programı da ihmal etmemişlerdi: Güzeller, Durul Gence'nin orkestrasıyla' yürüdüler. Altan Erbulak, "Berber Şuh" esprileriyle politika edebiyatından zarif çizgiler çizdi. İstanbul sosyetesinin meşhur berberi Demir ise, seyirciler arasında güzellerin saç rengini incelemekle meşguldü.

Havalanan sosyete

İstanbul sosyetesindeki trafik, henüz hızım kaybetmedi. Bedia Akkoyunlu Roma'ya uçtu. Oradan Tiran'a gidecek, bir kadınlar kongresine katılacak. İstanbul'un sükseli bekârlarından Kudsi Beğdeş, havalarda birkaç bin kilometre alacağı bir yolculuğa çıktı. Kudsi Beğdeş, karda yürüyüp de izini belli etmeyen erkeklerdendir ama, yola çıkarken bazı dostlarının şakalarına uğramaktan geri kalmadı. Arkadaşları, Beyazperdenin güzel yıldızı Audrey Hepburn ile dansedip etmiyeceğini soruyorlardi. Dünya gerçekten küçük. Kudsi Beğdeş'in, bir yolculukta, Audrey. Hepburn ile ahbaplık ettiği hemen duyuluvermişti. Zaten o da saklamıyordu, beraber çekilmiş resimleri bile vardı.

Sosyetik trafiği hızlandıranlar arasında Revan ve Ceyda Sadıkoğlu da var. Tabiî, Erkut Taçkın biraz üzgün. Londra postasını bekliyor şimdi. Akif Sadıkoğlu ise evlenme hikâyelerinden biraz uzak kalmak istiyor. Dul kadrosu çok genişleyen İstanbul'da zengin bekâr olmak, doğrusu kolay değil!

1 — AP'liler arasında, caz müziğini yakından izleyen Bakan ve esi kimdir?

2 — İstanbul sosyetesinin en titiz kadını kimdir?

3 — İstanbul'dan Honolulu'ya giden papa kimdir?

Belçika sosyetesinde bir güzel

Ortak Pazardaki Büyük Elçimiz Ziya Müezzinoğlu İstanbul ve Brüksel toplantıları arasında mekik dokuyadursun, kızı Ayşe Müezzinoğlu, 24 ekimce, Brüksel sarayında Kraliçe Fabiola'nın karşısına çıkmağa hazırlanıyor. Bugünlerde Belçika sosyetesi, bu geleneksel baloya hazırlanmakla meşgul. Ayşe Müezzinoğlu, Kraliçenin karşısına İstanbul'da Nurten Pamuk'a diktirdiği bir tuvaletle çıkacak. Beyaz krepten, yakası mat boncukla işlenmiş, çok sade bir tuvalet, bu. Doğrusu, Ayşe Müezzinoğlu da, 1.72 boyunda, esmer güzeli bir gençkız. Koleji büyük bir başarıyla bitirdikten sonra üniversitede politik bilimler okuyor ve gazeteci olmak istiyor.

Bitmeyen dedikodu

Dışişleri koridorlarındaki dedikodu, malûm, hiç bitmez. Yurt dışına çıkmak için sıra bekleyen elçilerin kararnamesi ne zaman imzalanacak, belli değil, ama bir de imzalanırsa, Genel Sekreter Zeki Kuneralp'ın Avrupa'da önemli, bir merkeze gideceği söyleniyor. Genel Sekreterlik koltuğuna da herkes başka bir aday oturtuyor. Brüksel Elçisi Faruk Berkol'u yakıştıranlar var, Atina Elçisi Turan Tuluy'u yakıştıranlar var. Faruk Berkol'un özel sebeplerden ötürü merkeze dönmek istemiyeceği de söyleniyor ama, Turan Tuluv'a kimse bir kulp bulamıyor.

MUSİKİ

KONSERLER

Arrau'nun başarılı konseri

Bir Orkestra konseri veya bir bale temsilindeki göz doyurucu niteliklerden yoksun bir piyano konserinin, musikiye karşı ilginin git* gide azaldığı İstanbul'da, Şan Sineması gibi büyük bir salonu baştanbaşa dolduracak sayıda dinleyici çekmesinin sebebi ne olabilir? Mevsimin ilk piyano resitali olması mı? Konseri verenin Claudio Arrau gibi dünyaca ünlü -ama gene de adı Türkiye'de gereğince duyulmamış- bir piyanist olması mı? Yoksa, konser programının baştan aşağı Beethoven sonatlarına ayrılmış olması mı?

Arrau'nun resitalinin gördüğü ilgide herhalde bu üç sebebin birleşik bir rolü olsa gerek. Örgütçüsü Arkon - Ömer Umar açısından Arrau resitali, böylece, olağanüstü bir başarı sağlamış oluyor. Ya doğrudan doğruya musiki 'açısından nedir, konserin başarısı ?

Claudio Arrau gibi bir piyanistten kötü konser beklenemez. Bu, yalnızca, Arrau'nun yarım yüzyıllık tecrübesinin bir gereği olarak değil, bir yorumcu olarak tutumunun olağan sonuçlan nedeniyledir. Şilili piyanist, en güvenli, en aksamaz bir tekniğe sahiptir. Tekniği olan piyanistlerin teknikten yoksunlardan çok bulunduğu bir. ticarette Arrau'nun bu özelliği üzerinde önemle durulması gerekmiyebilir. Gereken, bu tekniğin nasıl, musiki ile ilgili amaçların hizmetine koşulduğunun gözlenmesidir. Tekniğinin kendi içindeki tutarlılığı bir yana, düşünüşüyle parmakları arasında kopmıyan bir bağ kurmuş olan Arrau, yorumunu açık ve kesin bildirilerle ulaştıran, bu baloma "halk için çalan", dışa dönük bir piyanisttir.

Çalışındaki özellikler

Yorumculuğunun bu genel niteliği, Arrau'nun bir filozof veya bir şair değil, iyi bir öğretmen, bir konferansçı etkisi yapmasına yol açıyor. Beethoven, bugünedek, sayısız açıdan yorumlanmış bir bestecidir. Bunlar arasında objektif tutumun türlü renklerini taşıyanlar da vardır. Bunlar, ilginç sonuçlar vermiyen açılardır. Herşeyden önce, bir yorumcudan, çaldığı musiki ile ilgili olarak kendi görüşlerini, kendi tepkilerini bildirmesinin istenmesi bakımından, sonra da, Beethoven'in en sübjektif bestecilerden biri olması nedeniyle, objektif tutumlarla temelde uzlaşmaması bakımından...

Arrau'nun çalışının, yüklü bir dokunudan ileri gelen, kendine özgü yoğunlukta ve ağırlıkta bir tınısı var. Çalışındaki genel davranışın hız veya ayrıntı aşırılıklarından kaçınmasının sonucu, ne çok hızlı, ne çok yavaş, ne çok hafif, ne çok güçlü Beethoven'ler sunuldu. Oysa Beethoven, aşırılıkları da olan bir bestecidir. Bu yüzden, musikisinin birçok bölümü, Arrau'nun tutumlu elleri altında, yaratılışı nedenini bildiren anlamlara kavuşmuyordu.

Programda "Quasi una fantasia" sonatların her ikisi, Op. 111, "Les Adieux" ve "Appassionata" sonatları vardı.

İLHAN MİMAROĞLU

KAVUN SEÇER GİBİ

FUAT TURKAY
Canım Paris!

Geçenlerde, Paris'ten Ankara'ya iki turist geldi. Birinin adı Fuat Turkay, öbürününkü Necil Kâzım Akses'ti. Birincisi Konservatuvar'da Müdürdü, ikincisi öğretmen. Bir süre önce, akıllıca bir formülle ve devletin paracıklarıyla Roma ve Paris'e doğru, yirmi günlük bir turistik geziye çıkmışlardı. Niyetleri, Konservatuvar'a öğretmen aramaktı. Gerçi Konservatuvar'ın ödeme gücü belliydi ve yirmi günde öğretmen bulunamıyacağını ikisi de biliyordu ama, olsun, Roma ve Paris gezisi de doğrusu kaçırılmazdı.

Nitekim, Roma'da da, Paris'te de işler kesat gitti. Vakıa, geçen yıl Ankara'da konserler vermiş olan Andre Navarra, kendilerine bir oda müziği öğretmeni salık verdi ama, Ankara'da hiç ilgi göstermeyip de kendisinin fikrini almak için Paris'e kadar zahmet eden bu anlı şanlı müzikçilerin işgüzarlığına şaşmaktan da geri kalmadı. Fuat Turkay, Paris'te bir solfej öğretmeni bulmak için de çırpınıp duruyor ve emekliye ayrılmış hocaların peşinden koşuyordu. Çünkü Konservatuvar'da bu dersi yıllarca başarıyla yürüten Muammer Sun'u duygusal ve kişisel nedenlerle okulun kapısından içeri sokmamıştı ve solfej dersleri o zamandanberi boş geçiyordu.

SANAT

FOTOĞRAFLARLA İNSANLIK DRAMI
Gerçeği gören, objektif

FOTOĞRAF

Bugüne **kadar,** yeryüzünde açılmış eh büyük iki fotoğraf sergisinden birisi şu anda Ankara'da, Türk-Alman **Kültür D**erneği-galerisinde açılmış **bulunuyor.** Bu alanda ilk büyük teşebbüs, 1955 yılında, New York Modern Sanatlar Müzesi tarafından yapılmış, uzun çalışmalardan sonra 68 ülkeden 503 fotoğraf seçilerek, o güne kadar düzenlenmiş en büyük fotoğraf sergisi meydana getirilmişti. Serginin ana teması insandı. İnsana daha çok pembe gözlükle bakan bu sergiye "İnsan Ailesi" adı verilmişti.

Bu konuda ikinci teşebbüs Almanlardan geldi, "İnsan Ailesi"nden tam on yıl sonra Stern dergisinin öncülüğüyle hazırlanan "Fotoğrafçılığın Dünya Sergisi", insanoğlunun kaderi üzerine daha acı, daha buruk bir gerçekçilikle eğilmektedir.

"İnsanoğlu Nedir?"

Serginin amacı, bu sorunun cevabını araştırmaktır. Trajik yönü ağır basan, daha çok insanın insana ettiklerini ön - plânda anlatmaya çalışan bir panorama...

Bu defaki sergide 30 ülkeden 246 fotoğrafçının 550 eseri toplanmış. Bunların arasında iki de Türk var. Biri Ara Güler, öbürü Lûtfi Özkök. Ara Güler'in, sergide, Kırkpınar güreşlerinde çekilmiş iki güreşçinin kırankırana mücadelesini veren **bir** fotoğrafı **var.** İsveç'te yerleşmiş olan Lûtfi Özkök'ün **fotoğrafı ise** bambaşka **bir** ülkeden ' bambaşka **bir** hayada: Karlheinz Stockhaussen'in elektronik müziğini yöneten çağdaş **bir** bestecinin ibadet ederce - sine bir **pozu...**

GALERİLER

YENİ GALERİDE ESKİ ZİHNİYET

İstanbul Belediyesi, Taksim İnönü Gezisindeki bir kesimi değerlendirirken İstanbul'a bir de sanat galerisi kazandırmış oldu. Belediye Başkanı İşcan, açış konuşmasında, ilçelerde de birer sanat galerisi kurulacağını müjdelemişti.

Ancak, hemen belirtilmesi gereken birkaç nokta var. Bir kere, yapı bakımından, ısıtma ve havalandırma için hem en 'az yeri ve hem de en etkili biçim ve tesisatı gerçekleştirmek gerekmektedir. Yoksa, resim ve heykelden çok, yapının kendisini gezmek ve görmek gibi bir durumla karşılaşılmış olunur.

Sonra, lüks denilen yapı malzemesine bilinçli veya bilinçsiz bu kadar yer vermekle hem paradan ve hem de galerinin yapacağı işten uzaklaşılmış olmaktadır. Üstelik, sanatçı denilen, üzerine gereğince eğilinilemeyen kişiler üzerinde çeşitli duygular yaratılmaktadır. Bunun yanısıra, kazanılan böylesine sergileme yerleri için ötedenberi üzerinde durulan bir özelliğin gene gerçekleştirilmemiş olması, nemelâzımcılığın tipik bir örneği olarak ayakta durmaktadır. Jüri denilen, resim, heykel ve benzeri eserleri yargılayıp değerlendirerek "sergilenebilir" damgasını vuracak yargıcılar kurulundan yoksun bir galeri niçin sadece Türkiye'de bulunsun?

..ve bir sergi

Taksim Sanat Galerisi, bu açılışıyla, yeni mevsimin ilk Karma Sergisinin de açılışını yapmış oldu* Ancak, büyük kadrolu bir serginin düzenlenişindeki aksaklıklar hemen göze çarpıyordu. Resimler, duvarlara, gözü yoracak şekilde asılmıştı. Ayni sanat görüşündeki e~ serler dağınık yerleştirilmişti. Heykel ve seramikler, sözüm ona ileri-ci görünmeyi deneyen bir biçimde sağa sola serpiştirilmişti. Sergiye iyiniyetle katılan sanatçılar gene köşelerine çekilmişlerdi. 71 ressam, heykelci ve seramik sanatçısının eserlerinin çoğu da, önceki tek ve grup sergilerindeki çalışmalardı.

GÜLTEKİN ELİBAL

(Yeni Ajans:) AKİS — 413

(İlâncılık: 2134) — 411

(Yeni Ajans: 7204 - 6302) — 408

BAŞAĞA KLİNİĞİ

Telefon: 120515

Necatibey Cad. No: 44

Muayeneler muhtelif hastanelere mensup mütehassıs Hekimler tarafından yapılmaktadır.

Dahiliye	**saat**	**11 — 19**
Nisaiye	"	**16—17**
Caz	"	**16—19**
Hariciye	"	**17 — 1»**
K. **B.** Burun	"	**16 —19**
Cildiye	"	**17 —18**
Tansiyon bakma		11— 19
Kalp Elektrosu		11 — 19

saatları -arasında yapılmaktadır.

Kliniğimizde ayrıca tekmil lâboratuvar tahlilleri "gebelik testi, kültürler, evlerde kan alma" ve her türlü Röntgen çekimi, küçük boy cerrahi ameliyatlar.

(AKİS: 414)

BAYANLAR, KOCALARINIZI DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?

Gömlekler artık erkek kıyafetinin vazgeçilmez unsurlarından biri oldu. Renkli, spor gömlekler şıklığı daha iyi belirtiyor. Bunları sadece gençler değil, orta yaşlılar da rahat rahat giyebiliyorlar.

— İstanbul'da Pangaltı'da Gençler Galeri'de yünlü, çeşitli boy ve renkte spor gömlekler. Halifax. Fiyatı: 79 lira.

Kol düğmesi her zaman, anma günlerinde kocalara, delikanlı oğullara verilecek en iyi hediye vasfını muhafaza etmiştir. Şimdi bunların yanına para maşaları da katılmıştır.

— İstanbul'da Beyoğlu'nda Angelides mağazasında paslanmaz madenden kol düğmesi. Fiyatı: 55 lira.

— Aynı yerde para maşası. 800 âyâr gümüşten. Fiyatı: 95 lira.

Yazı takımı erkeklere daima, çalışma hevesi vermiş bir "süslü ihtiyaç"tır. Nasıl, güzel hazırlanmış bir yemek sofrası insanın istinasını açarsa, aynı şekildeki bir çalışma masa-ı da erkeği onun başında daha fazla tutar.

— İstanbul'da Beyoğlu'nda Angelides mağa zasında 6 parça, domuz derisi, tek kapaklı yazı takımı. Fiyatı: 775 lira. Deriden olan 4 parça, siyah, kahverengi, yeşil renkleri bulunan takımın fiyatır 475 lira.

Trençkot ve mevsimlik spor kostüm bugünlerde adı en fazla edilen eşyalar. Bunlar iki bakımdan değerlendiriliyor: Karşıladıkları ihtiyac ve modaya uygun lukları. Kocalara ve çocuklara seçilirken bu iki vasfın ikisinin de bulunmasına dikkatte fayda vardır.

— İstanbul'da Beyoğlu'nda Tokatlıyan İs Hanının 1. katındaki Galeri Edip'te trençkot. Ak-Tek Trevira'nın. Bej renkte. Fiyatı: 325 lira.

— Aynı yerde spor kostüm. Ceket kahverengi - siyah ekose. Üç düğmeli. Kruvaze. Arkası tek plise yırtmaçlı ve evaze., Kumaşı Kula'nın. Fiyatı: 475 lira. Pantalon gri flanel. Kumaşı gene Kula'nın. Fiyatı: 60 lira.

KARİKATÜR

Giden biri daha

Türk basını cefakâr bir üyesini daha kaybetti: Karikatürist ve kameraman Halim Büyükbulut.

Büyükbulut, 1950 - 60 yılları arasında yaptığı sert siyasi karikatürlerle tanınmıştı. Ulus gazetesinde çizdiği bir karikatürden dolayı DP İktidarı, Büyükbulut'u da cezaevine göndermişti. Üzerinde "Hazine" yazılı boş bir kasanın önünde melûl - mahzun duran bir hırsıza, bekçi "Senden başka hırsız yok mu sanıyorsun?.." diyordu. İşte, Halim Büyükbulut'u cezaevine götüren karikatür buydu.

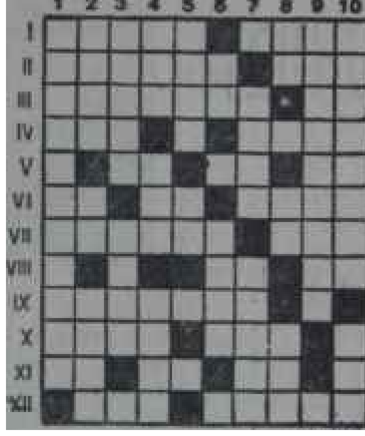

HALİM BÜYÜKBULUT
Allahın rahmetiyle

Büyükbulut, cezaevinden çıktıktan sonra yurt dışına gitti, kendini kameraman olarak da yetiştirdi ve dönüşte TRT'ye girdi. Yakında başlıyacak Televizyon yayınlarında bu yolda başarılı ve faydalı olacağın; umuyordu. Fakat, geçirdiği bir kalp krizi, Büyükbulut'u, daha 35'-indeyken alıp götürdü.

Büyükbulut'un, kriz başladıktan sonra kaldırıldığı Hacettepe Hastanesinin koridorunda bir saat süreyle müdahalesi bekletilmesi ise üzücü olaya düşündürücü bir rem ekledi.

BULMACA

Soldan sağa. — I. Namusuna en çok dikkat edilen yer. Bazı kimselerin hürriyet anlayışını ancak oraya koyabilirsiniz. — II. Doğuda sık sık kaybolur. Kıratın ihtiyacı. — III. Nurlu kalkınma, edebiyatının vatandaşa getirdiği. İrikıyım liderin partisi. — IV. Bunu yap ki sat zeytinyağını bulasın. Yolun çıkmazı. — V. Bitlerin özel polisi. Bir takı. Rütbesiz asker. — VI. Nota. Politikacının Allah:. Bayan Demirci Nuh'a bu emri verir. — VII. Devamlı oturmak. Traşı fazla kaçıran nutukçulara böyle seslenilir. — VIII. Erkek evlâdın yarısı. Bir takı. — IX. Şimdi karaborsada. — X. Asker grupu. Hayret nidası. — XI. Tanrı. İkisi bir bas içindir. Tersi nota. — XII. Tersini çok D.P.'li kalbinden hâlâ silememiştir. Emre hazır

Yakardan aşağıya, — 1. Politikaya adı "Siyasî Turist" olarak geçecek. — 2. Batı uygarlığına ulaşabilmemiz için birkaç tanesi ister. Akad'ın yayı ile atılır. Yakında en baslarına taç giydirilecek ülke. — 3. Bazı gazetecilerin en fazla kullandıkları âlet. Lâf kıtlığında o budanır.— 4. Moskofun sembolü. Karışıksız maden. Dalkavuğun öptüğü. — 5. Eteğin iyisi. Tatlı bir emir. — 6. İki sessiz harf. Fakirin ümidi. — 7. Kömür bulunursa bu emir yerine getirilir. Amerikalıya modern sesleniş. — 8. Karın doyurmaz. Beyaz. Evin bölümlerinden. — 9. Tüccar ve esnafın değişmeyen huyu. — 10. Onunla kalkınma gerdeğine girilmez. Bolivya'da öldürülen ihtilâlcinin lâkabı.

Geçen sayıdaki bulmacanın çözülmüş şekli:

Soldan sağa: Moskova — Af, Reis - Kara, Amiral - Naz, Mad — Çal — Me, Enes — Rahat, R — Avni — Me, İnan — Al — A, Ka — A — Kafka, Ada — Daha - P. İda — Er — T, Ara — As — Ela, Demirel — Al.

Yukardan aşağıya: M — Amerika — Ad, Orman — Nadire, Selde — A — Adam, Kir — Sana — A — İ. Osaç — V — D — Ar, V — Larnaka — Se, Ak — Lailahe — L. An — H Fare, Aramamak — La, Gaze te — Aptal.

akis

Sayı: 2, Cilt: I, Yıl : 14 (28.X.1987)
Haftalık Aktüalite Dergisi
Rüzgârlı Sok. 15 — Ankara

Telefon: 11 89 92 (Yazı İş. Md.) 10 73 82 (İstihbarat) 10 61 96 (İdare)

Posta, Kutusu 582 — Ankara

SAHİBİ :
AKİS Neşriyat Ltd. Ortaklığı adına
METİN TOKER

Tazı İşlerinden sorumlu
Genel Yayın Müdürü :
KURTUL ALTUĞ

YAZI KURULU :
Günay Akarsu, Jale Candan, Güneri Civaoğlu, Uygun Dürer. Gültekin Elibal Teoman Erel, Naci Ertez, Yılmaz Gümüşbaş, Faruk Güvenç, Hüseyin Korkmazgil, İlhan K. Mimaroğlu, Salih Neftçi, Nijat Özön, Gül-Peri, İlhami Soysal, Giovanni Scognamillo, T. Kemâl, Cemalettin Ünlü

RESSAM :
Cemil Ünlütürk

FOTOĞRAF :
Ozan Sağdıç, Dinçer Olcay, Alyat Burç Erdoğan Veral, T.H.A.

KLİŞE :
Doğan Klişe Atelyesi

OFSET BASKILAR :
Doğuş Ltd. Ortaklığı

AKİS Basın Ahlâk Tasasına uymayı taahhüt etmiştir

ABONE ŞARTLARI:

3 aylık	**(12 sayı)**	**15.00 T.L.**
6 aylık	**(25 sayı)**	**30.00 T.L.**
1 yıllık	**(52 sayı)**	**60.00 T.L.**

Yabancı memleketler için, posta ücreti eklenir — Geçmiş sayılar için iki misil fiyat uygulanır

İLÂN ŞARTLARI:

4 renkli Ofset ilânlar :	**4.000**	**T.L.**
Siyah-beyaz ofset ilânlar :	2.000	T.L.
İç tam sayfalar :	**1.500**	**T.L.**
İç çift sütunlar :	1.000	T.L.
İç yarım sayfalar :	**760**	T.L.
İç **tek** sütunlar :	500	T.L.

DİZGİ VE TERTİP:
Rüzgârlı Matbaa — Ankara

BASILDIĞI TER :
Hürriyet Matbaası — Ankara

BASILDIĞI TARİH :
20 Ekim 1967

Müessese Müdürü :
TACETTİN TEZER

LODGE'dan üstün buji yoktur

LODGE

